

Anuari de la formació professional a Barcelona, 2014

Mercat de treball i
Formació Professional
a Barcelona

Aquest anuari ha estat elaborat per l'Observatori de l'FP a Barcelona de la Fundació BCN Formació Professional, amb el següent equip de treball:

Montse Blanes. Directora de projectes de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciada en Pedagogia per la UB i Màster en Formació de Formadors, Expert europeu en Formació per la UPC.

Anna Punyet. Tècnica de l'Observatori de l'FP de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciada en Antropologia Social i Cultural per l'UAB, Postgrau en Mètodes i tècniques per a l'Estudi de la Població (MTEP) pel Centre d'Estudis Demogràfics de l'UAB i Màster en Tècniques d'Investigació Social Aplicada pel Col·legi de Sociòlegs i Politòlegs de Catalunya.

Jordi Castillo. Tècnic de l'Àrea de projectes europeus i relacions internacionals de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UAB i Màster en Gestió Pública per les Universitats UPF i UAB.

Tota la informació que conté aquesta publicació es pot descarregar gratuïtament en l'espai web de l'Observatori de l'FP, accessible des de la pàgina web de la Fundació BCN Formació Professional:

www.fundaciobcnfp.cat

Anuari de la formació professional
a Barcelona, 2014

Anuari de la formació professional
a Barcelona,
2014

© 2015 Fundació Privada BCN Formació Professional
Tots els drets reservats

Preimpresió i impressió: Fotoletra S.A.
Dipòsit legal: B-3551-2015

Presentació

Un any més teniu a les vostres mans l'*Anuari de la formació professional a Barcelona*. Aquesta edició és la cinquena d'aquesta publicació (corresponent a l'any 2014) que anualment publica la Fundació BCN Formació Professional i que consolida una eina estratègica per a la planificació en matèria de formació professional. La trajectòria de l'*Anuari* d'aquests darrers cinc anys ha permès visibilitzar l'estat de l'FP i en conseqüència establir les bases del coneixement del sistema de la formació professional a la ciutat de Barcelona.

L'*Anuari* de l'FP 2014 presenta dos aspectes importants que cal destacar; el primer és una nova estructura i per tant un nou enfocament que respon, d'una banda, a la trajectòria vital d'una persona graduada en formació professional i, de l'altra, a la visió més integral de la qualificació professional de les persones i no tant a la formació formal que aquestes han rebut.

El segon aspecte que cal destacar és la visualització de tendències i dinàmiques del sistema de la formació professional i el mercat de treball gràcies a la persistència de recopilar i sistematitzar les dades en aquesta publicació. Poder oferir informació any rere any en matèria d'FP ens permetrà conèixer per detectar i prevenir, en definitiva per planificar la formació professional que volem per la ciutat de Barcelona.

Totes les dades són consultables a l'espai web de l'Observatori de l'FP, un espai que presenta dades de formació professional i mercat de treball, així com indicadors internacionals d'ocupació i qualificació. Aquesta eina constitueix el primer lloc de referència que aglutina i sistematitza dades tant de formació professional inicial com per a l'ocupació de Barcelona, així com dades del mercat de treball, amb la finalitat de posar a disposició de la comunitat, informació rellevant que permeti la reflexió i l'anàlisi sobre el mateix sistema.

Finalment, cal esmentar que aquest *Anuari* no hauria estat possible sense la implicació de persones i institucions, que han contribuït a facilitar-nos les dades necessàries i a donar el seu suport per a la seva correcta interpretació. Des de la Fundació BCN Formació Professional els volem agrair especialment el seu suport.

- **Agència Catalana de la Joventut. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya.** Sr. Pau Serracant.
- **Servei d'Ocupació de Catalunya.** Generalitat de Catalunya. Sra. Núria Tuset, Sra. Laura Comellas, Sra. Noemí Santos, Sr. Miquel Carrion, Sra. Esther Estany i Sr. Pep Lozano.

- **Consell Interuniversitari de Catalunya. Secretaria d'Universitats i Recerca. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.** Sra. Natalia Braojos i Sra. Silvia Cobo.
- **Consorti per a la Formació Contínua de Catalunya.** Generalitat de Catalunya. Sr. Alejandro Lobaco i Sr. Josep Marquez.
- **Departament d'Ensenyament.** Generalitat de Catalunya. Sr. Joan Oliat.
- **Programes Internacionals de Formació Professional. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.** Sr. Toni Diaz, Sra. Àngels Font, Sr. Ferran Castrillo.
- **Consorti d'Educació de Barcelona.** Sra. Carme Massa, Sra. Yolanda Almirall, Sr. Jordi Baró i Sr. Joan Hidalgo.
- **Consell General de Cambres de Catalunya.** Sra. Montse Sala.
- **Infojobs.** Sra. Remedios Garcia.
- **Escola Tècnica i Professional del Clot.** Sra. Beatriz Faijó.
- **Escola Superior d'Art i Disseny Llotja.** Sra. Anna Comellas.
- **Escola Lluïsa Cura.** Sra. Maria Creus.
- **EMAV Escola de Mitjans Audiovisuals.** Sra. Mònica Vargas.
- **CETT Escola d'Hoteleria i Turisme.** Sra. Esther Obiols.
- **Jesuïtes Sarrià - Sant Ignasi.** Sra. Marta Munté.

Índex general

Presentació	5
Índex de taules	9
Índex de gràfics	15
Introducció: El marc de referència europeu per una formació professional de qualitat i de futur	19
PART 1:	
ELS GRADUATS EN FP I EL MERCAT DE TREBALL	23
1. <i>Background</i> de la població graduada en FP: característiques del capital humà	25
1.1 La població i el pes de l'FP	26
1.2 Les qualificacions dels graduats en FP	28
1.3 Perfil dels graduats en FP	32
1.4 Idees clau. El <i>Background</i> de la població amb estudis d'FP	37
2. Trajectòria laboral dels graduats en FP: característiques del mercat de treball	38
2.1. Inserció al mercat de treball	38
– Graduats en FP per compte propi	38
– Graduats en FP per compte d'altri	41
– Ofertes de feina	54
2.2 Permanència en el mercat de treball	63
– Estructura	64
– Activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic	68
– Ocupació	73
2.3 Exclusió del mercat de treball	78
– Atur	79
2.4 Idees clau. La trajectòria laboral dels graduats en FP	89
PART 2:	
ANÀLISI DEL SISTEMA I OFERTA EDUCATIVA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL INTEGRADA	91
1. Formació professional inicial a Barcelona	93
1.1 Anàlisi de l'FP: CFGM i CFGS	93
– Recursos del sistema d'FP inicial a Barcelona	94
– Matrícula: evolució i característiques	95

– Perfil sociodemogràfic dels matriculats	98
– Accés als estudis d'FP	101
– FP dual	106
1.2 Anàlisi per famílies professionals	107
– Preinscripció per família professional	108
– Alumnat per família professional	115
– Inserció laboral dels recentment graduats segons família professional	120
1.3 Mobilitat internacional de l'alumnat d'FP	127
– Les entitats coordinadores de Projectes de mobilitat Internacionals	129
– Característiques de l'alumnat participant en projectes de mobilitat internacional	130
– Distribució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons famílies professionals	131
– Distribució dels projectes de mobilitat internacional en relació als països de destinació	133
1.4 Continuació dels estudis: accés als estudis universitaris	136
– Preinscripció segons via d'accés	138
– Perfil demogràfic de l'alumnat d'FP	139
– Preferències i matriculació de l'alumnat d'FP a la Universitat	140
1.5 Programes de qualificació professional inicial (PQPI)	142
– Perfil sociodemogràfic de la participació als PQPI	144
– Característiques dels PQPI	147
1.6 Idees clau. Formació Professional Inicial	152
2. Formació professional per l'ocupació	154
2.1 Formació adreçada prioritàriament a treballadors	154
2.2 Formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats	168
2.3 Formació professional per a l'ocupació. Idees clau	173
PART 3:	
CONCLUSIONS	175
PART 4:	
REPTES I RECOMANACIONS	179
PART 5:	
METODOLOGIA I FONTS D'INFORMACIÓ	183
PART 6:	
GLOSSARI	185
PART 7:	
BIBLIOGRAFIA	193

Índex de taules

Taula 1. Persones amb estudis d'FP per edat i sexe. Barcelona 2011	28
Taula 2. Nivell d'estudis de la població per context territorial. 2014	29
Taula 3. Adaptació al canvi (formació permanent) de la població de 25 a 65 anys. 2014 .	32
Taula 4. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'activitat. RMB. 2012	33
Taula 5. Distribució de la població 15-34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i la categoria socioprofessional. RMB. 2012 (%)	34
Taula 6. Inserció dels recentment graduats Barcelona. 2009-2014.	43
Taula 7. Estudis que inicien els recentment graduats en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2014 (%)	44
Taula 8. Evolució de les contractacions. Barcelona. 2006-2014	48
Taula 9. Distribució de la contractació segons l'edat i sexe. Barcelona 2014 (Total i %) .	48
Taula 10. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció Barcelona. 2006-2014 (absoluts)	50
Taula 11. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2014 (%)	51
Taula 12. Taxa de temporalitat contractual anual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2014	53
Taula 13. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial Província de Barcelona i Catalunya. 2014 (total i %)	54
Taula 14. Llocs de treball ofertats segons l'activitat a desenvolupar segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2014 (Total i %).	56
Taula 15. Ofertes de treball (vacants) vinculades a l'FP segons sector professional. Província de Barcelona. 2014 (total i %)	57
Taula 16. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons nivell laboral. Província de Barcelona. 2014	58

Taula 17. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons grandària de l'empresa. Província de Barcelona. 2014	58
Taula 18. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons anys d'experiència exigida. Província de Barcelona. 2014	59
Taula 19. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de contracte. Província de Barcelona. 2014	59
Taula 20. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de jornada. Província de Barcelona. 2014	60
Taula 21. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons salari. Província de Barcelona. 2014	60
Taula 22. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de cicle. Província de Barcelona. 2014	61
Taula 23. Demandants de feina amb estudis d'FP segons edat. Província de Barcelona. 2014	62
Taula 24. Demandants de feina amb estudis d'FP segons experiència laboral prèvia. Província de Barcelona. 2014	62
Taula 25. Demandants de feina amb estudis d'FP segons sector/perfil professional. Província de Barcelona. 2014	63
Taula 26. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de jornada preferida. Província de Barcelona. 2014	64
Taula 27. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2014 (total i %)	65
Taula 28. Evolució de la distribució dels treballadors assariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2014 (total i %)	66
Taula 29. Principals activitats econòmiques (CCAEO9 – 2 dígit). Barcelona. 1 trimestre 2014 (total i %)	67
Taula 30. Activitats amb un major creixement i una major destrucció del seu nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2013 – 1r trim 2014	69
Taula 31. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, Àmbit metropolitana, Catalunya. 1r trim. 2008 - 1r trim. 2014 (%)	70
Taula 32. Activitats econòmiques que han generat més llocs de treball. Barcelona. 1r trim. 2008 – 1r trim. 2014	71
Taula 33. Activitats econòmiques que han destruït més llocs de treball. Barcelona. 1r trim. 2008 – 1r trim. 2013 (total)	72
Taula 34. Activitats més dinàmiques des de la perspectiva de l'alt valor afegit. Barcelona. 2013-2014	74

Taula 35. Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona. 1r trim 2014 (total i %)	75
Taula 36. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2014	76
Taula 37. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya 2010 (mitjana)	78
Taula 38. Evolució de l'atur registrat general i pels graduats en FP. Barcelona. 1998-2014	82
Taula 39. Atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2014 (total i %)	84
Taula 40. Increment de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007 – Gener 2014 (total i %)	85
Taula 41. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2014.	85
Taula 42. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons sexe. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2014.	86
Taula 43. Pes de l'atur registrat en graduats en FP segons context territorial Barcelona, RMB, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2014 (total i %)	86
Taula 44. Activitats econòmiques que generen més atur. Barcelona. Gener 2014 (total i %)	88
Taula 45. Activitat econòmiques que generen més atur en FP. Barcelona. Gener 2014 (total i %)	88
Taula 46. Oferta de cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (total)	94
Taula 47. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (total i %)	94
Taula 48. Tipus de cicles formatius vinculats segons la tipologia d'estudis. Barcelona. Curs 2014-2015 (total)	95
Taula 49. Evolució de l'alumnat d'FP i batxillerat. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2014-2015 (total i %)	97
Taula 50. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat del centre. Barcelona i Catalunya. Curs 2013-2014 (total i %)	98
Taula 51. Distribució de la matrícula d'FP segons la nacionalitat de l'alumnat. Barcelona i Catalunya. Curs 2013-2014 (total i %)	102
Taula 52. Vies d'accés als estudis d'FP	103

Taula 53. Evolució de la participació a proves d'accés a cicles d'FP. Barcelona. Curs 2006-2007 a 2013-2014 (total i %)	105
Taula 54. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	106
Taula 55. Oferta de cicles d'FP dual. Barcelona. Cursos 2012-2013 i 2013-2014	108
Taula 56. Titularitat del centre de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	110
Taula 57. Preinscripció (en primera opció) a CFGM segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total).	1112
Taula 58. Preinscripció (en primera opció) a CFGS segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	113
Taula 59. Contrast entre sol·licitud de preinscripció (en primera opció) i matriculació final. Barcelona. Curs 2013-2014 (total).	114
Taula 60. Distribució de la matrícula d'FP segons curs. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	116
Taula 61. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	117
Taula 62. Evolució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	119
Taula 63. Distribució de la matrícula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	121
Taula 64. Distribució de la matrícula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	122
Taula 65. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (total).	123
Taula 66. Inserció laboral dels graduats en FP per família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	126
Taula 67. Resum d'indicadors per famílies professionals. Barcelona. Curs 2014 (%) . . .	128
Taula 68. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de cicle i sexe. Barcelona. Curs 2014 (total i %)	130
Taula 69. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de cicle i edat. Barcelona. Curs 2013 (total i %)	131
Taula 70. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional en relació al nombre de matriculats per família professional. Barcelona. Curs 2014 (total i %) . . .	132
Taula 71. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per país de destí. Barcelona. Any 2014 (total i %)	135

Taula 72. Variació anual dels participants en relació al país de destí. Barcelona. Anys 2013 i 2014	136
Taula 73. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons ciutat de destinació (20 ciutats amb major volum de recepció). Curs 2014 (total) . . .	137
Taula 74. Evolució de la preinscripció universitària segons via d'accés. Catalunya. 2007-2014 (%)	139
Taula 75. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe. Catalunya. 2014 (total i %).	139
Taula 76. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edat. Catalunya. 2014 (total i %)	141
Taula 77. Pes dels graduats en FP a les universitats de Barcelona. 2014	142
Taula 78. Estudis universitaris més demandats per persones titulades en FP. Catalunya. 2014	143
Taula 79. Nombre de centre que imparteixen PQPI segons la seva titularitat i nombre d'alumnes inscrits. Barcelona. Curs 2013-2014	145
Taula 80. Evolució i distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2008-2009 i 2013-2014	146
Taula 81. Participants en PQPI de nacionalitat estrangera. Barcelona. Curs 2013-2014. (Total i %)	148
Taula 82. Participants en PQPI segons tipologia i sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	149
Taula 83. Participants en PQPI segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	150
Taula 84. Evolució de la participació en cursos de formació contínua Barcelona. 2004-2014 (total i %).	156
Taula 85. Participació en formació contínua intersectorial segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)	160
Taula 86. Participants en formació contínua sectorial segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)	161
Taula 87. Participants en formació contínua d'economia social segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)	162
Taula 88. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència i nivell d'instrucció. Barcelona. 2014 (total i %)	164
Taula 89. Tipologia de cursos segons els plans de formació d'oferta. Barcelona. 2014 (%)	165

Taula 90. Tipologia de cursos segons la família professional.	167
Taula 91. Evolució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2008-2012 (total).	169
Taula 92. Participants en formació a treballadors en atur segons els nivells d'instrucció. Barcelona. 2013 (total)	171
Taula 93. Formació a treballadors en atur més demandades. Barcelona. 2013 (total). . .	172

Índex de gràfics

Gràfic 1. Indicadors estratègics 2020. Regions NUTS 2. Catalunya i UE28. 2013	21
Gràfic 2. Població de Barcelona per sexe i edat. 2013.	27
Gràfic 3. Nivell d'estudis de la població de Barcelona per districtes. 2014 (%)	30
Gràfic 4. Competències bàsiques de la població de 16 a 24 anys. Estat espanyol. 2013 (%)	31
Gràfic 5. Població segons coneixement de l'anglès i nivell d'estudis. 2013 (%)	31
Gràfic 6. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i dels seus pares. RMB. 2012 (%)	35
Gràfic 7. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i la categoria professional màxima dels seus pares RMB. 2012 (%)	36
Gràfic 8. Evolució activitat emprenedora a Catalunya (2006-2012).	39
Gràfic 9. Nivell de renda anual dels emprenedors segons el nivell d'estudis (2012)	40
Gràfic 10. Orientació sectorial de les noves empreses creades a Catalunya segons el nivell d'estudis. 2012	42
Gràfic 11. Intensitat tecnològica de les noves empreses a Catalunya segons el nivell d'estudis de l'emprenedor. 2012	42
Gràfic 12. Evolució de la inserció del recentment graduats. Barcelona. 2009-2014 (%)	43
Gràfic 13. Canals de recerca de feina dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2014 (%)	45
Gràfic 14. Dificultats de recerca de feina dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)	45
Gràfic 15. Relació entre els estudis cursats i la feina que desenvolupa segons tipus de grau. Barcelona. 2014 (%)	46
Gràfic 16. Salari net mensual dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2014	47
Gràfic 17. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013 (total)	49

Gràfic 18. Evolució de les contractacions segons els nivells d'estudis. Barcelona. 2006-2014	52
Gràfic 19. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial Barcelona, província de Barcelona i Catalunya. 2014 (%)	52
Gràfic 20. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim 2007 - 1r trim 2014 (total).	65
Gràfic 21. Distribució dels treballadors assalariats segons el sector d'activitat. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2014	66
Gràfic 22. Taxa d'ocupació per nivells d'estudis. Província de Barcelona. 1r Trim 2014	75
Gràfic 23. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe. Província de Barcelona. 1r Trim 2014	76
Gràfic 24. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2014	77
Gràfic 25. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya 2010 (mitjana)	79
Gràfic 26. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 – 1r trim 2014 (%)	80
Gràfic 27. Evolució de la taxa d'atur segons context territorial. Barcelona ciutat, Catalunya i Espanya	80
Gràfic 28. Taxa d'atur per nivell d'estudis. 2014 (%)	81
Gràfic 29. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 – Gener 2013 (total i %) ..	83
Gràfic 30. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona 2013 (%)	87
Gràfic 31. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (%)	95
Gràfic 32. Evolució de l'alumnat d'FP. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2013-2014 (total) ..	96
Gràfic 33. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	99
Gràfic 34. Evolució del pes de la matrícula pública d'FP. Barcelona. Curs 2003-2004 a 2013-2014 (%)	99
Gràfic 35. Distribució de l'alumnat d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (%) ..	100
Gràfic 36. Distribució de l'alumnat d'FP segons edat. Barcelona. Curs 2013-2014 (%) ..	100
Gràfic 37. Vies d'accés als estudis d'FP	103
Gràfic 38. Estudis previs dels alumnes que accedeixen als estudis d'FP	104

Gràfic 39. Percentatge d'aptes a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	106
Gràfic 40. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	111
Gràfic 41. Pes de la matrícula d'FP segons tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	116
Gràfic 42. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)	118
Gràfic 43. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	124
Gràfic 44. Inserció laboral dels recentment graduats d'FP per família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	125
Gràfic 45. Recentment graduats en estudis d'FP actualment treballant segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)	127
Gràfic 46. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per famílies professionals. Barcelona. Any 2014 (%)	133
Gràfic 47. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional en relació al nombre de matriculats per família professional. Barcelona. Any 2014 (%)	134
Gràfic 48. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per país de destinació. Barcelona. Any 2014 (%)	135
Gràfic 49. Evolució de la preinscripció universitària procedent d'FP. Catalunya. 2007-2014	138
Gràfic 50. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit per sexe i via d'accés. Catalunya. 2014	140
Gràfic 51. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit per edat. Catalunya. 2014	141
Gràfic 52. Estructura bàsica dels PQPI i sortides laborals i formatives posteriors	145
Gràfic 53. Evolució dels centres que imparteixen els PQPI. Barcelona. 2009-2014	146
Gràfic 54. Distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014	147
Gràfic 55. Participants en PQPI segons edat i sexe Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	148
Gràfic 56. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	150
Gràfic 57. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)	151

Gràfic 58. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %).	151
Gràfic 59. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013 (total i %).	156
Gràfic 60. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons àmbit territorial. Catalunya. 2004-2013 (total i %)	157
Gràfic 61. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons tipus de pla. 2007-2014 (%)	158
Gràfic 62. Participants en els plans d'oferta segons el sexe i l'edat. 2014 (%)	163
Gràfic 63. Participants en cursos de formació segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2014 (%)	164
Gràfic 64. Tipologia de cursos segons els nivells d'estudis dels participants. Barcelona. 2014 (%)	166
Gràfic 65. Distribució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2013 (%)	169
Gràfic 66. Participants en formació a treballadors en atur segons edat. Barcelona. 2013 (%)	170
Gràfic 67. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe. Barcelona 2012 (%)	171

Introducció: El marc de referència europeu per una formació professional de qualitat i de futur

Sense un marc de referència comparatiu ni uns objectius òptims a assolir, l'anàlisi de la formació professional i del mercat de treball per la ciutat de Barcelona no podria complir una de les seves funcions principals: el disseny de polítiques públiques per a un millor sistema. Aquesta eina estratègica que és l'*Anuari* ha de permetre l'orientació i la planificació estratègica d'acord els reptes de futur establerts des de la Unió Europea i que marquen el full de ruta a seguir pels Estats membres.

Els objectius bàsics a complir es troben definits a l'*Estratègia Europa 2020*, que proposa en termes generals un programa futur de treball per a la política europea en matèria d'educació i formació professional i per l'ocupació. Concretament, són sis els objectius estratègics:

- Fer de l'educació i la formació inicial una opció d'aprenentatge
- Fomentar l'excel·lència, la qualitat i l'adequació d'FP amb el mercat de treball
- Flexibilitzar les condicions d'accés a la formació i a les qualificacions
- Promoure la mobilitat internacional en l'FP
- Incentivar la innovació, la creativitat i l'esperit empresarial, així com la utilització de noves tecnologies
- Aconseguir que l'FP sigui accessible per a tothom

Amb aquest marc de referència els objectius estratègics es tradueixen en una sèrie d'indicators vinculats a l'FP de forma directa o indirecta als quals ens hauríem d'acostar al màxim abans d'aquesta data:

Indicadors estratègics	Repte 2020
Taxa d'ocupació de la població de 20 a 64 anys	> 75%
Taxa d'atur dels joves menors de 25 anys	< 5%
Taxa de fracàs escolar i abandonament escolar prematur (AEP)	< 10%
Taxa d'estudiants de 20 a 24 anys amb estudis postobligatoris	> 90%
Taxa de titulats superiors de 30 a 34 anys (CFGs i Grau Universitari)	> 40%
Pes de treballadors que realitzen formació contínua	> 15%

Per altra banda, i d'una forma més específica en el context de la formació professional inicial i permanent, el Comunicat de Bruges sobre una cooperació europea reforçada en matèria d'educació i formació professional, del 7 de desembre de 2010, estableix una sèrie de reco-

manacions imprescindibles per a millorar els sistemes d'FP europeus i donar respostes als reptes actuals i futurs. De forma esquemàtica s'enumeren a continuació:

- Qualificacions professionals adequades. Cal millorar la capacitat dels sistemes educatius en general i de l'FP en concret, per donar resposta a les necessitats canviants del mercat de treball, fruit de les noves tecnologies de producció i dels canvis en l'organització del treball
- Qualitat i excel·lència. S'ha de facilitar la mobilitat i el reconeixement de qualificacions de competències entre els diferents sistemes educatius europeus, donant prioritat al control de qualitat de la cooperació interestatal en matèria d'educació.
- Capacitació de les persones. Cal facilitar l'assoliment de coneixements, qualificacions i competències que no siguin només estrictament professionals, al mateix temps que cal impulsar el coneixement de tecnologies de la informació i comunicació i de llengües estrangeres.
- Internacionalització de l'educació i la formació professional. Cal augmentar la capacitat d'atraure alumnat i professorat d'altres països europeus i altres, facilitant-los el reconeixement de les seves qualificacions.
- Innovació, creativitat i esperit empresarial. Cal promoure mètodes d'aprenentatge innovadors, dirigits a assolir les competències associades a l'emprenedoria.
- Inversió en educació i formació professional. Es recomana una dotació pressupostària rellevant assignada de manera eficaç i distribuïda equitativament.

Des de la Fundació BCN Formació Professional aquestes línies del Comunicat de Bruges es concreten en 6 eixos prioritaris¹; el coneixement i la innovació sistèmica de l'FP, la difusió i l'orientació, la competència i la qualificació, la cultura del treball, la internacionalització i la integració.

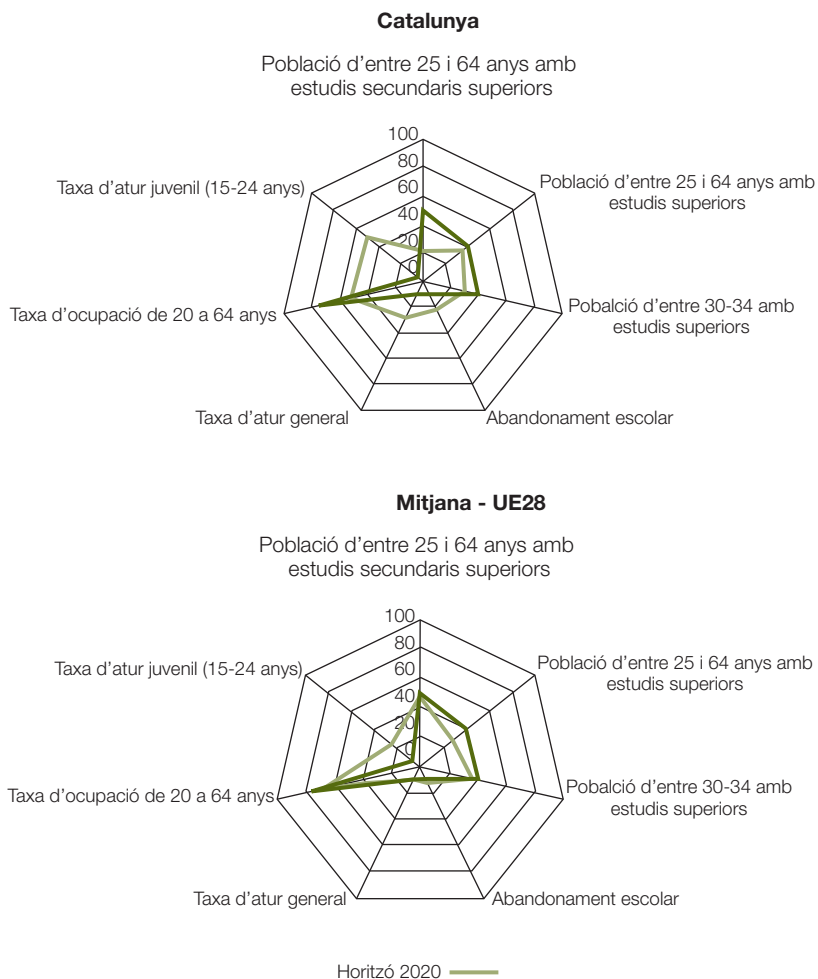
D'aquests, l'eix estratègic 1; *Contribuir al desenvolupament d'un sistema de formació professional de qualitat i eficaç per a la ciutat, tenint com a referent els diferents agents econòmics i socials de Barcelona i de la seva Regió metropolitana* s'estableix com la principal missió de l'Observatori de l'FP de Barcelona. La construcció de coneixement, dotar de mecanismes i recursos per a facilitar l'anàlisi, promoure el coneixement per a una millor orientació dels agents socials i econòmics de la ciutat són els reptes a assolir, entre altres accions, per l'*Anuari de la Formació Professional a Barcelona. Mercat de treball i Formació Professional a Barcelona*.

Així doncs, aquestes són les línies estratègiques que han de servir per a l'anàlisi de la realitat de la formació professional i per l'ocupació a la ciutat de Barcelona, i que l'*Anuari* recull en forma d'indicadors per tal de mesurar el seu grau d'assoliment.

A continuació es presenten les dades per Catalunya i per la mitjana de la Unió Europea. Al gràfic 1 es pot observar el nivell d'assoliment de cada un dels objectius Europa 2020. El primer que s'observa és que Catalunya encara està lluny d'assolir els objectius, en canvi el promig de la Unió Europea ha complert a l'any 2013 bona part dels reptes establerts.

¹Fundació BCN Formació Professional (2012). *Pla Estratègic 2012-2015. L'aposta per la innovació, la qualificació i la internacionalització en FP*. <http://www.fundaciobcnfp.cat/index.php/ca/la-fundacio/que-es>

Gràfic 1. Indicadors estratègics 2020. Regions NUTS 2. Catalunya i UE28. 2013

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Eurostat.

NUTS 2. Divisió regional de segon nivell, comparable a Catalunya.

Cal esmentar que en els darrers anys la Comissió Europea ha reformulat el concepte d'educació i d'aprenentatge i que queden recollits en el document *Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes* (Repensant l'educació: invertir en les aptituds per aconseguir millors resultats socioeconòmics). Les competències dels ciutadans són primordials per impulsar el creixement econòmic i la competitivitat d'Europa. Aquesta és la principal premissa del document. Amb aquest canvi conceptual, l'*Anuari 2014* també ha volgut evidenciar aquest avanç i incorpora, en la mesura del possible, l'enfocament competencial de les persones graduades en FP.

PART 1

Els graduats en FP i el mercat de treball

La formació professional, al marge de la conjuntura econòmica, és capaç de proporcionar treballadors qualificats que donin resposta a les demandes del sector? Contribueix a generar valor afegit en l'activitat econòmica? Quin valor diferencial aporten els graduats en FP a l'empresa?

Donar resposta a aquestes qüestions és el principal repte d'aquest primer bloc: mostrar l'encaix o el desencaix entre la formació professional i el mercat de treball. Evidentment, aquesta qüestió respon a una òptica adequacionista, però en un context en què l'atur juvenil (persones d'entre 20 i 24 anys) se situa entorn als 42,6%² i en què s'ha detectat que la demanda de sectors econòmics emergents a la ciutat de Barcelona no està sent coberta per joves de la ciutat ni tampoc per graduats de formació professional,³ aquest plantejament esdevé prioritari i clau. I aquest *Anuari* ho contempla al marge del debat teòric de si el sistema educatiu és dependent del sistema productiu. Ambdós sistemes poden ser generadors d'innovació i, alhora, dependents i interrelacionats.

Així doncs, el principal objectiu d'aquesta primera part de l'*Anuari* és fer una anàlisi global i integrada des del punt de vista de les persones: conèixer la qualificació de la població, en especial de la graduada en estudis d'FP, permet detectar la correlació amb les tendències del mercat de treball i, per tant, visualitzar les trajectòries professionals dels graduats en formació professional: inserció, permanència i exclusió laboral.

La primera part descriu les característiques de la població des de l'òptica de l'FP i les trajectòries professionals dels graduats en FP des de la perspectiva del mercat de treball.

L'àmbit territorial, com en les darreres edicions, se centra en la ciutat de Barcelona i, segons la font utilitzada, es compararà amb altres unitats territorials, l'àrea i la regió metropolitana de Barcelona (en endavant AMB, RMB respectivament), la província, el conjunt de Catalunya, el conjunt d'Espanya i la Unió Europea o els països de l'OCDE.

De la mateixa manera, en les taules evolutives es pren majoritàriament com a referència l'any 2007 per considerar que mostra l'escenari previ a la crisi econòmica actual, i per tant, la tendència observada es pot atribuir en part als efectes de la mateixa.

²Idescat. Taxa d'atur. <http://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic400201&lang=es>

³Des de l'Observatori de la Fundació BCN Formació Professional, a partir de la col·lecció dels estudis *Els sectors econòmics emergents i la Formació Professional a la Regió Metropolitana de Barcelona*, s'han identificat sectors estratègics per la ciutat de Barcelona que no estan cobrint la seva demanda i quan ho fan és a partir de la importació de mà d'obra d'altres països europeus.

1. **Background de la població graduada en FP: característiques del capital humà**

En el context actual, i fruit de la inadequació de les competències adquirides pels joves treballadors amb els perfils professionals demandats per les empreses, focalitzar l'anàlisi de les qualificacions de les persones graduades en FP merament en la formació formal és insuficient. Així ho demostra i ho manifesta l'OCDE a través de l'Estratègia de competències: *Better Skills. Better Jobs. Better Lives. A strategic approach to skills Policies*.⁴

La conjuntura econòmica de crisi dels darrers anys ha evidenciat dos aspectes claus per la qualificació de les persones i el dinamisme econòmic i social dels territoris europeus.

— El primer és el desajust entre les competències adquirides a partir de l'aprenentatge formal amb els perfils professionals requerits pel teixit productiu. Molts joves que han completat la seva educació tenen dificultats per trobar la seva primera feina, malgrat disposar d'una titulació. L'augment percentual de persones qualificades a partir de l'educació formal ha estat un fet positiu, però no ha cobert les expectatives del sector econòmic i ha evidenciat un dèficit competencial en aspectes claus com l'emprenedoria, el treball en equip, l'adaptabilitat als canvis o la iniciativa; aptituds i actituds que requereixen les economies actuals. L'altra cara de la moneda és l'èxit ocupacional de persones que han sabut identificar sectors emergents i estratègics, i que sense una educació formal s'han instruït a partir dels canals informals, que els ha permès inserir-se en el mercat laboral i, alhora, aportar valor afegit a les empreses. Un exemple es troba en el sector emergent del mèdia, entorns virtuals i realitats augmentades on persones que s'han format de manera autodidacta ja que tampoc existia una oferta formativa concreta en aquest àmbit han esdevingut claus en el sector sense disposar d'una formació reglada.

Aquest fet ha posat sobre la taula la relativa eficàcia del sistema educatiu per a donar resposta al teixit econòmic i, paral·lelament, ha posat de manifest la importància de l'aprenentatge per competències en entorns tant formals com informals. L'aprenentatge per competències "sobre la marxa"⁵ en els centres de treball ha esdevingut una peça clau en el procés d'aprenentatge de molt joves, especialment en la formació professional. En aquest cas la formació en alternança, a partir de la modalitat dual, obre la porta a millorar el desenvolupament personal i professional de molts joves, així com, estimular i incentivar la seva motivació.

⁴OCDE, (2013) *Mejores competencias. Mejores empleos. Mejores condiciones de vida. Un enfoque estratégico de las competencias de las políticas de competencias*. <http://skills.oecd.org/>

⁵Concepte extret de l'OCDE (2013).

— El segon aspecte, que ja ha quedat superat conceptualment, és la formació al llarg de la vida. Amb l'avenç de les tecnologies de la societat de la informació i comunicació, les dinàmiques s'han accelerat i, per tant, si hom vol ser competitiu en un sistema global contínuament s'haurà d'adaptar als canvis i seguir treballant en el seu procés d'aprenentatge per adquirir, desenvolupar i mantenir les competències demandades per la societat del segle XXI.

La qualificació de les persones no només es pot assolir a través dels canals tradicionals, sinó que s'ha demostrat que l'aprenentatge informal integra competències bàsiques i transversals que cal tenir en compte a l'hora de fer l'anàlisi del capital humà.

Aquest és el canvi de paradigma que ha esdevingut clau per reformular aquest capítol de l'*Anuari* que teniu a les vostres mans. Està estructurat en tres subapartats: el primer, centrat en l'aspecte demogràfic clàssic amb la finalitat de conèixer el volum de persones susceptibles de formar-se en estudis d'FP; el segon, en els nivells de qualificació que tenen els graduats en FP —cal esmentar que s'han incorporat altres indicadors indirectes a més dels nivells educatius formals—; i, finalment, el tercer descriu el perfil socioeconòmic d'aquests graduats. Amb aquests subapartats es vol oferir una radiografia del graduat en formació professional per tal de valorar el seu nivell d'ocupabilitat.

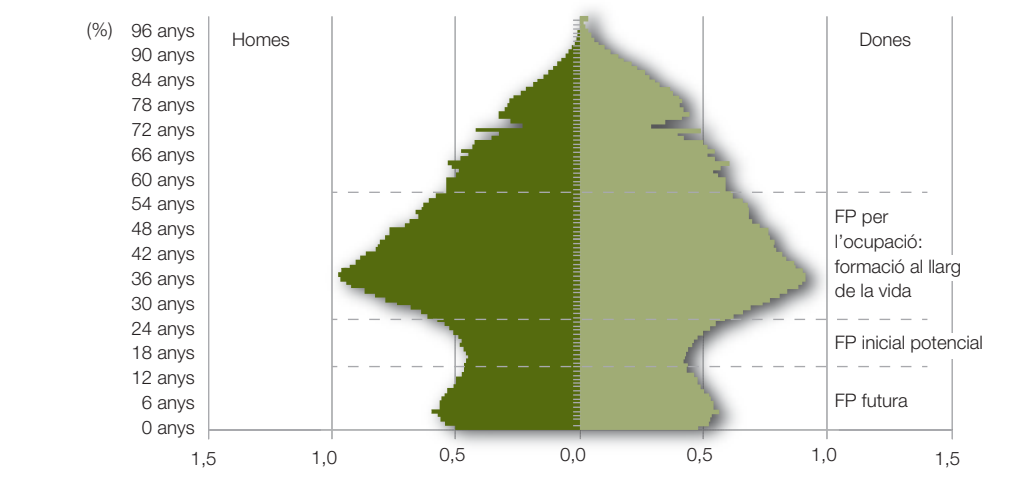
Abans de passar a comentar els principals indicadors, és important comentar que s'ha fet un esforç per ajustar les categories educatives del nostre país a la classificació europea. En edicions anteriors els indicadors oferien informació dels nivells educatius segons el sistema espanyol d'educació, i per extensió, el sistema català d'educació, la qual cosa dificultava molt la seva comparabilitat. Amb aquest canvi, s'ha fet un avenç metodològic important malgrat la complexitat que pot comportar la lectura dels indicadors aportats. A més d'integrar d'una banda els cicles formatius de grau superior (CFGs) en els ensenyament terciaris, els superiors i, de l'altra, l'oferta tant inicial com permanent en el marc de les qualificacions professional.

1.1 La població i el pes de l'FP

Un aspecte principal i introductori per analitzar les persones graduades en formació professional és conèixer el volum al que ens referim. La demografia és un factor extern que afecta al sistema d'FP de forma indirecta. Per aquest motiu es presenta la piràmide de població per sexe i edat per la ciutat de Barcelona, hi veiem que el nombre total de joves candidats (entre els 17 i els 24 anys) a cursar aquests estudis és de 117.323 directes⁶. En termes relatius, el pes de la població de 17 a 24 anys és del 7,3%, una xifra força semblant per a Catalunya (7,7%). I si la comparem amb la xifra de la població de Barcelona de l'any 2005, un 8,5%, apreciem que s'ha reduït el pes dels joves.

⁶Cal esmentar que no s'ha contemplar la mobilitat per motius d'estudis. Barcelona és una ciutat que atrau estudiants d'altres territoris a banda de la ciutat.

Gràfic 2. Població de Barcelona per sexe i edat. 2013

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

Aquesta xifra correspon al volum de joves que tenen edat per a cursar algun cicle formatiu de formació professional. Ara bé, tal com es marca en el gràfic 2 també cal tenir en compte, d'una banda, el volum de població menor de 17 anys ja que aquesta serà la població futura a cursar aquests estudis, i de l'altra, la població en edat activa, la qual pot optar a cursar estudis d'FP per tal de millorar la seva qualificació professional.

Si la demografia de Barcelona no varia, es preveu un increment del nombre de candidats a cursar FP i, per tant, caldrà seguir observant aquesta tendència per avaluar la idoneïtat de l'oferta de places a la ciutat. En aquesta línia podem pensar que l'FP anirà a més; la seva demanda a la ciutat podria augmentar.

La taula 1 fa referència al nombre de persones que tenien estudis d'FP: a Barcelona ciutat hi ha 170.479, que representa el 12% del total de la població. Cal esmentar, d'una banda, que el nombre de persones amb estudis d'FP ha anat guanyant pes relatiu en les generacions més joves, per tant, els estudis d'FP són escollit per als més joves. El grup d'edat de 16-19 anys presenta uns percentatges baixos. Aquesta xifra és d'esperar ja que per accedir a un CFGM cal haver obtingut el certificat de l'ESO (Estudis Secundaris Obligatoris) i, en termes d'edat la persona ja té els 16 anys i en el cas dels CFGS haver assolit el batxillerat⁷ moment que la persona assoleix els 18 anys. Així doncs, encara no pot haver finalitzat la seva formació. De l'altra, que les dades fan referència al Cens de població de l'any 2011 i, per tant, l'impacte de l'increment de l'oferta formativa en estudis d'FP encara no es pot apreciar, però sí, l'inici de l'increment de la demanda d'aquests estudis en les generacions més joves.

⁷Existeixen altres vies d'accés especificades en l'apartat Accés als estudis d'FP del present Anuari.

Taula 1. Persones amb estudis d'FP per edat i sexe. Barcelona 2011

Edat	Homes	Dones	Total FP	% en base al total del grup d'edat	Pes sobre el total d'FP
16-19	2.145	1.767	3.912	7,6%	2,3%
20-24	8.044	7.103	15.147	19,2%	8,9%
25-29	9.376	7.078	16.454	14,3%	9,7%
30-34	12.596	9.237	21.833	15,4%	12,8%
35-39	13.355	9.942	23.297	16,5%	13,7%
40-44	12.000	11.173	23.173	18,8%	13,6%
45-49	9.387	10.165	19.552	16,8%	11,5%
50-54	5.842	6.211	12.053	11,4%	7,1%
55-59	4.543	4.348	8.891	9,5%	5,2%
60-64	4.292	3.555	7.847	8,6%	4,6%
65-69	3.467	2.245	5.712	6,9%	3,4%
70-74	2.531	1.741	4.272	6,4%	2,5%
75-79	2.429	1.553	3.982	5,4%	2,3%
80-84	1.543	1.086	2.629	4,6%	1,5%
85+	997	728	1.725	3,4%	1,0%
Total	92.547	77.932	170.479	12,3%	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens de població i habitatge 2011. Idescat.

1.2 Les qualificacions dels graduats en FP

Tot i les limitacions estadístiques a l'hora de quantificar la qualificació de les persones, especialment de les competències transversals, aquest apartat vol mostrar dades que aportin una visió integral de les competències —bàsiques i transversals— i els nivells d'estudis que les persones graduades en formació professional disposen. Ara bé, cal insistir en la importància de disposar de registres permanents a nivell català referent a la qualificació de la població, especialment de les certificacions de professionalitat i dels nivells competencials. En l'apartat de la formació per l'ocupació dels segon gran bloc hi podreu trobar les dades de matriculació de la formació certificada realitzada l'any 2014.

No obstant, **els nivells d'estudis** continua sent el principal indicador que mesura la qualificació de la població. Per analitzar-ho s'ha utilitzat tant dades de l'EPA com de la pròpia OCDE per ajustar la comparabilitat entre àmbits territorials. Les dades de la taula 2 ens mostren que

Taula 2. Nivell d'estudis de la població per context territorial. 2014

Àmbit territorial	Educació secundària bàsica o inferior	Educació secundària superior			Educació superior			Estudis post-obligatoris
		Batxillerat	CFGM	Total	CFGS	Univ.	Total	
Barcelona*	51,6%	12,1%	6,0%	18,1%	n.d	n.d	30,2%	48,4%
Catalunya*	52,9%	11,9%	6,6%	18,6%	n.d	n.d	28,4%	47,0%
Espanya*	53,0%	12,8%	7,0%	19,9%	n.d	n.d	26,9%	46,8%
Espanya**	46,0%	14,0%	9,0%	23,0%	n.d	n.d	33,0%	55,0%
OCDE**	24,0%	n.d	n.d	44,0%	n.d	n.d	33,0%	77,0%

* Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE EPA (primer trimestre de 2014) per al grup edat 16-64 anys.

** OCDE, Education at a Glance 2014 per al grup d'edat 25-64 anys.

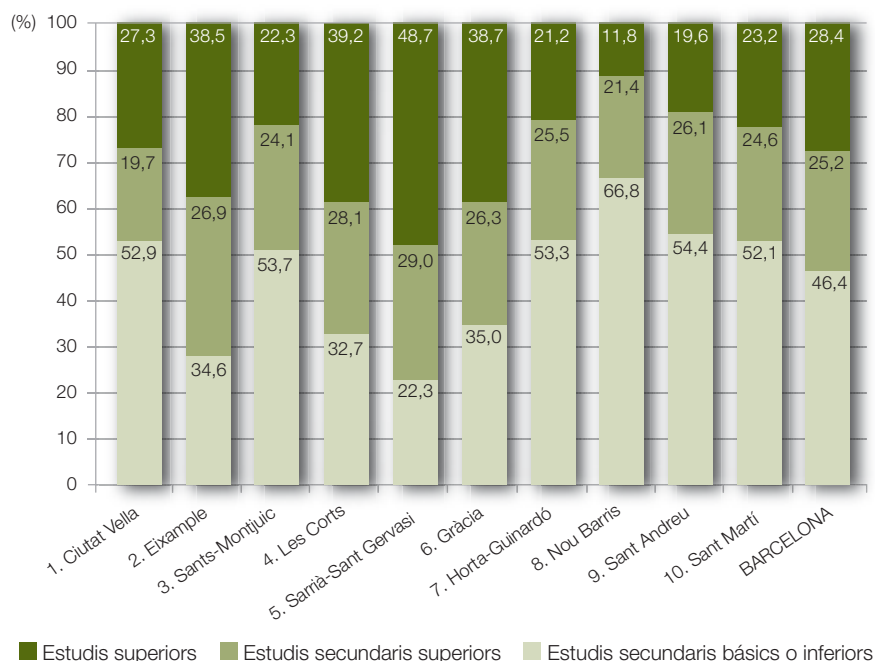
n. d. Des de l'any 2014, l'Instituto Nacional de Estadística ha actualitzat la *Clasificación Nacional de Educación, CNED-2014* i integra els estudis de CFGS amb els Universitaris sota la nomenclatura d'estudis superiors.

Barcelona presenta uns millors nivells formatius que Catalunya i Espanya. Ara bé, si els comparem amb la resta de països de la OCDE apreciem que Catalunya té un percentatge superior de població entre 16 i 64 anys amb estudis bàsics: un de cada dos catalans només ha assolit estudis secundaris bàsics, davant d'un de cada quatre europeus. Pel que fa als graduats mitjos en formació professional també hi ha una diferència notable en sentit invers: un de cada cinc catalans ha cursat un batxillerat o un cicle de grau mitjà davant dos de cada cinc europeus. Una altra xifra que cal destacar per la ciutat de Barcelona és l'elevat nombre de persones amb estudis superiors, que supera al de la OCDE.

Ara bé, en termes d'FP la ciutat de Barcelona presenta uns nivells inferiors si els comparem amb la resta de territoris: només el 6,02% té estudis de grau mig i la nova agrupació de nivell d'estudis de l'EPA no ens permet conèixer el percentatge de cicles formatius de grau superior.

També és destacable, com ja s'ha anat explicant en les edicions anteriors d'aquest *Anuari*, els nivells òptims de població amb estudis superiors (FP-CFGS i universitaris).

Per districtes de la ciutat de Barcelona observem que hi ha una clara correlació entre els nivells. Ara bé, en termes d'FP la ciutat de Barcelona presenta uns nivells inferiors si els comparem amb la resta de territoris: només el 6,02% té estudis de grau mig i la nova agrupació de nivell d'estudis de l'EPA no ens permet conèixer el percentatge de cicles formatius de grau superior del districte amb els nivells formatius dels seus habitants: districtes com Sarrià-Sant Gervasi amb uns nivells culturals i econòmics alts tenen uns alts nivells formatius, un de cada dos té estudis universitaris, en contraposició, hi trobem el districte de Nou Barris on la correlació és inversa, una de cada dues persones del districte no té estudis postobligatoris finalitzats. Cal esmentar que l'equiparació amb la classificació europea fa que cada cop més trobem dificultats per destriar els estudis de formació professionals dels estudis integrats en el

Gràfic 3. Nivell d'estudis de la població de Barcelona per districtes. 2014 (%)

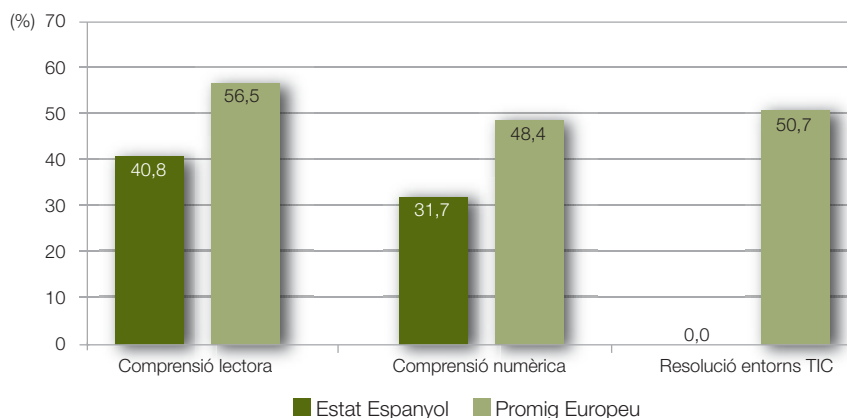
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Padró Municipal d'Habitants. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

seu nivell de qualificació. Els estudis secundaris superiors integren els estudis de grau mig i els de grau superior de formació professional a més dels universitaris i postuniversitaris (gràfic 3).

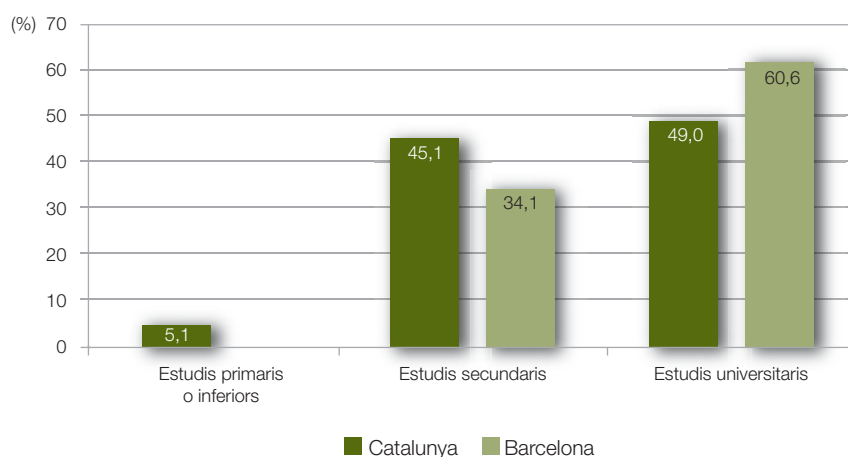
Tal com ja s'ha exposat en l'inici d'aquest apartat, les habilitats i les actituds són determinants per a millorar l'ocupabilitat de les persones en edat de treballar. Tot seguit es presenten els principals resultats de les **competències bàsiques** que han demostrat tenir els joves de 16 a 24 anys segons les seves habilitat en comprensió lectora, numèrica i en relació a la resolució de conflictes en entorn TIC a partir del PIAAC. Les dades d'aquests indicadors no són disponibles a nivell de Catalunya, però s'ha considerat convenient incloure les dades per l'Estat espanyol. Així mateix, fem incidència en la importància de recollir dades d'aquestes característiques a nivell català i local.

El primer que s'hi observa en el gràfic 4 és el baix nivell, ja conegut, dels joves espanyols en quant a competències bàsiques si ho comparem amb el promig dels països europeus. Pel que fa a la resolució de conflictes en entorns TIC, o dit d'una altra forma, les habilitats per gestionar les eines 2.0 veiem que no hi ha dades disponibles.

Una altra competència, que a avui dia es concep com a transversal, però que esdevindrà bàsica és el coneixement de **llengües estrangeres**. L'anglès cada cop més és una eina bàsi-

Gràfic 4. Competències bàsiques de la població de 16 a 24 anys. Estat espanyol. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades PIAAC.⁸

Gràfic 5. Població segons coneixement de l'anglès i nivell d'estudis. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013. IDESCAT.

ca per a desenvolupar feines de qualitat. Apreciem que a Barcelona ciutat les persones amb estudis superiors estan adquirint aquesta competència, podem pensar que és una conseqüència de la pròpia demanda del teixit productiu davant un entorn econòmic global. Per tant, l'accés a determinats perfils professionals ve determinat en bona mesura per aquest tipus de competència clau (gràfic 5).

⁸Programme for the International Assessment of Adult Competencies.

Taula 3. Adaptació al canvi (formació permanent) de la població de 25 a 65 anys. 2014

Àmbit territorial	Homes	Dones	Total
Barcelona	n.d.	n.d.	n.d.
Catalunya	7,5%	9,1%	8,3%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

L'adaptació al canvi també és un altre factor que mostra la qualificació de la població i especialment la flexibilitat de la població a les dinàmiques canviants del mercat de treball i a l'activitat econòmica i social en general. Fruit de la manca de dades, s'ha considerat rellevant interpretar les dades de la formació permanent a Barcelona com la predisposició que tenen les persones al canvi.

A Catalunya la formació permanent representa el 8,3% de la població, percentatge inferior a la resta de països de la Unió Europea (10,5%) i força distant del repte 2020, del 15%. En aquest sentit la formació professional per l'ocupació hi té un paper important, i també hi pot tenir cabuda la inicial (taula 3).

1.3 Perfil dels graduats en FP

Aquest apartat té com a objectiu realitzar una breu radiografia de les característiques socio-demogràfiques bàsiques dels graduats en FP, amb l'objectiu de detectar si els seus perfils són diferents de la resta de titulats en altres tipus d'estudis.

La font estadística utilitzada per a la realització d'aquesta anàlisi és l'*Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012*, elaborada pel Departament de Benestar Social i Família de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya amb una periodicitat quinquennal. L'objectiu d'aquesta enquesta és recollir informació sobre la situació i necessitats de les persones joves a Catalunya. Per assolir aquest objectiu, l'univers està comprès per la població de 15 a 34 anys d'edat resident a Catalunya (2.000.375 persones segons les dades del Padró Continu d'Habitants amb data 1 de gener de 2010), motiu pel qual es dissenyà una mostra formada per 3.002 entrevistes, de les quals 601 corresponen a residents a la Regió Metropolitana de Barcelona, que és l'àmbit territorial per al qual es mostraran les taules en aquest apartat.

Com que en edicions anteriors de l'*Anuari de l'FP* ja s'han desenvolupat extensament les dades sobre els graduats en FP, en aquesta edició es presenten únicament els indicadors que aporten informació rellevant i que cal tenir presents per l'anàlisi, mentre restem a l'espera de la seva actualització.

Abans, però, també cal esmentar les dades del *Cens de població i habitatge* recentment actualitzat amb les dades per l'any 2011 elaborat per l'INE cada 10 anys. Les dades de la població per sexe i edat ens confirmen el perfil demogràfic de l'estudiant en FP extret en

Taula 4. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'activitat. RMB. 2012

Nivell màxim d'estudis assolit	Estudiant	Aturat	Pràctiques retribuïdes	Ocupat	Responsab. familiars	Altres situacions inactivitat	Total
No ha acabat ESO	38,0%	22,0%	0,0%	33,0%	4,0%	3,0%	100%
ESO o EGB	42,0%	7,1%	1,8%	43,8%	0,0%	5,4%	100%
BUP, COU o Batxillerat	65,2%	5,2%	0,0%	23,5%	1,7%	4,4%	100%
CFGM	22,0%	13,6%	0,0%	61,0%	1,7%	1,7%	100%
CFGS	17,6%	12,2%	0,0%	63,5%	1,4%	5,4%	100%
Universitat	12,2%	8,6%	0,7%	74,8%	1,5%	3,8%	100%
Total	33,9%	10,9%	0,5%	49,4%	1,5%	3,8%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012.

l'Enquesta a la joventut: els homes cursen més estudis d'FP que les dones i a mesura que s'incrementa el nivell de grau aquesta tendència s'inverteix. I pel que fa a l'edat ja s'ha esmentat anteriorment, les generacions més joves cursen més aquestes estudis.

Un aspecte que l'Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012 ens permet analitzar fa referència a les condicions d'inserció professional dels graduats d'FP, en tant que aporta dades, en primer lloc, de l'activitat principal de la població jove segons el seu nivell formatiu i, en segon lloc, sobre quina és la seva professió principal.

Pel que fa a l'activitat principal (taula 4) s'observa una clara relació creixent respecte el nivell d'estudis: en termes generals, a major nivell formatiu, més elevat és el percentatge de població ocupada. Així, mentre la meitat (el 49,4%) de la població jove de la RMB declara estar ocupada, aquest valor va del 33% en el cas de les persones que no tenen finalitzada l'ESO fins al 74,8% de la població amb estudis universitaris. En aquest sentit, els graduats en FP se situen en una posició intermèdia força favorable, ja que en tots dos cicles (CFGM i CFGS) el percentatge de població ocupada és de prop del 60%. En contraposició, per una banda les persones que segueixen estudiant presenten una distribució inversa a la de població ocupada i, per altra banda, el percentatge de població aturada no presenta una tendència clara en relació al nivell màxim d'estudis assolits, essent en el cas de l'FP del 12,78%. La resta de situacions d'activitat (pràctiques retribuïdes, responsabilitats familiars...) són força minoritàries en tots els nivells formatius.

Novament, la influència de la variable edat es deixa notar en aquesta distribució i constata que les persones amb titulació universitària presenten un perfil demogràfic diferenciats, més madur. Per tant, cal pensar que la seva inserció en el món laboral ha de ser ja més intensa d'acord

Taula 5. Distribució de la població 15-34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i la categoria socioprofessional. RMB. 2012 (%)

Nivell màxim d'estudis assolit	Ocupacions elementals	Ocupacions mitjana qualificació	Professionals	Directors i gerents	Total
No ha acabat ESO	19,4%	71,0%	6,5%	3,2%	100%
ESO o EGB	12,2%	73,5%	10,2%	4,1%	100%
BUP, COU o Batxillerat	14,8%	51,9%	29,6%	3,7%	100%
CFGM	22,9%	62,9%	11,4%	2,9%	100%
CFGS	2,2%	50,0%	47,8%	0,0%	100%
Universitat	2,9%	23,3%	68,0%	5,8%	100%
Total	9,6%	48,5%	38,1%	3,8%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012.

amb la seva etapa del cicle de vida. Malauradament la grandària de la mostra no permet fer una anàlisi desagregada de la variables estudiades per nivell d'estudis assolits i grups d'edat alhora.

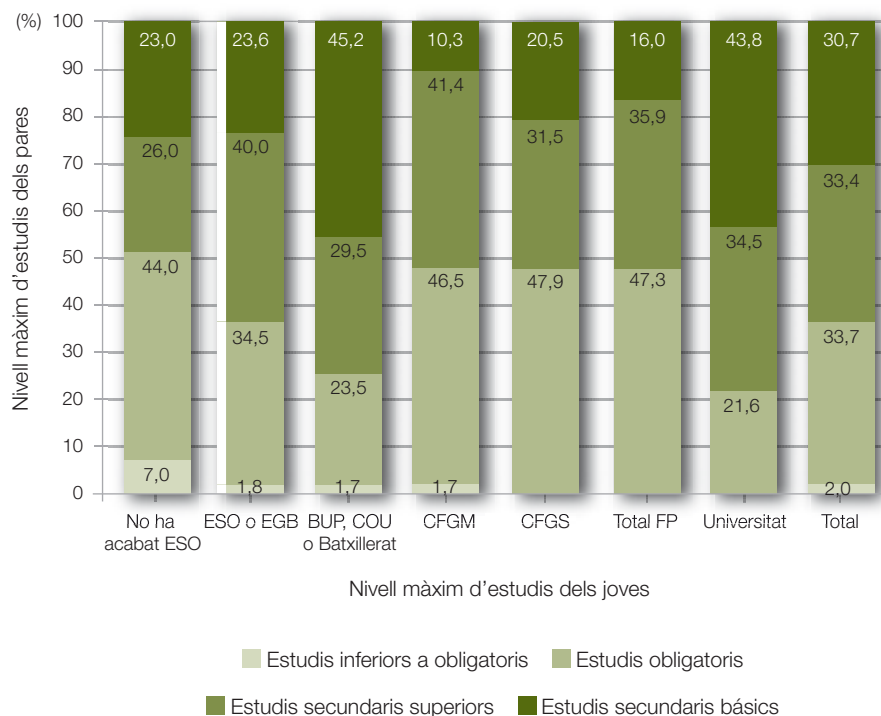
Per la seva banda, la categoria socioprofessional mostra, novament, una gradació en relació als nivells màxims d'estudis assolits: a major nivell d'estudis, major percentatge de població amb estudis d'FP i, per tant, un cada cop menor pes de població que treballa en feines que requereixen qualificacions mitjanes o baixes. En el cas concret dels graduats en FP, un terç de la població jove enquestada treballa com a professional i només un 12% treballa en ocupacions elementals. Per cicles formatius les diferències, no obstant, són significatives: els graduats en CFGS presenten un comportament més similar a les persones amb estudis universitaris (gairebé un 48% treballa com a professional), mentre que els graduats en CFGM es caracteritzen per estar ocupats en feines elementals o de mitjana qualificació (23% i 63% respectivament) (taula 5).

Per acabar aquest capítol de la qualificació dels graduats en formació professional es presenten les dades dels nivells assolits pels pares dels graduats en FP. Creiem que és interessant mostrar les dades de l'entorn socioeconòmic d'aquests.⁹

Les dades mostren una certa correspondència entre el nivell formatiu màxim assolit de fills i pares (gràfic 6): els joves amb uns nivells formatius més baixos són, en termes generals, els qui presenten uns nivells formatius dels seus pares inferiors. En aquest sentit és important

⁹En l'*Anuari de l'FP a Barcelona. 2012*. S'exposa l'argumentació de la importància d'aquest indicador. Veure pàgina 47.

Gràfic 6. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i dels seus pares. RMB. 2012 (%)

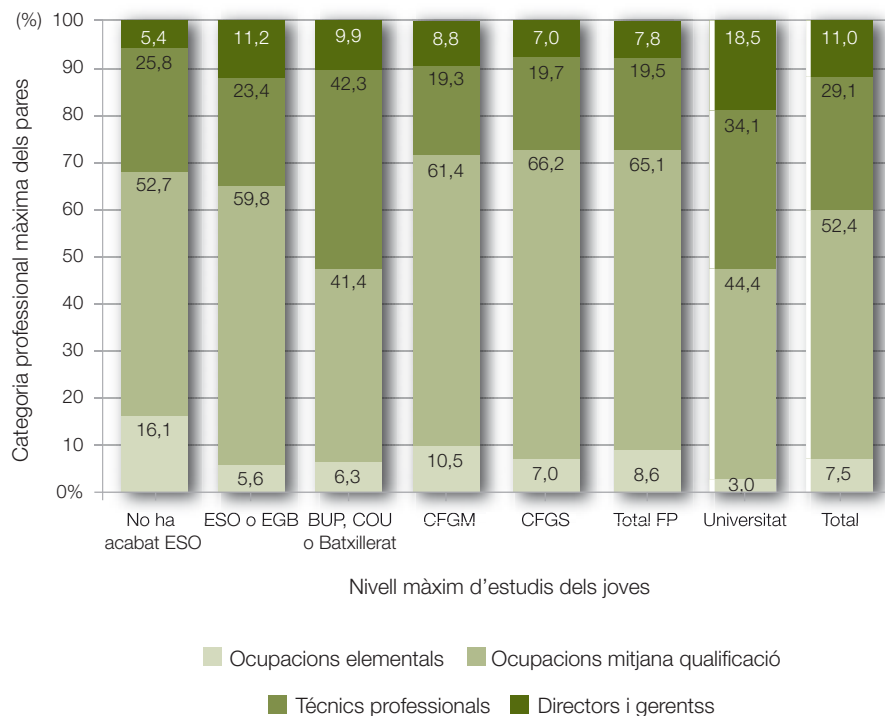
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012.

destacar que entre aquells joves que no han acabat l'educació obligatòria, un 7,0% (la xifra més elevada de tots els nivells formatius) tenen pares que tampoc van assolir aquest tipus d'estudis. En sentit contrari, entre els joves amb titulació universitària, prop de la meitat (43,88%) tenen almenys un progenitor amb aquest mateix nivell d'estudis. Un altre col·lectiu on la presència de pares amb estudis universitaris és important és entre els joves que tenen BUP, COU i Batxillerat, col·lectiu que, segurament, correspon a edats més joves i que, per tant, continuen formant-se molts d'ells, probablement, seguint estudis de tipus universitari.

En el cas dels joves graduats en FP, el grup majoritari és el d'aquells els pares dels quals tenen estudis obligatoris (47%), seguits a poca distància dels qui tenen estudis postobligatoris (36%). S'observa una certa diferència segons el tipus d'FP cursada, en tant que dins d'aquests nivells d'estudis es reproduïx la relació directa comentada: els estudiants de CFGM tenen amb major proporció pares amb estudis obligatoris (41,38%), mentre que el 20,55% dels graduats en CFGS tenen almenys un progenitor amb estudis universitaris.

Una relació similar s'observa si relacionem el nivell formatiu assolit pels joves i la categoria professional màxima dels seus pares (gràfic 7). D'aquesta manera, els joves amb menors

Gràfic 7. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i la categoria professional màxima dels seus pares RMB. 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012.

nivells d'instrucció presenten uns majors percentatges de pares que desenvolupen ocupacions elementals, mentre que a mesura que augmenta el nivell d'estudis també augmenta la categoria professional dels seus pares. Centrant-nos en l'FP, dos de cada tres graduats tenen almenys un progenitor amb una ocupació que requereix una qualificació mitjana i un de cada cinc és fill d'un tècnic o professional. En aquest cas, i a diferència de la variable anterior, no s'observen diferències significatives entre els joves segons el tipus de cicle d'FP cursat.

1.4 Idees clau. El *Background* de la població amb estudis d'FP

Pes de l'FP

- L'FP recupera protagonisme entre els joves i aquesta tendència **anirà a més en els propers 10 anys**.

Qualificació població

- **Barcelona** presenta uns millors **nivells de qualificació** de la seva població que la resta de Catalunya o l'Estat espanyol.
- Ara bé continua estant lluny dels reptes 2020 i presentant una **distribució força polaritzada: població amb estudis que no ha assolit els postobligatori** i amb unes competències transversals poc desenvolupades i **una població amb estudis superior per sobre de l'OCDE** i unes competències transversals més òptimes que la resta d'estudis.
- En termes d'FP presenta un percentatge encara força inferior respecte la resta de Catalunya, l'Estat espanyol i l'OCDE.
- Hi ha una **manca de registres** i bases de dades a nivell català que aportin informació sobre els nivells **competencials de la població**.
- Quadre dades existents:
 - Nivells estudis: l'any 2011 el **12,3% declaren haver cursat FP**.
 - Llengües estrangeres: el **61% dels catalans** amb estudis universitaris declaren entendre, parlar, escriure i llegir bé **l'anglès** davant del 5% de persones amb estudis a nivell de primària.
 - Competències bàsiques: **l'Estat espanyol presenta uns nivells inferiors** a la mitjana en competències lingüístiques i numèriques.
 - Adaptabilitat al canvi: **la població catalana presenta uns nivells inferiors d'adaptació als canvis** respecte la mitjana de la Unió Europea, 8,3% i 10,5% respectivament.

Perfil l'FP

- Els **homes** tendeixen a cursar més estudis d'FP que les dones, **el 54%** i el 46% respectivament.
- Les persones amb estudis **d'FP de grau superior** estan **més ocupades** que els de grau mig o altres estudis inferiors.
- **Un terç de la població jove enquestada amb estudis d'FP treballa com a professional** i només el 12% en ocupacions elementals.
- Els ocupats **graduats en FP** estan **més satisfets** amb la seva feina que altres persones amb altres nivells educatius.
- Els nivells educatius dels pares tendeixen a ser semblant a la dels fills.

2. Trajectòria laboral dels graduats en FP: característiques del mercat de treball

Si fins ara presentàvem primer les dades del teixit productiu i després la dels components del mercat de treball, novament en aquesta edició l'estructura es basa en el punt de vista del graduat en FP i l'itinerari que aquest realitza per incorporar-se i mantenir-se al món laboral, per tant aquest capítol s'organitza en tres subapartats: la inserció, la permanència i l'exclusió. A més, incorpora indicadors sobre les diferents opcions que tenen les persones per incorporar-se a la vida laboral: ser assalariat o treballar per compte propi. Aquesta doble opció d'inserció que fins no fa gaire se centrava únicament en una, amplia la visió d'anàlisi del mercat de treball i la formació professional. L'objectiu és analitzar des d'un punt de vista longitudinal la trajectòria que una persona realitza segons els nivells formatius cursats.

2.1. Inserció al mercat de treball

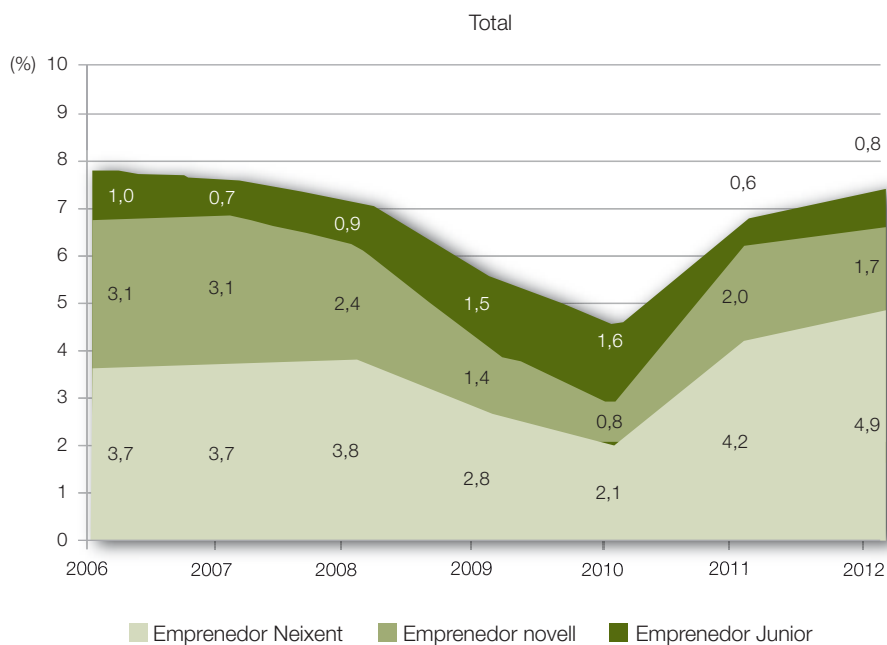
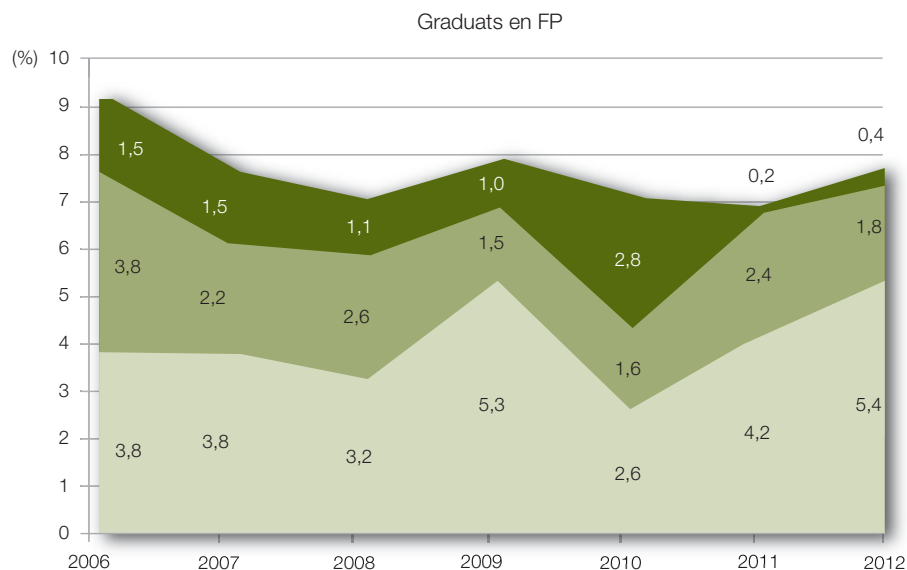
La població en edat potencialment activa pot accedir al mercat de treball des de dues vies: la de l'autocupació per compte propi, i la de l'ocupació per compte d'un altre.

Davant de l'àlgid emprenedor que viu la societat catalana és una assignatura pendent poder incorporar dades sobre els nivells d'emprenedoria de les persones que han cursat estudis de formació professional. És rellevant poder oferir aquesta dualitat de la inserció en termes estadístics per tal de no reduir l'accés al mercat de treball en una única via factible, la de l'assalariat. Al mateix temps, es continuen presentant els mateixos indicadors que en anys anteriors respecte el nombre d'assalariats.

Graduats en FP per compte propi

Són més emprenedors els graduats en FP que la resta d'emprenedors amb altres nivells formatius? En quines condicions emprenen la seva pròpia idea de negoci? Aquestes i altres qüestions s'han analitzat en l'estudi "*L'activitat emprenedora de les persones amb estudis d'FP*" a partir de les dades d'emprenedoria recopilades a nivell europeu (GEM-Catalunya). A continuació es presenten algunes dades rellevants que mostren els nivells d'emprenedoria dels graduats en FP.

El gràfic 8 ens mostra l'evolució dels darrers anys dels tres processos de l'emprenedoria entre les persones amb estudis d'FP. El que s'hi observa és la gran voluntat que tenen per iniciar

Gràfic 8. Evolució activitat emprendedora a Catalunya (2006-2012)

Font: estudi *L'activitat Emprendedora entre els graduats en FP* (2013) Fundació BCN Formació Professional. Pàg. 12.

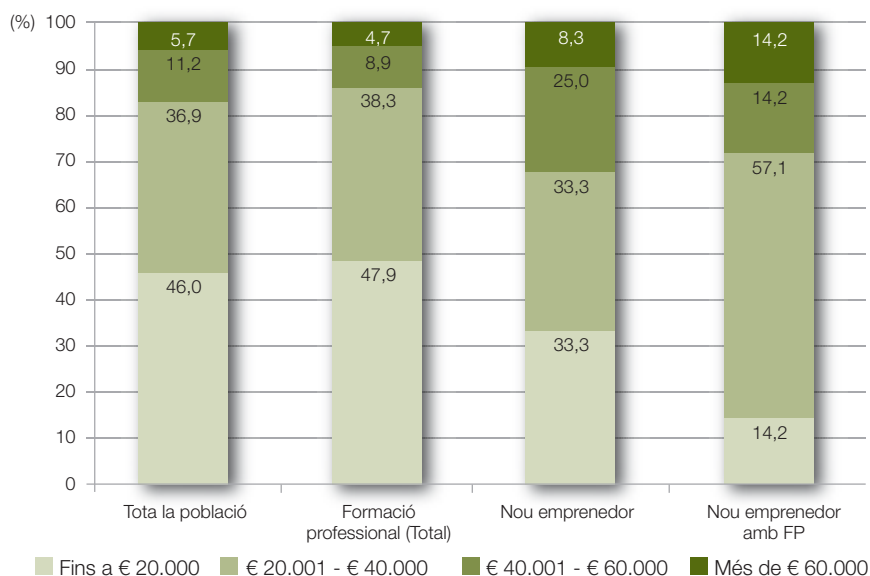
una activitat empresarial –segurament les polítiques de promoció a l'emprenedoria hi tenen a veure– però en canvi els nivells de supervivència d'aquest és més baix que en anys anteriors. El 2012, la creació d'empreses entre els emprenedors amb estudis d'FP cobreix el 64% dels tancaments empresarials (88% entre els emprenedors universitaris).

Si comparem les dades amb la totalitat d'emprenedors veiem que, aquests presenten uns nivells més elevats de supervivència. L'estudi ens conclou dos aspectes importants: el primer la importància de la capacitació en competències vinculades a l'emprenedoria per tenir èxit en la creació i consolidació d'una empresa: són les persones amb estudis universitaris les que obtenen millor resultats; i el segon, l'apropament de models d'èxit als emprenedors i l'acompanyament en el procés de creació de l'empresa.

Una dada rellevant sobre els emprenedors amb estudis d'FP és el valor econòmic que generen: el gràfic 9 ens mostra que entre aquests hi ha un 28,6% que declaren tenir ingressos per sobre dels 40.000€. En canvi, les persones amb estudis d'FP en termes generals només ho declaren percebre un 13,74%. Aquesta xifra és molt positiva perquè ens mostra que quan el procés emprenedor té èxit, aquest genera activitat econòmic de valor afegit perquè es cotitza més en el mercat amb l'obtenció de rendes anuals més elevades que les persones graduades en FP que no emprenen.

Finalment, es presenten les dades de les activitats econòmiques impulsades pels emprenedors. El 50% d'aquests se centren en activitats de béns de consum, un percentatge força superior a la resta de nivells formatius. També s'observa que són els que inverteixen més en innovació

Gràfic 9. Nivell de renda anual dels emprenedors segons el nivell d'estudis (2012)

tecnològica, segurament per tal d'optimitzar els processos de producció: una de cada empresa amb un alt nivell tecnològic és impulsada per persones amb estudis d'FP (gràfics 10 i 11).

Graduats en FP per compte d'altri

La majoria de la població, històricament, ha optat per treballar per compte d'altri. En aquest apartat es presenten les dades d'inserció dels recentment graduats en FP i les de contractació de les persones segons el seu nivell formatiu.

— Inserció dels recentment graduats en FP

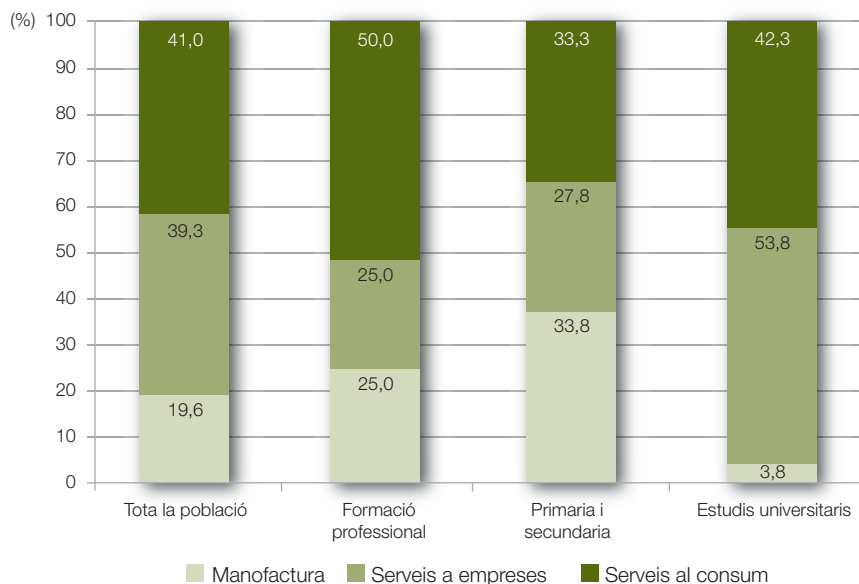
De forma anual, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb el Consell General de Cambres, elabora l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. La vuitena edició de l'estudi presenta les dades de la inserció laboral corresponents a les persones que s'han graduat en el curs 2012-2013 en algun dels ensenyaments professionals. Gràcies a la continuïtat al llarg d'aquests vuit anys, l'estudi aporta una lectura longitudinal de la inserció laboral dels graduats i permet interpretar les tendències del mercat de treball, així com actuar sobre el sistema educatiu tant en la planificació com en l'adaptació dels ensenyaments professionals. A més, permet reflexionar sobre les accions tendents a la millora contínua del sistema de pràctiques formatives a les empreses. De les dades presentades en aquest estudi aprofundirem en aquelles corresponents a la ciutat de Barcelona.

Si observem la tendència dels darrers anys (gràfic 12) apreciem dues dinàmiques paral·leles, la primera centrada en la inserció al mercat de treball i la segona en l'allargament dels anys d'estudis. Les dades ens mostren que les generacions de graduats més antigues presentaven uns nivells d'inserció, ja sigui treballant o treballant i estudiant, més alts: a l'any 2008-2009 s'insereixen una de cada dues (54%) persones i la generació 2012-2013 només una de cada tres (38%). Per tant, les dades ens mostren que actualment els joves recentment graduats tenen més dificultats per trobar feina: en la generació de l'any 2008-2009 el 10,8% buscaven feina mentre que les dades actuals ens indica que és el 15%. La segona tendència observada és l'endarreriment de l'entrada al mercat de treball fruit de que els recentment graduats continuen estudiant o estudiant i treballant, les dades per l'any 2009 ens mostren que el 52% continuaven formant-se davant del 57% del present *Anuari*. Cal esmentar que aquest increment és principalment fruit de les persones que únicament estudien, ja que també s'ha reduït el pes de les persones que poden compaginar els estudis i la feina (taula 6).

Així doncs, si observem les dades en termes de creixement relatiu pel període 2009-2014 apreciem que certament s'ha incrementat el pes dels recentment graduats que continua estudiant en un 34%, i també el de les persones que cerquen feina, concretament en un 42%. Aquesta xifra confirma les dificultats per entrar en el mercat de treball. Per contra, han perdut pes relatiu les persones que estudien i treballen, en un 37%, i les que només treballen en un 26%.

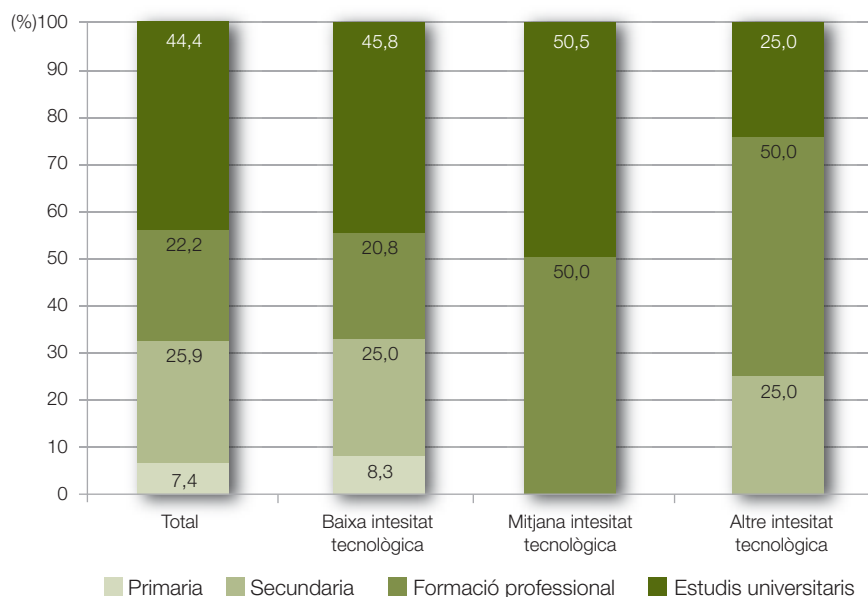
Si ens centrem en els recentment graduats que continuen la seva formació, observem que la majoria opta per un itinerari acadèmic ja inicial, és a dir, pel següent nivell formatiu superior al

Gràfic 10. Orientació sectorial de les noves empreses creades a Catalunya segons el nivell d'estudis. 2012

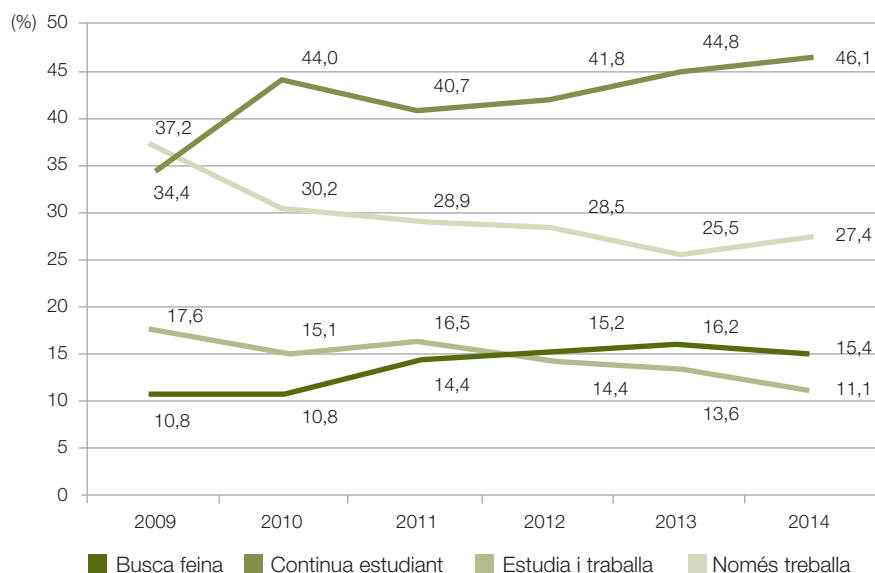

Font: estudi L'activitat Emprenedora entre els graduats en FP. Fundació BCN Formació Professional.

Gràfic 11. Intensitat tecnològica de les noves empreses a Catalunya segons el nivell d'estudis de l'emprenedor. 2012

Font: estudi L'activitat Emprenedora entre els graduats en FP. Fundació BCN Formació Professional.

Gràfic 12. Evolució de la inserció del recentment graduats. Barcelona. 2009-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Taula 6. Inserció dels recentment graduats Barcelona. 2009-2014

Situació laboral	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Evolució 2009 - 2014
Busca feina	10,8%	10,8%	14,0%	15,2%	16,2%	15,4%	42%
Continua estudiant	34,4%	44,0%	40,7%	41,8%	44,8%	46,1%	34%
Estudia i treballa	17,6%	15,1%	16,5%	14,4%	13,6%	11,1%	-37%
Només treballa	37,2%	30,2%	28,9%	28,5%	25,5%	27,4%	-26%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

que ja hauria finalitzat. La taula 7 mostra que aquells que han finalitzat un CFGI (Cicle formatiu de grau inicial) es decanten majoritàriament per un CFGM, de la mateixa manera els que han completat un CFGM realitzen un CFGS i els que han acabat un grau superior per accedir a estudis universitaris. En aquest nivell també destaca el 21% de les persones amb estudis de batxillerat que opten a un CFGS. Aquestes dades evidencien els múltiples itineraris que permet la formació professional, d'acord amb les passarel·les que estableix la normativa vigent.

Taula 7. Estudis que inicien els recentment graduats en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2014 (%)

Estudis iniciats	CFGM	CFGS	Total
Estudis universitaris	0,6%	64,0%	37,1%
Altres estudis	7,5%	14,1%	12,2%
Prova d'accés a CFGS	66,1%	0,4%	26,1%
CFGS	14,9%	21,0%	17,9%
CFGM	7,9%	0,5%	5,5%
Batxillerat	2,9%	0,0%	1,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

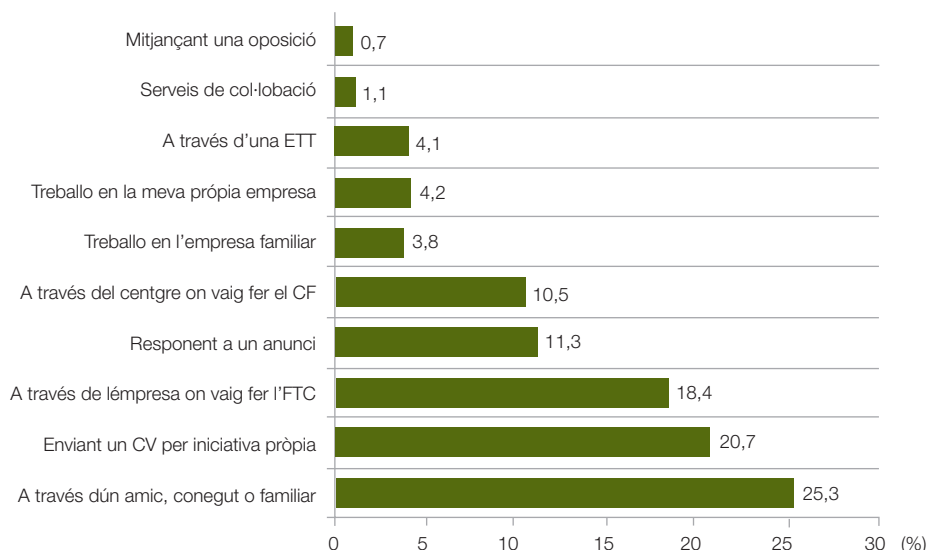
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Des del punt de vista de les persones recentment graduades en FP que s'insereixen al mercat de treball ho fan majoritàriament a través d'un amic, conegut o familiar (25%), la segona via d'entrada és l'autocandidatura (20%) i la tercera (18%) a través de l'empresa on han cursat les pràctiques. Aquesta tendència es ve observant en les darreres edicions.

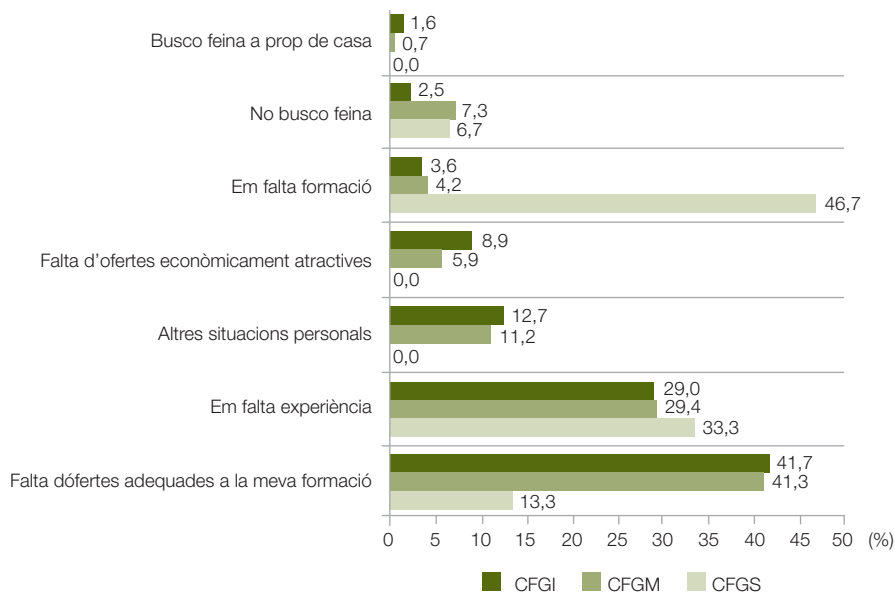
És en aquest punt que cal fer un esment sobre el sistema d'aprenentatge de la formació professional: ja en l'*Anuari de l'FP 2012* es va comentar la falta de connexió entre les pràctiques realitzades a través del mòdul FCT (formació en centres de treball) i la inserció. Amb la introducció de la formació en alternança, la formació dual, aquests resultats haurien de canviar. Per l'*Anuari de l'FP 2015* esperem poder disposar dades de la primera generació 2013-2014 graduada en la modalitat dual i observar els nivells d'eficiència en l'accés al mercat de treball gràcies a la formació en l'empresa. Així doncs, confiem que en un futur els canals de recerca d'inserció a través d'una empresa de pràctiques o a través del centre incrementin el seu percentatge de l'empresa on s'ha estat treballant en modalitat d'FP dual sigui una de les vies clares d'inserció laboral dels recentment graduats en FP (gràfic 13).

Pel que fa a les dificultats que declaren tenir el recentment graduats en FP per trobar feina aquestes són dues principalment: la primera, *la falta d'ofertes adequades a la seva formació* (40%) i la segona, *em falta experiència* (gairebé un 30%). Cal esmentar que la falta de formació és el primer motiu expressat pels joves graduats en estudis d'FP inicial, concretament en un 45%. No obstant, és important comentar que en termes absoluts fa referència a un total de 7 persones i per tant, té poca significació respecte la resta de graduats (gràfic 14).

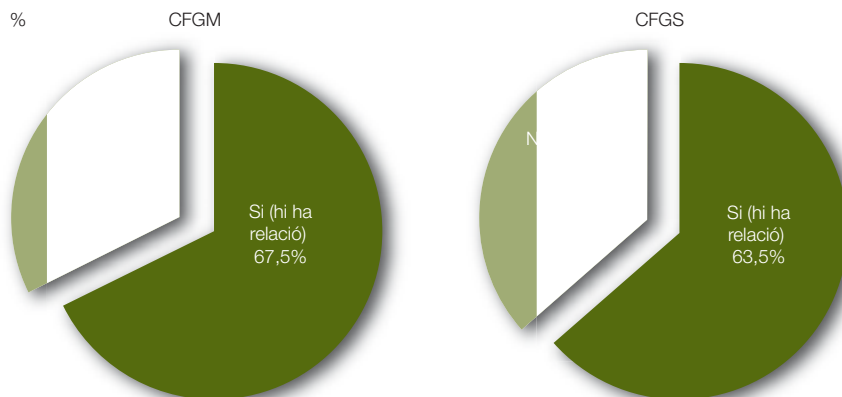
Dels que troben feina, el 67% pels de cicle formatiu de grau mitjà i el 63% pels de cicle formatiu de grau superior, ho fan amb una feina relacionada amb els estudis. Aquesta dada també segueix la tendència d'anys anteriors (gràfic 15).

Gràfic 13. Canals de recerca de feina dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Gràfic 14. Dificultats de recerca de feina dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Gràfic 15. Relació entre els estudis cursats i la feina que desenvolupa segons tipus de grau. Barcelona. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

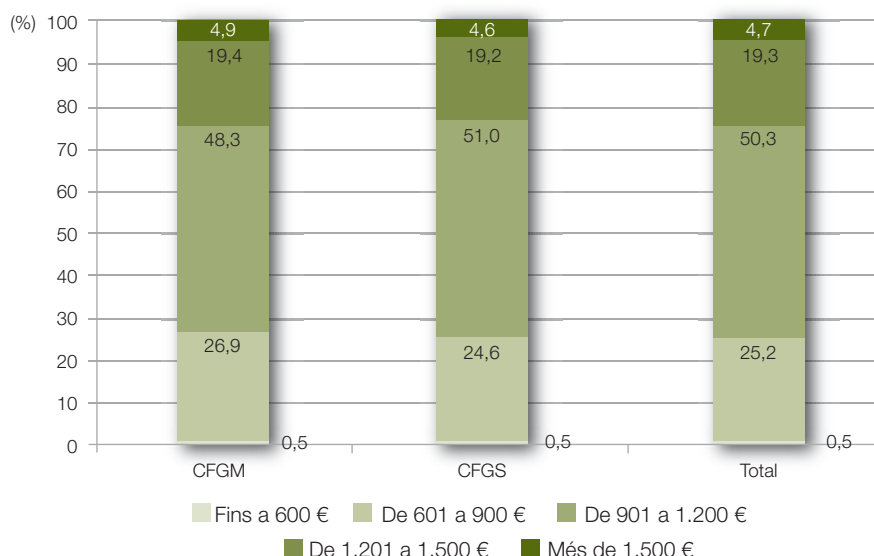
Arrel de la implantació de la formació dual s'ha originat el debat sobre si l'estudiant d'FP és un estudiant en pràctiques o un treballador en contracte d'aprenentatge. La resolució d'aquest debat és el que marcarà el salari mínim que ha de percebre un graduat en formació professional, i en conseqüència, el salari que determinarà l'entrada al mercat de treball. Els graduats en la promoció 2012-2013 declaren majoritàriament un salari net mensual d'entre 901€ i 1.200€. Per nivell del grau no s'observen grans diferències en termes relatius, en canvi, en xifres absolutes són els graduats superiors els que declaren tenir unes rendes superiors al de grau mitjà (gràfic 16).

— Contractació entre els graduats d'FP

Un altre aspecte clau per la inserció de les persones que cerquen feina per compte d'un altre són les condicions d'entrada al mercat laboral. Així doncs, conèixer el nombre de persones contractades en relació a la seva qualificació és important per evidenciar el valor que les empreses atorguen als perfils inicials dels treballadors. Abans de passar a analitzar les dades és important tenir present que una mateixa persona pot haver firmat un o més d'un contracte durant aquest any.

Durant l'any 2014 a la ciutat de Barcelona s'han contractat 116.210 persones graduades amb estudis de formació professional, xifra que representa el 14% respecte el total de contractes. Si analitzem l'evolució dels darrers anys, destaquen dues tendències: la primera és, com tothom coneix, la disminució de la contractació total fruit de la conjuntura de crisi econòmica, si bé, aquest darrer any s'ha produït un repunt de la contractació. Caldrà esperar l'any vinent per observar si aquesta dada respon a una certa recuperació de la tendència de decreixement des de l'any 2008. La segona tendència és la dinàmica constant de la contractació dels graduats amb estudis d'FP. El pes relatiu del període analitzat, a excepció de l'any

Gràfic 16. Salari net mensual dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

2010 i 2012, és constant en el temps, situant-se en el 14%. Aquesta xifra ens posa en evidència que al llarg del període, la contractació dels graduats en FP ha estat constant al marge de la conjuntura socioeconòmica del moment (taula 8).

Pel que fa a les dades per sexe i edat (taula 9) apreciem que durant l'any 2014 s'han contractat més dones (52,4%) que homes (47,6%) i si a més observem les dades per edats veiem que són els homes de 30 a 44 anys els més contractats mentre que entre les dones ho són les menors de 30 anys. Si mirem els resultats per les persones menys contractades al llarg de l'any 2014 veiem que en ambdós sexes ho són les de 45 i més anys d'edat.

Si comparem les dades amb l'any 2007, any anterior a la conjuntura de crisi econòmica, veiem que les persones més afectades són els menors de 30 anys ja que aquests han vist reduir el volum de contractacions, especialment entre els joves menors de 20 anys. Cal tenir present que en termes absoluts el seu pes és menor.

Un aspecte a tenir en compte és l'increment de contractació entre les persones de 35 a 39 anys respecte l'any 2007. En clau positiva podem pensar que són treballadors ben formats amb uns estudis especialitzats i amb una experiència acreditada i solvent amb un grau de desenvolupament de competències transversals importants. També s'aprecia una millora en la contractació de persones de major edat en pro de les de més joves (gràfic 17).

Taula 8. Evolució de les contractacions. Barcelona. 2006-2014

Any	Contractes totals	Contractes FP	Índex (2007 = 100)	Pes
2006	912.761	127.796	99,7	14,0%
2007	915.196	131.332	100,0	14,4%
2008	889.354	128.215	97,1	14,4%
2009	756.279	109.294	82,6	14,5%
2010	777.611	116.881	84,9	15,0%
2011	772.822	108.627	84,4	14,1%
2012	779.115	96.101	85,1	12,3%
2013	785.624	107.440	85,8	13,7%
2014	857.321	116.210	93,6	13,6%

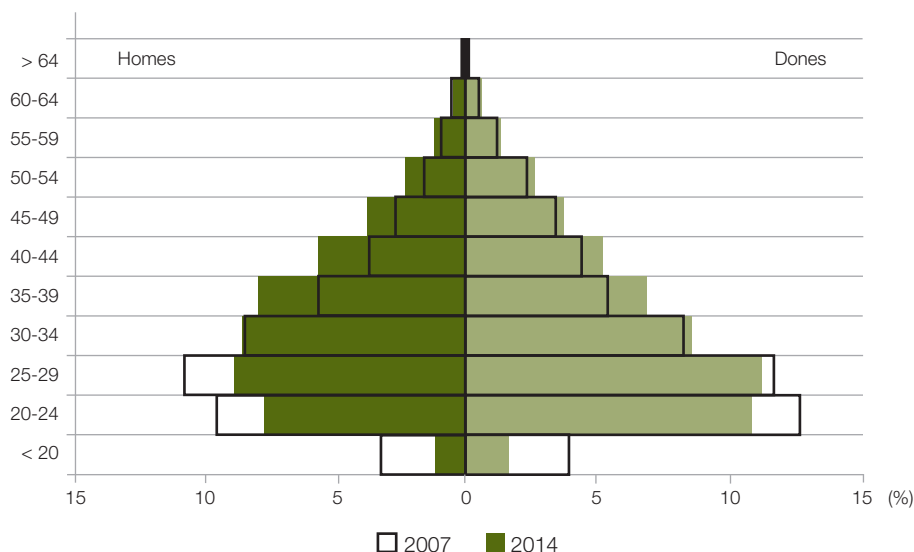
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 9. Distribució de la contractació segons l'edat i sexe. Barcelona 2014 (Total i %)

	Homes		Dones		Total	
	Total	%	Total	%	Total	%
Menors de 30 anys	152.167	17,7%	203.490	23,7%	355.657	41,5%
30-44 anys	189.015	22,0%	176.887	20,6%	365.902	42,7%
45 anys i més	66.765	7,8%	68.997	8,0%	135.762	15,8%
Total	407.947	47,6%	449.374	52,4%	857.321	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Si focalitzem l'anàlisi de les contractacions per cicle formatiu apreciem que són les persones amb estudis de cicles de grau mitjà les més contractades, amb un 65% sobre el total d'FP i el 9% sobre el total general. Respecte a la resta de nivells formatius són les persones amb estudis secundaris bàsics o inferiors les més contractades, amb un 68%. Aquests han experimentat un decreixement al llarg dels darrers 8 anys. Al mateix temps, s'aprecia una tendència constant entre els estudis secundaris superiors com a conseqüència de la falta d'informació específica entre les persones amb estudis de batxillerat. Recordem que la font d'informació no ens permet destriar les persones amb estudis d'ESO i de batxillerat. Per últim, trobem les persones amb estudis superiors, les quals són les que presenten una tendència

Gràfic 17. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

positiva de creixement, és a dir, durant aquests darrers anys el seu pes relatiu s'ha incrementat. Cal esmentar que aquest creixement és fruit principalment per la situació de les persones amb estudis universitaris (taula 10).

D'aquesta observació se'n desprèn un aspecte positiu del mercat de treball com és la tendència creixent dels darrers anys (vegeu taula 11) a contractar persones amb uns millors nivells de qualificació. Per tant, podem pensar que el mercat laboral està generant llocs de treball més qualificats que fa uns anys o bé requereix persones més especialitzades i formades (gràfic 18).

La taxa de temporalitat és el percentatge que mostra el pes dels contractes temporals respecte al total de contractes. El primer que s'observa a la taula 12 és el canvi estructural del mercat laboral: l'increment de la temporalitat dels contractes indistintament dels nivells formatius. És interessant esmentar que aquesta temporalitat s'observa en totes les categories socioprofessionals excepte a la de directors i gerents, els quals tenen una temporalitat del 30% per l'any 2014.

Ara bé, si comparem les dades entre nivells educatius veiem que els estudis superiors, en aquest cas els graduats en CFGS, tenen uns millors percentatges de contractes indefinits.

Segons l'àmbit territorial, apreciem que no hi ha diferències notables, tant Barcelona com la resta de la província o Catalunya presenten una tendència semblant (gràfic 19).

Taula 11. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2014 (%)

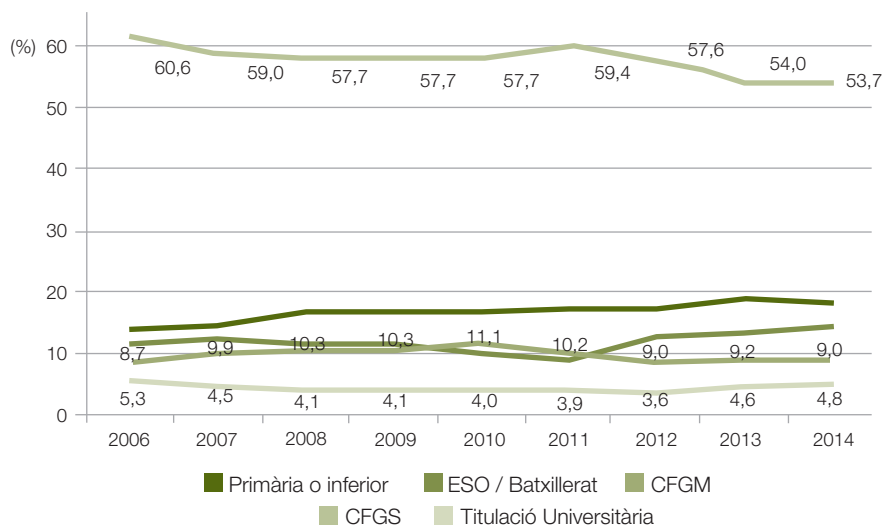
Any	Educació secundària bàsica o inferior			Educació secundària superior			Educació superior			Total**	Total FP
	Primària o inferior	ESO*	Total	Batxillerat	CFGM i altres programes de formació professional	Total	CFGS	Universitaris	Total		
2006	12,0%	61,0%	72,0%	n. d.	9,0%	9,0%	5,0%	14,0%	19,0%	100,0%	14,0%
2007	12,0%	59,0%	72,0%	n. d.	10,0%	10,0%	5,0%	14,0%	19,0%	100,0%	14,0%
2008	12,0%	58,0%	69,0%	n. d.	10,0%	10,0%	4,0%	16,0%	20,0%	100,0%	14,0%
2009	11,0%	58,0%	69,0%	n. d.	10,0%	10,0%	4,0%	17,0%	21,0%	100,0%	14,0%
2010	10,0%	58,0%	68,0%	n. d.	11,0%	11,0%	4,0%	17,0%	21,0%	100,0%	15,0%
2011	9,0%	59,0%	69,0%	n. d.	10,0%	10,0%	4,0%	17,0%	21,0%	100,0%	14,0%
2012	13,0%	58,0%	70,0%	n. d.	9,0%	9,0%	4,0%	17,0%	21,0%	100,0%	13,0%
2013	13,0%	54,0%	67,0%	n. d.	9,0%	9,0%	5,0%	19,0%	23,0%	100,0%	14,0%
2014	14,0%	53,0%	68,0%	n. d.	9,0%	9,0%	5,0%	19,0%	24,0%	100,0%	14,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* ESO inclou dades de persones que han cursat ESO tinguin o no la titulació i batxillerat.

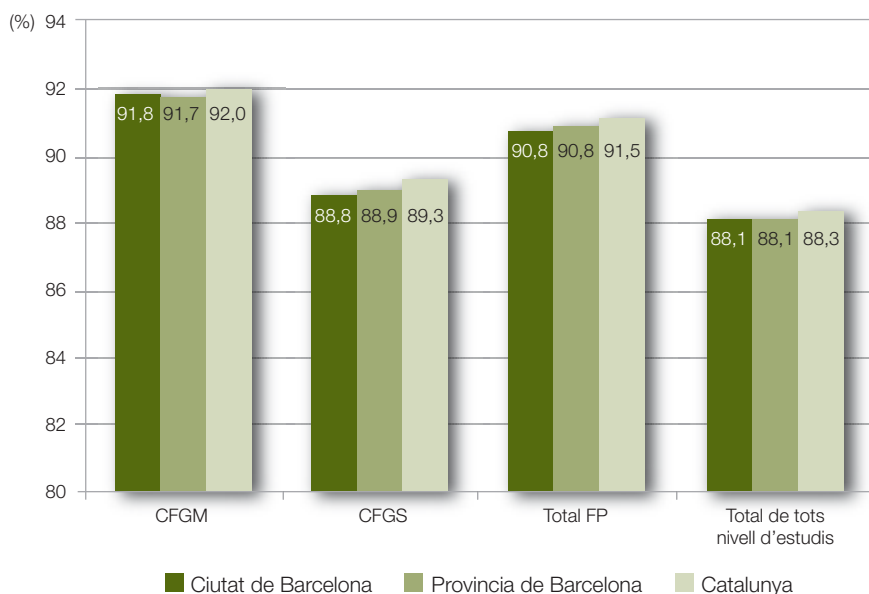
** Existeix una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu. Aquesta és deguda a que es desconeix el nivell formatiu de molts dels treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar regulada pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i inclosos al Sistema Especial per Empleats de la llar integrat al Règim General de la Seguretat Social.

Gràfic 18. Evolució de les contractacions segons els nivells d'estudis. Barcelona. 2006-2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 19. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial Barcelona, província de Barcelona i Catalunya. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 12. Taxa de temporalitat contractual anual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2014

Any	Educació secundària bàsica o inferior			Ensenyaments secundària superior			Educació superior			Total**	Total FP
	Primària o inferior	ESO*	Total	Batxi.	CFGM	Total	CFGS	Univ.	Total		
2006	86,6%	83,9%	85,2%	n.d.	86,9%	86,9%	80,3%	78,8%	79,5%	83,5%	84,4%
2007	86,1%	83,5%	84,8%	n.d.	87,0%	87,0%	78,1%	76,6%	77,3%	82,9%	84,2%
2008	84,5%	84,4%	84,4%	n.d.	88,1%	88,1%	78,3%	79,5%	78,9%	83,7%	85,4%
2009	85,0%	87,8%	86,4%	n.d.	90,3%	90,3%	83,3%	84,5%	83,9%	87,0%	88,3%
2010	86,7%	89,0%	87,8%	n.d.	92,0%	92,0%	84,3%	84,4%	84,3%	88,1%	90,0%
2011	88,6%	90,3%	89,5%	n.d.	92,4%	92,4%	85,0%	86,6%	85,8%	89,2%	90,3%
2012	84,9%	87,3%	86,1%	n.d.	90,6%	90,6%	84,9%	85,4%	85,2%	86,9%	89,0%
2013	87,0%	90,0%	88,5%	n.d.	92,8%	92,8%	90,4%	86,7%	88,5%	89,3%	92,0%
2014	85,2%	88,9%	87,1%	n.d.	91,8%	91,8%	88,8%	84,1%	86,4%	90,8%	90,8%
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. * ESO inclou dades de persones que han cursat ESO tinguin o no la titulació i batxillerat.											

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* ESO inclou dades de persones que han cursat ESO tinguin o no la titulació i batxillerat.

Ofertes de feina

Per tal de completar l'anàlisi sobre la inserció i la contractació dels graduats en FP és imprescindible proporcionar informació sobre les característiques de les ofertes de feina. Així, a continuació s'analitzen les dades corresponents a l'any 2014 del portal d'internet *Feina Activa*, gestionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya i difoses a través de l'Observatori d'Empresa i Ocupació les proporcionades per l'empresa *Infojobs*, un dels principals portals en recerca de feina *on line*.

— Portal Feina activa

Malgrat que encara la meitat de les ofertes publicades requereixen nivells formatius bàsics (batxillerat o inferior) es confirma la tendència observada en les anteriors edicions de l'*Anuari* d'un protagonisme creixent de les ofertes dirigides a graduats en FP: el 16,51% a la província de Barcelona i 15,80% a Catalunya. Es tracta se'ns dubte d'una dada positiva i gairebé duplica les ofertes respecte l'any 2012.

A més, cal tenir en compte que donat el nombre total d'ofertes laborals s'ha incrementat notablement com a efecte de la tímida recuperació econòmica, el nombre absolut d'ofertes que requereixen FP que ha passat de poc més de les 2.000 l'any 2013 a la província de Barcelona a les 5.000 de l'any 2014.

Aquest increment de les ofertes d'FP és en detriment de les que demanden títols universitaris, fet que ens fa pensar que o bé hi ha un reconeixement major de la formació professional o bé el tipus d'ocupacions tenen un perfil més tècnic (taula 13).

Taula 13. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial Província de Barcelona i Catalunya. 2014 (total i %)

Nivell d'instrucció	Província de Barcelona		Catalunya	
	Ofertes	%	Ofertes	%
Primària o inferior	8.098	26,4%	10.239	26,5%
ESO / Batxillerat	7.917	25,8%	9.156	23,7%
CFGM	3.766	12,3%	4.375	11,3%
CFGS	1.288	4,2%	1.721	4,4%
Total FP	5.054	16,5%	6.096	15,8%
Titulació universitària	1.612	5,2%	2.168	5,6%
Altres estudis post-secundaris	228	0,7%	291	0,7%
Sense especificar	7.708	25,1%	10.627	27,5%
Total	30.617	100,0%	38.577	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

La taula 14 mostra els llocs de treball ofertats segons el tipus d'activitat a desenvolupar. S'hi aprecia, com en anys anteriors, el gran protagonisme de les ofertes del sector comercial i de vendes, que representen més de la meitat del total d'ofertes. En clau de l'FP, apreciem que el gran volum d'ofertes generades es correspon a activitats professionals susceptibles de realitzar-se per graduats en estudis de formació professional. Això ens fa pensar en la manca de concreció per part de les empreses a l'hora d'ofertar un lloc de feina: tal com s'ha observat el volum majoritari d'ofertes correspon a perfils amb estudis bàsics mentre que les activitats responen més a perfils professionals pels quals l'FP proporciona una major especialització, i per tant una millor adequació.

— Portal Infojobs

A continuació es presenten les dades que l'empresa *Infojobs* ha cedit a la Fundació BCN Formació Professional amb les xifres i les característiques de les ofertes de feina publicades al seu portal a internet relacionades amb els titulats en FP, ja sigui titulats de CFGM o de CFGS. Les dades són de l'any 2014 i fan referència al conjunt de vacants de feina (i no de les ofertes, ja que una oferta pot contenir diferents vacants de feina) corresponents a la província de Barcelona.

El volum de vacants publicades l'any 2014 a la província de Barcelona que demanaven persones amb titulació en estudis d'FP va ser de 72.535 (encara que a la taula 15 no figura la totalitat d'aquesta oferta per facilitar la lectura ja que només s'hi mostren els sectors amb més de 250 vacants. Entre els sectors professionals més sol·licitats hi ha el servei de recursos humans (36,7%), seguidament de serveis informàtics i de la informació que entre tots dos sumen aproximadament un 25% de les demandes.

L'epígraf "Treballador" és el que concentra un major nombre de vacants. La manca de concreció en la categoria laboral és el motiu pel qual concentra el major volum de demandes, ja que agrupa des de treballadors dels serveis, empleats d'oficina, operaris o peons. Una altra dada és el percentatge de vacants vinculades a perfils d'FP sota el càrrec intermedi o d'especialista, que representen el 15% del total. En contraposició hi trobem l'epígraf "Direcció/Gerència" amb un 0,4%. Aquesta dada pot respondre al fet que hi ha un menor nombre de vacants amb aquesta categoria, però també perquè aquestes ofertes sovint són gestionades a través de portals o empreses especialitzades en aquest nivell professional (taula 16).

Respecte a la grandària de l'empresa gairebé el 60% són empreses amb cent o més treballadors, entre aquestes les de 1.000 i 5.000 treballadors són les majoritàries amb el 23% sobre el total. Aquesta xifra és destacable si tenim en compte que el teixit productiu català es caracteritza per tenir empreses mitjanes o petites. Ara bé, cal destacar també les empreses de 50 a 500 treballadors amb un 39% de les ofertes de vacants totals (taula 17).

Un aspecte clau des del punt de la formació professional és conèixer la importància de l'experiència mínima que sol·liciten les empreses: només el 9% de les empreses no demanen una experiència prèvia en relació a l'oferta de feina ofertada, fet que ens evidencia la importància que les empreses atorguen al coneixement basat en la pràctica. Alhora, aquesta dada ens mostra i confirma les dificultats dels joves recentment graduats per inserir-se al mercat de treball. L'estada pràctica a l'empresa sota la modalitat del mòdul FCT (Formació en centres de treball) no

Taula 14. Llocs de treball ofertats segons l'activitat a desenvolupar segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2014 (Total i %)

Activitat professional	Província de Barcelona		Catalunya	
	Ofertes	%	Ofertes	%
Comercial i vendes	17.111	55,9%	19.761	51,2%
Professions, arts i oficis	2.414	7,9%	3.105	8,0%
Administració d'empreses	1.352	4,4%	1.785	4,6%
Atenció a clients	1.341	4,4%	1.711	4,4%
Informàtica i telecomunicacions	1.108	3,6%	1.308	3,4%
Turisme i restauració	1.028	3,4%	1.891	4,9%
Fabricació electromecànica, muntatges i manteniments	1.001	3,3%	1.411	3,7%
Educació, formació i investigació	753	2,5%	1.217	3,2%
Serveis personals	665	2,2%	1.100	2,9%
Immobiliari i construcció	644	2,1%	763	2,0%
Enginyers i tècnics	555	1,8%	679	1,8%
Personal no especialitzat	490	1,6%	714	1,9%
Compres logística i magatzem	397	1,3%	625	1,6%
Sanitat i salut	364	1,2%	568	1,5%
Administració pública	215	0,7%	273	0,7%
Disseny i arts gràfiques	211	0,7%	268	0,7%
Finances i banca	207	0,7%	302	0,8%
Qualitat producció I+D	188	0,6%	286	0,7%
Màrqueting i comunicació	185	0,6%	232	0,6%
Mineria i indústria pesada	155	0,5%	196	0,5%
Recursos humans	102	0,3%	135	0,3%
Agricultura, ramaderia i pesca	64	0,2%	164	0,4%
Legal	57	0,2%	68	0,2%
Producció i distribució d'energia i aigua	10	0,0%	15	0,0%
Total	30.617	100,0%	38.577	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 15. Ofertes de treball (vacants) vinculades a l'FP segons sector professional. Província de Barcelona. 2014 (total i %)

Sector	Vacants	% Vacants
Serveis de RRHH	25.837	36,7%
Serveis i tecnologies de la informació	10.217	14,5%
Altres activitats	7.527	10,7%
Programes informàtics	7.364	10,5%
Serveis d'assessoria i auditoria	4.398	6,2%
Telecomunicacions	3.623	5,1%
Hosteleria i restaurants	3.304	4,7%
Atenció sanitària i hospitalària	1.264	1,8%
Educació	1.071	1,5%
Venda a l'engròs	891	1,3%
Indústria tèxtil i de moda	768	1,1%
Gran consum i alimentació	727	1,0%
Construcció	675	1,0%
Activitats immobiliàries	615	0,9%
Serveis financers	538	0,8%
Energia renovable i medi ambient	402	0,6%
Transport i missatgeria	370	0,5%
Automoció	270	0,4%
Maquinària	263	0,4%
Publicitat, relacions públiques i esdeveniments	250	0,4%
Total de sectors amb més de 250 vacants	70.374	100,0%
Total de vacants 2014	72.535	97,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

sobrepassa la temporalitat d'un any, temps mínim requerit per la majoria de les empreses que ofereixen una vacant a través del portal d'*Infojobs*. Al mateix temps aquest tipus d'aprenentatge a l'empresa no és considerat com a experiència laboral per part de les empreses.

En termes optimistes, si comparem aquestes dades amb les dels *Anuaris* de les darreres dues edicions apreciem que s'ha incrementat el nombre i el pes relatiu de les empreses que sol·liciten un any d'experiència o no en requereixen cap¹⁰ (taula 18).

¹⁰Anuari FP- 2012 vegeu taula 61 de la pàgina 102 i Anuari FP – 2013 vegeu taula 53 de la pàgina 107.

Taula 16. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons nivell laboral.
Província de Barcelona. 2014

Nivell laboral	Vacants	% Vacants
Consell directiu	1	0,0%
Direcció / Gerència	311	0,0%
Càrrec intermedi	1.969	3,0%
Especialista	8.844	12,0%
Treballador	55.564	77,0%
Becari / Pràctiques	1.615	2,0%
Sense especificar	4.231	6,0%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 17. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons grandària de l'empresa.
Província de Barcelona. 2014

Grandària de l'empresa	Vacants	% Vacants
≥ 5000 treballadors	3.128	4,3%
1000-4999 treballadors	16.524	22,8%
500-999 treballadors	3.675	5,1%
200-499 treballadors	10.105	13,9%
100-199 treballadors	9.591	13,2%
50-99 treballadors	8.686	12,0%
20-49 treballadors	6.613	9,1%
10-19 treballadors	6.151	8,5%
6-9 treballadors	1.444	2,0%
3-5 treballadors	4.430	6,1%
1-2 treballadors	2.020	2,8%
Sense treballadors	168	0,2%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 18. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons anys d'experiència exigida.
Província de Barcelona. 2014

Experiència Mínima	Vacants	% Vacants
Més de 10 anys	247	0,3%
Més de 5 anys	3.664	5,1%
De 3 a 5 anys	6.093	8,4%
Almenys 3 anys	12.925	17,8%
Almenys 2 anys	20.339	28,0%
Almenys 1 any	22.993	31,7%
No requerida	6.274	8,6%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 19. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de contracte.
Província de Barcelona. 2014

Tipus de contracte	Vacants	% Vacants
Indefinit	18.801	25,9%
De duració determinada	17.455	24,1%
A temps parcial	2.147	3,0%
Autònom	2.029	2,8%
Formatiu	592	0,8%
De relleu	83	0,1%
Fix discontinu	32	0,0%
Sense especificar	21.115	29,1%
Altres	10.281	14,2%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

El tipus de contracte de les vacants és dispers; el 29% de les vacants no especifiquen el tipus de contracte que ofereixen, el 25,9% són indefinits i el 24% de durada determinada. Una altra dada positiva és l'increment respecte l'edició anterior del nombre de contractes indefinits, d'un 21% s'ha passat a un 26%. Un altre aspecte a tenir en compte és el tipus de jornada de les vacants; tres de cada quatre ofertes és a temps complert. Aquesta tendència ja va ser observada en anteriors edicions (taules 19 i 20).

Taula 20. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de jornada.
Província de Barcelona. 2014

Tipus de jornada	Vacant	% Vacant
Completa	54.331	74,9%
Parcial	7.453	10,3%
Intensiva	2.978	4,1%
Indiferent	7.773	10,7%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 21. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons salari.
Província de Barcelona. 2014

Salari màxim	Vacants	% Vacants
Més de 52.000 (euros bruts / any)	1.033	1,0%
De 42.001 a 52.000	947	1,0%
De 36.001 a 42.000	1.805	2,0%
De 30.001 a 36.000	6.121	8,0%
De 24.001 a 30.000	10.484	14,0%
De 18.001 a 24.000	17.820	25,0%
De 12.001 a 18.000	19.752	27,0%
De 6.000 a 12.000	11.824	16,0%
Sense especificar	2.749	4,0%
Total	72.535	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Finalment, per concloure l'anàlisi des del punt de vista de les vacants es presenten les dades del salari brut. Aquests presenten la mateixa dinàmica que en l'edició anterior de l'*Anuari*; el salari d'una de cada dues vacants és d'entre 12.000 i 24.000€ bruts anuals, és a dir, entre aproximadament els 850€ i els 1.700€ mensuals bruts. Els salaris més baixos, inferiors als 18.000€ bruts representen el 46%, dada que contrasta amb les xifres esmentades anteriorment sobre la prevalença de les jornades completes i que pot amagar una precarització de les condicions laborals ofertes. A la punta de la piràmide hi trobem el 12% de les vacants amb un salari superior als 30.000€ bruts l'any (taula 21).

Si fins ara s'han presentat les dades de les vacants, per acabar aquest apartat de les ofertes de feina es presenten les dades dels candidats des de l'enfocament de la formació professio-

nal. És interessant completar l'anàlisi que acabem de realitzar sobre les ofertes de treball publicades en el portal *infojobs* durant l'any 2014 amb les dades de les persones graduades en FP que buscaven feina en aquell mateix canal. Per aquest motiu, l'objectiu final és realitzar un breu perfil demogràfic dels demandants de llocs de treball (persones que buscaven feina) per tal de comprovar fins a quin punt s'adequa a les ofertes de treball existents i, per tant, en quin grau l'equilibri entre demanda i oferta és possible: dit en unes altres paraules, si el sistema actual d'FP dona resposta a les demandes del mercat amb la formació dels perfils socioprofessionals millors valorats.

El primer que cal esmentar és que durant l'any 2014 es van presentar 115.518 candidats només amb estudis d'FP, xifra força superior al nombre de vacants ofertades. Entre aquests el 57% han estudiat un cicle formatiu de grau superior i dos de cada cinc té menys de 30 anys; concretament el 28% té entre 18 i 25 anys. Segons aquestes dades podem pensar que el perfil de candidats és el d'una persona jove sense experiència prèvia; ara bé, si mirem la taula 24 apreciem que el 88% dels candidats té més d'un any d'experiència i només un 7%, en contra del supòsit inicial, disposa d'experiència a través de les pràctiques o beques. Per tant, es tracta de persones joves formades amb experiència prolongada en el mercat de treball i, a priori, molt superior a la requerida per les empreses que cerquen cobrir llocs de treball vacant (taules 22, 23 i 24).

En referència al sector dels candidats, no s'observen diferències importants respecte a edicions anteriors; els tres perfils professionals més representats són el d'atenció a clients amb un 13%, el d'administració d'empreses amb un 12% i el de professions, arts i oficis amb un 10%. La distribució dels perfils presentada a la taula 25 segueix la mateixa estructura que en l'*Anuari 2013*. Si comparem aquests sectors professionals amb les ofertes de treball vacants que hem vist anteriorment, comprovem que no sembla haver-hi una clara correspondència entre ambdós. Un bon exemple és el de l'àmbit de les tecnologies informàtiques de la informació i telecomunicacions: mentre el nombre d'ofertes vacants era de prop de 20.000 el nombre de demandants de feina només és de 8.960. En sentit contrari, observem com el nombre de demandants en el sector turístic (14.736) és cinc vegades superiors al de les ofertes laborals. Un apunt metodològic a comentar és que una persona pot respondre a més d'un perfil professional i per tant el total de demandants de feina que figura a la taula 25 és superior al de la resta de taules d'aquest apartat.

Taula 22. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de cicle.
Província de Barcelona. 2014

Nivell Estudis	Candidates	% Candidates
CFGM	49.500	42,9%
CFGS	66.018	57,1%
Total general	115.518	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 23. Demandants de feina amb estudis d'FP segons edat.
Província de Barcelona. 2014

Edat	Candidates	%
< 18 anys	240	0,2%
De 18 a 25	31.964	27,7%
De 26 a 30	19.396	16,8%
De 31 a 35	17.895	15,5%
De 36 a 40	18.259	15,8%
De 41 a 45	12.879	11,1%
De 46 a 50	8.866	7,7%
De 51 a 55	4.399	3,8%
De 56 a 60	1.389	1,2%
De 61 a 65	222	0,2%
> 66 anys	9	0,0%
Total general	115.518	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Taula 24. Demandants de feina amb estudis d'FP segons experiència laboral prèvia.
Província de Barcelona. 2014

Experiència prèvia	Candidates	%
Més de 10 anys	46.000	39,8%
De 5 a 10 anys	22.943	19,9%
De 3 a 5 anys	16.732	14,5%
2 anys	7.759	6,7%
1 any	8.919	7,7%
Només pràctiques / beca	8.215	7,1%
Sense especificar	4.950	4,3%
Total general	115.518	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Per acabar, a la taula 26 es presenten les dades de la jornada preferida pels candidats amb estudis d'FP. El 67% de les persones declara no tenir preferències pel tipus de jornada i el 19% mostra la voluntat de poder optar a una vacant a temps complert. Només el 14% dels candidats que cerquen feina a través del portal d'ocupació Infojobs opten a temps parcial o intensiu, fet que ha de permetre conciliar la feina amb altres activitats personals.

Taula 25. Demandants de feina amb estudis d'FP segons sector/perfil professional. Província de Barcelona. 2014

Sector professional	Candidates	%
Atenció a clients	25.882	13,2%
Administració d'empreses	22.999	11,7%
Professions, arts i oficis	19.670	10,0%
Compres, logística i magatzem	18.761	9,5%
Turisme i restauració	14.736	7,5%
Altres	13.347	6,8%
Comercial i vendes	13.048	6,6%
Sanitat i salut	9.699	4,9%
Venda al detall	9.395	4,8%
Informàtica i telecomunicacions	8.960	4,6%
Qualitat, producció e I+D	6.857	3,5%
Enginyers i tècnics	6.476	3,3%
Disseny i arts gràfiques	6.010	3,1%
Educació i formació	5.596	2,8%
Immobiliària i construcció	4.866	2,5%
Màrqueting i comunicació	4.820	2,5%
Administració Pública	2.343	1,2%
Recursos humans	1.819	0,9%
Finances i banca	972	0,5%
Legal	155	0,1%
Sense especificar	47	0,0%
Total	196.458	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

2.2 Permanència en el mercat de treball

La nomenclatura d'aquesta secció fa referència a la perspectiva de la població ocupada i per tant ja inserida en el mercat de treball. Alhora, es mostra l'estructura del teixit productiu de la ciutat. Els indicadors utilitzats són els mateixos que en les publicacions anteriors, per no trencar les sèries històriques de les taules presentades. L'objectiu principal és disposar de les tendències econòmiques de la ciutat per tal d'anticipar dinàmiques i detectar sectors emergents i estratègics: en definitiva conèixer com s'està desenvolupant l'activitat econòmica i cap a on està anant i quines són les dinàmiques de futur.

Taula 26. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de jornada preferida. Província de Barcelona. 2014

Tipus de jornada	Ofertes	%
Completa	21.642	18,7%
Parcial	5.680	4,9%
Intensiva	10.692	9,3%
Indiferent	30.445	26,4%
Sense identificar	47.059	40,7%
Total	115.518	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'Infojobs.

Estructura

Abans de presentar els indicadors, és important esmentar la no disponibilitat d'informació sobre el teixit productiu de Barcelona des de l'òptica de la formació professional en els registres públics. A data d'avui no hi ha accessible la informació del nombre d'empreses liderades per graduats en FP, com tampoc les característiques dels llocs ocupats pels assalariats o els autònoms segons el seu nivell formatiu. Per aquest motiu, aquesta secció presenta indicadors genèrics amb la finalitat d'aportar informació rellevant, encara que sigui des d'una òptica general del teixit productiu.

Al primer trimestre de l'any 2014 de 70.372 empreses i 941.132 treballadors, el 88% eren assalariats i la resta autònoms. Si observem l'evolució de les empreses, els centres de cotització, veiem que s'han reduït en un 11% des de l'any 2007. Ara bé, en el darrer any s'han incrementat en un 1,38%. Pel que fa als treballadors observem la mateixa dinàmica: una reducció del 13% d'ençà l'any 2007, però un increment de l'1,53% respecte l'any passat. Així doncs, tal com ja es comença a dir, s'està produint una certa recuperació econòmica, si més no, ha deixat de decreïxer. Aquesta és una bona notícia per l'economia catalana. Si focalitzem l'anàlisi pels treballadors assalariats i autònoms apreciem que aquests primers han estat els més afectats per la crisi econòmica dels darrers anys: s'han destruït nets un total de 135.239 llocs de treball només a la ciutat de Barcelona. Pel que fa als autònoms observem que també s'han reduït però en menor mesura, només un 9% menys durant aquest període i són els que més s'han incrementat en aquest darrer any: l'1,65% (taula 27 i gràfic 20).

Respecte la distribució dels treballadors assalariats segons el sector d'activitat, veiem que el sector que més ha vist reduir el seu nombre de treballadors és la construcció. Ja és conegut que aquest sector ha estat el més afectat fruit entre altres factors de l'esclat de la bombolla immobiliària. Cal esmentar que el sector de l'agricultura és el sector que més s'ha reduït en termes relatius, però el pes econòmic que té en la ciutat de Barcelona és anecdòtic, i per tant, no rellevant per a l'anàlisi.

Taula 27. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2014 (total i %)

Teixit productiu	1r trim. 2007	1r trim. 2010	1r trim. 2011	1r trim. 2012	1r trim. 2013	1r trim. 2014	Evolució 2013-2014	Evolució 2007-2014
Empreses	78.951	72.817	71.569	71.079	69.414	70.372	1,3%	-10,9%
Treballadors	1.076.371	985.182	973.907	958.072	926.990	941.132	1,5%	-12,6%
Assalariats	953.648	870.250	860.497	846.078	817.367	829.712	1,5%	-13,0%
Autònoms	122.723	114.932	113.410	111.994	109.623	111.420	1,6%	-9,2%
Treballadors graduats FP	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 20. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim 2007 - 1r trim 2014 (total)

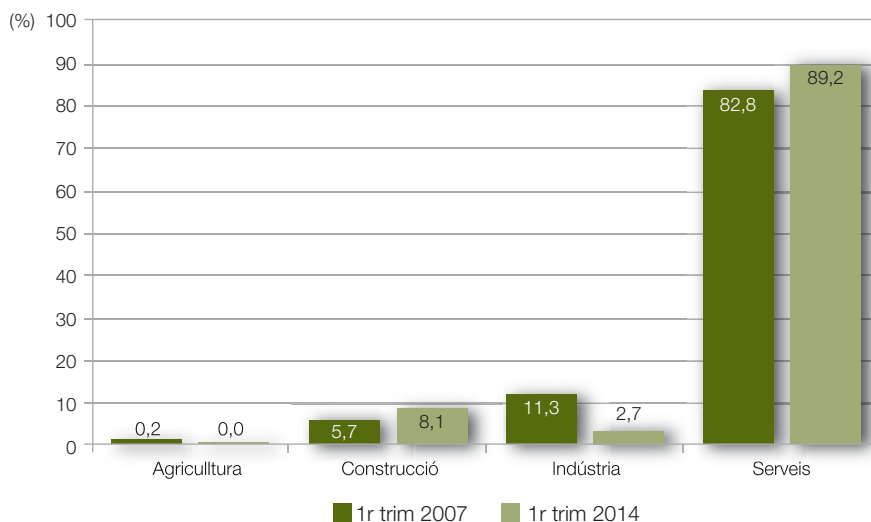
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

El sector serveis és el que s'ha reduït menys en termes percentuals, ara bé, és la principal activitat econòmica de la ciutat (nou de cada deu treballadors ho fa en aquest sector) i el que més s'ha reduït en nombres absoluts: gairebé en uns 50.000 treballadors (taula 28 i gràfic 21).

Taula 28. Evolució de la distribució dels treballadors assariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2014 (total i %)

Sector d'activitat	1r trim. 2007		1r trim. 2014		Evolució 2007-2014
	Assalariats	%	Assalariats	%	
Agricultura	2.282	0,2%	257	0,0%	-88,7%
Indústria	107.476	11,2%	67.508	8,1%	-37,1%
Construcció	54.555	5,7%	22.231	2,6%	-59,2%
Serveis	789.335	82,7%	739.716	89,1%	-6,2%
Total	953.648	100,0%	829.712	100,0%	-13,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 21. Distribució dels treballadors assalariats segons el sector d'activitat. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

De forma més detallada en la taula 29 es presenten el nombre de treballadors que ocupen les principals activitats econòmiques de la ciutat i veiem que no hi ha grans diferències respecte d'*Anuaris* anteriors: concentren la meitat dels treballadors (54,3%). El comerç al detall i l'administració pública, defensa i seguretat social són les dues principals activitats que més ocupen a la ciutat. Seguida de l'educació i activitats sanitàries. Cal esmentar que alguna

**Taula 29. Principals activitats econòmiques (CCAE09 – 2 dígits). Barcelona.
1 trimestre 2014 (total i %)**

Activitat econòmica	Empreses	Assalariats	Autònoms	Treballadors totals	Pes (%) sobre treballadors totals	Evolució (%) 1r trim. 2013 - 1r trim. 2014
Comerç detall, exc. vehicles motor	10.544	69.189	17.013	86.202	9,1%	-0,1%
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	406	76.076	24	76.100	8,0%	0,0%
Educació	2.191	62.599	3.126	65.725	6,9%	0,1%
Activitats sanitàries	2.632	54.027	4.817	58.844	6,2%	-0,1%
Serveis de menjar i begudes	6.395	46.943	9.976	56.919	6,0%	0,0%
Comerç engròs, exc. vehicles motor	5.297	43.568	8.637	52.205	5,5%	-0,0%
Serveis a edificis i de jardineria	1.036	32.682	1.041	33.723	3,5%	-0,1%
Activitats administratives d'oficina	1.316	26.621	2.841	29.462	3,1%	0,2%
Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.682	21.641	4.596	26.237	2,7%	0,1%
Serveis de tecnologies de la informació	1.304	23.431	2.182	25.613	2,7%	0,0%
Total	34.803	456.777	54.253	511.030	54,3%	1,9%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

d'aquestes fa referència a sectors estratègics per la ciutat de Barcelona i de referència mundial com són el turisme de consum i la salut.

Una dada interessant és la presència per primer cop de l'activitat de Serveis de tecnologies de la informació dintre de les primeres activitats que més ocupen a la ciutat. Aquesta dada ens confirma la importància creixent de les activitats vinculades a les tecnologies de la informació i comunicació. Aquest fet pot començar a visibilitzar l'aposta de la ciutat de Barcelona per dos sectors estratègics com són el de la indústria del mòbil (*Mobile World Congress* com

a referent) o el projecte de ciutat *Smart City*, on el desenvolupament de les TIC és una peça clau.

Si comparem aquestes dades amb l'any anterior veiem que s'han incrementat en gairebé 2% els llocs de treball a la ciutat de Barcelona. Per les de règim d'afiliació apreciem que els assalariats s'han incrementat en 13.600 treballadors respecte l'edició anterior, en canvi tant el nombre d'empreses com d'autònoms s'han reduït: unes 650 empreses menys i uns 3.900 autònoms. Aquestes xifres ens fan pensar que les empreses que han superat la conjuntura econòmica de crisi s'han enfortit perquè han pogut incrementar el nombre de treballadors.

Per acabar, es presenta la taula 30 que ens mostra les activitats que han generat més llocs de treball en el darrer any i les que n'han destruït més. A diferència d'anys anteriors l'activitat que més ocupació ha generat és Activitats relacionades amb l'ocupació, amb gairebé 7.000 nous llocs de treball. En segon i tercer lloc hi trobem les Activitats administratives d'oficina i Educació. En quart lloc, cal destacar les activitats TIC tal com ja s'ha comentat anteriorment. En contraposició, les que han destruït més llocs de treball, hi trobem Activitat de lloguer i Serveis socials amb allotjament. Aquestes dues també apareixen per primer cop com a les que presenten uns nivells més negatius. Entre les dues han reduït un total de 3.171 treballadors.

Activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic

Conèixer les activitats econòmiques que genera el teixit productiu de la ciutat és essencial per observar la tipologia de llocs de treball: activitats productives amb un alt nivell de manufactura i baix en coneixement requerirà treballadors amb nivells de qualificació bàsics i de nivell 1 o 2. En canvi, si hi ha un volum important d'activitats econòmiques centrades en el coneixement, com és d'esperar, es requerirà de perfils professionals amb major nivell de qualificació.

És per aquest motiu que s'ha incorporat aquest apartat sobre les activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic que es desenvolupen a la ciutat de Barcelona. La classificació de les activitats respon a la mateixa agrupació que està desenvolupant l'Observatori d'Empresa i Ocupació del Departament d'Empresa i Ocupació i que han extret de la classificació d'activitats industrials per nivells tecnològics d'Eurostat, on es consideren activitats d'alt valor afegit aquelles que incorporen un grau elevat de tecnologies en el cas de la indústria i una major intensitat de coneixement en el dels serveis. Són doncs activitats amb un alt valor estratègic i que generen i reverteixen recursos tant en el territori com en altres activitats econòmiques.

El primer que s'observa és l'evolució creixent de les activitats amb alt valor afegit a Barcelona, així com també, però en un ritme menor, les d'alt contingut tecnològic. L'any 2014 gairebé un de cada dos treballadors s'ocupa en feines d'alt valor afegit, i un de cada deu en alt contingut tecnològic. Si comparem les dades per la resta de Catalunya apreciem que la ciutat de Barcelona presenta uns nivells més alts de desenvolupament tecnològic i en coneixement (taula 31).

Taula 30. Activitats amb un major creixement i una major destrucció del seu nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2013 – 1r trim 2014

Activitat econòmica	Treballadors tots 1r trim 2013	Treballadors tots 1r trim 2014	Evolució 2013- 2014	Rànking
Activitats que més llocs de treball han generat				
Activitats relacionades amb l'ocupació	16.112	23.008	6.896	1
Activitats administratives d'oficina	24.763	29.462	4.699	2
Educació	63.115	65.725	2.610	3
Serveis socials sense allotjament	12.781	15.012	2.231	4
Serveis de tecnologies de la informació	23.393	25.613	2.220	5
Serveis de menjar i begudes	55.231	56.919	1.688	6
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	74.748	76.100	1.352	7
Activitats professionals i tècniques ncaa	10.615	11.703	1.088	8
Serveis d'allotjament	14.710	15.689	979	9
Serveis tècnics arquitectura i enginyeria	14.290	14.894	604	10
Activitats que més llocs de treball han destruït				
Activitats de lloguer	10.060	8.222	-1.838	1
Serveis socials amb allotjament	12.962	11.629	-1.333	2
Assegurances i fons pensions	9.733	8.793	-940	3
Construcció d'immobles	11.656	10.864	-792	4
Activitats postals i de correus	5.447	4.685	-762	5
Mediació financera	24.496	23.930	-566	6
Transport terrestre i per canonades	24.908	24.402	-506	7
Activitats sanitàries	59.350	58.844	-506	8
Construcció d'obres d'enginyeria civil	2.270	1.790	-480	9
Telecomunicacions	6.332	5.932	-400	10

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 31. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, Àmbit metropolitana, Catalunya. 1r trim. 2008 - 1r trim. 2014 (%)

Any	Sectors amb alt valor afegit	Sectors amb alt contingut tecnològic
2008	45,5%	9,1%
2009	45,8%	9,2%
2010	46,7%	9,1%
2011	47,2%	9,2%
2012	47,7%	9,2%
2013	48,3%	9,4%
2014	49,0%	9,4%
Àmbit metropolitana 2014*	42,6%	9,6%
Catalunya 2014	38,4%	8,5%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* No inclou ni el Garraf ni l'Alt Penedès.

El dinamisme del mercat de treball mostra que les activitats vinculades a la construcció continuen reduint els llocs de treball, en tota la cadena de producció: des de la construcció d'habitatges fins al comercial de lloguer d'aquests. En canvi, les activitats relacionades amb els serveis socials i de societat de la informació són les que estan creant ocupació.

Si entrem en detall en l'anàlisi dels sectors que generen ocupació apreciem que són, d'una banda, conseqüència de la conjuntura econòmica actual i de l'altra fruit dels canvis estructurals en la nostra societat. Els primers se centren en els serveis socials i l'atenció a les persones amb o sense allotjament, malauradament ens evidencia en termes estructurals, l'increment de l'envel·liment de la població i l'increment de la dependència, i en termes conjunturals, la situació de crisi que pateixen moltes persones i que les activitats econòmiques hi estan donant resposta. I els segons, fruit dels canvis estructurals i de nous estils de vida, són els serveis de tecnologies de la informació i serveis de menjar i begudes. Cal esmentar que activitats estratègiques com la recerca i la investigació o serveis d'informació han generat ocupació però en menor mesura que l'any 2013, aquestes han baixat en la seva posició respecte l'Anuari anterior.

Entre les principals activitats econòmiques que més han tancat llocs de treball es concentra el sector de la construcció amb uns 56.000 tancaments aproximadament. En aquesta mateixa dinàmica, les activitats relacionades amb el sector de l'automoció i, també de l'edició han destruït 16.000 i 9.000 llocs de treball, respectivament (taules 32 i 33).

Respecte l'any anterior les activitats que més han incrementat el seu nombre de treballadors en termes relatius són l'agricultura, ramaderia i pesca amb el 390%. Cal dir que l'increment

**Taula 32. Activitats econòmiques que han generat més llocs de treball. Barcelona.
1r trim. 2008 – 1r trim. 2014**

Activitat econòmica	Afiliats 2008	Afiliats 2014	Evolució 2008 - 2014	Tendència	Tipologia de l'activitat	
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	17.960	29.462	11.502	=	Serveis	Basats en el coneixement
Educació	58.972	65.725	6.753	↑	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis de tecnologies de la informació	21.221	25.613	4.392	↑	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis de menjar i begudes	53.249	56.919	3.670	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats de serveis socials amb allotjament	8.380	11.629	3.249	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	8.763	11.703	2.940	↑	Serveis	Basats en el coneixement
Activitats de serveis socials sense allotjament	12.468	15.012	2.544	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Recerca i desenvolupament	7.012	8.953	1.941	↓	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis d'informació	1.761	3.511	1.750	↓	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis d'allotjament	13.994	15.689	1.695	↓	Serveis	No basats en el coneixement

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 33. Activitats econòmiques que han destruït més llocs de treball. Barcelona. 1r trim. 2008 – 1r trim. 2013 (total)

Activitat econòmica	Afiliats 2008	Afiliats 2014	Evolució 2008 - 2014	Tendència	Tipologia de l'activitat	
Construcció d'immobles	29.077	10.864	-18.213	=	Construcció	No basats en el coneixement
Activitats especialitzades de la construcció	34.368	17.136	-17.232	=	Construcció	No basats en el coneixement
Activitats de lloguer	21.963	8.222	-13.741	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	65.030	52.205	-12.825	=	Serveis	No basats en el coneixement
Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	97.280	86.202	-11.078	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats relacionades amb l'ocupació	30.269	23.008	-7.261	↑	Serveis	Activitat sense alt valor afegit
Construcció d'obres d'enginyeria civil	8.412	1.790	-6.622	=	Serveis	No basats en el coneixement
Transport terrestre; transport per canonades	30.511	24.402	-6.109	↑	Indústria	No basats en el coneixement
Edició	14.893	9.407	-5.486	↑	Serveis	No basats en el coneixement
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	21.975	16.612	-5.363	↓	Serveis	Indústria de tecnologia mitjana-alta

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

en termes relatius ha estat de 196 treballadors, sent de 40 treballadors l'any 2013. Tot i ser l'activitat que més s'ha incrementat és la que té un pes menor o podríem dir que inexistent en el teixit econòmic de la ciutat. El mateix succeeix en la pesca i l'aquicultura i en la gestió de residus que en termes absoluts les xifres fan referència a com a màxim a 10 treballadors. Ara bé, les activitats relacionades amb l'ocupació¹¹ són les que en el darrer any han creat gairebé 7.000 llocs de treball. Curiosament és una de les activitats que d'ençà l'any 2008 ha reduït el nombre de persones ocupades. Aquesta xifra ens fa pensar en una major rotació dels llocs de treball en el sector (taula 34).

Malgrat que les activitats que en el darrer any han creat llocs de treball no responen a sectors estratègics centrats en coneixement i tecnologia d'alt valor afegit, la tendència dels darrers anys sí ens mostra una dinàmica positiva i creixent del canvi de model de producció centrat en el coneixement i la innovació de nous processos tecnològics i d'alt valor afegit.

Ocupació

Per acabar l'anàlisi de l'apartat de permanència al mercat de treball es presenten les dades dels ocupats. El gràfic 22 ens representa la taxa d'ocupació per nivell d'estudis, abans de comentar-la, cal esmentar que la nova agrupació dels nivells educatius adoptada per l'INE basada en la nova Classificació Internacional Normalitzada de l'Educació (CNED-2014) ofereix una agrupació dels nivells formatius en l'EPA que dificulta l'anàlisi pels estudis de formació professional, especialment dels de grau superior, ja que les dades passen a comptabilitzar-se de forma conjunta amb els estudis universitaris.

Segons les dades de l'EPA pel primer trimestre de l'any 2014 a la Província de Barcelona hi ha un total de 2.202.719 persones ocupades, de les quals el 7,3% ha cursat estudis secundaris superiors amb orientació professional i el 46% estudis superiors entre ells cicles formatius de grau superior (taula 35).

Si posem en relació el nombre d'ocupats amb el de persones actives observem uns nivells d'ocupació diferents. El primer que s'hi observa és que les persones amb nivells de qualificació alt presenten uns nivells d'ocupació més alts. Gairebé el 80% de les persones amb estudis superiors, i per tant, també les persones graduades en FP superior, estan ocupades. A l'altra cara de la moneda, amb 10 punts percentuals de diferència hi trobem les persones amb estudis bàsics.

En segon lloc, cal destacar el 73% d'ocupació entre les persones amb estudis secundaris d'orientació professional. Aquesta dada és inferior a la de les persones amb estudis d'orientació general. Cal tenir present que la nomenclatura estudis amb orientació professional inclou a més dels estudis d'FP de grau mitjà els de formació inicial bàsica i altres programes de qualificació

¹¹"inclou els serveis dedicats a informar sobre les ofertes d'ocupació disponibles i a seleccionar o col·locar als candidats a una ocupació, sempre que no siguin empleats de les agències de col·locació, i a dotar de treballadors les empreses dels clients per completar-ne les plantilles, i els serveis de dotació de personal i prestació de serveis de gestió de recursos humans per compte d'altri" Idescat.

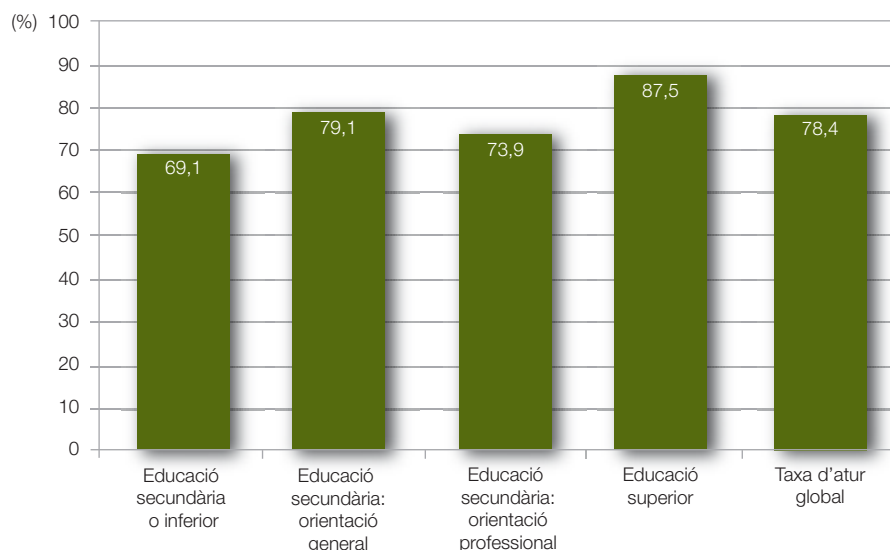
**Taula 34. Activitats més dinàmiques des de la perspectiva de l'alt valor afegit.
Barcelona. 2013-2014**

Activitat econòmica	% sobre treballadors totals (2014)	Evolució (%) 2013-2014	Tipologia de l'activitat	
Agricultura, ramaderia i caça	0,0%	390,0%	Agricultura, ramaderia i pesca	No basats en el coneixement
Pesca i aquicultura	0,0%	50,0%	Agricultura, ramaderia i pesca	No basats en el coneixement
Activitats relacionades amb l'ocupació	2,4%	42,8%	Serveis	No basats en el coneixement
Gestió de residus	0,0%	37,5%	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats administratives d'oficina	3,1%	18,9%	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis socials sense allotjament	1,6%	17,4%	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats professionals i tècniques ncaa	1,2%	10,2%	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis d'informació	0,3%	10,0%	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis de tecnologies de la informació	2,7%	9,4%	Serveis	Basats en el coneixement
Cinema i vídeo; enregistrament de so	0,3%	8,9%	Serveis	No basats en el coneixement

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

inicial, certificats de professionalitat de nivell 2 i 3. Aquesta agrupació dificulta l'anàlisi per l'ocupació entre les persones de CFGM i creiem que el nivell d'ocupació és lleugerament superior a l'obtingut. Les observacions d'anys anteriors ens mostraven una correlació entre un major nivell d'especialització i un millor nivell d'ocupabilitat a diferència del que s'observa en la taula.

Per sexe les dades d'ocupació mostren que en el mercat de treball hi ha dones millor formades que homes. Tot i que en termes absoluts hi ha més homes que dones, els nivells de qualificació d'aquests és inferior. En destaca el gairebé 50% de dones ocupades amb estudis superiors i, per tant, també amb estudis de grau superior d'FP, davant del 40% d'homes amb

Gràfic 22. Taxa d'ocupació per nivells d'estudis. Província de Barcelona. 1r Trim 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA. 1r trim. 2014.

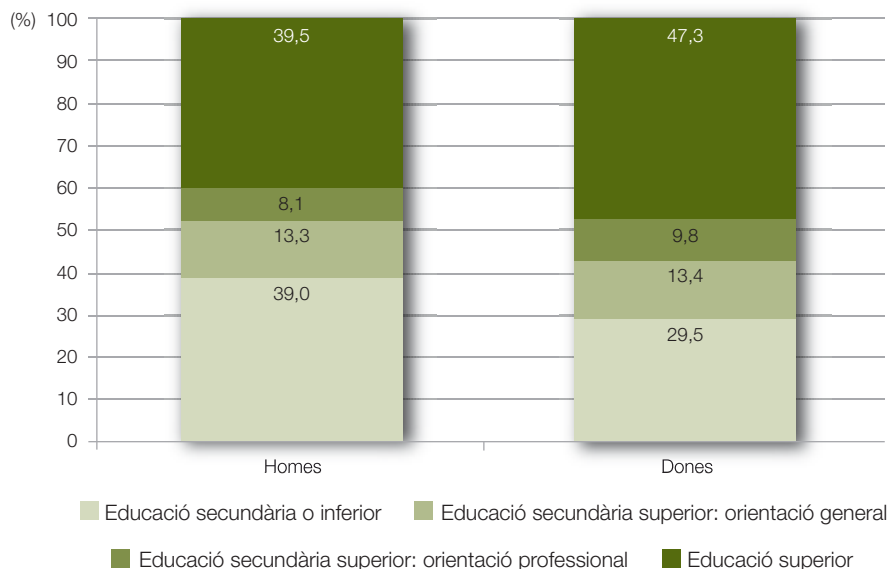
Taula 35. Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona. 1r trim 2014 (total i %)

Nivell d'instrucció	Persones	%
Educació secundària o inferior	729.315	33,1%
Educació secundària superior: orientació general	298.597	13,6%
Educació secundària superior: orientació professional	159.999	7,3%
Educació superior	1.014.808	46,1%
Total	2.202.719	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

aquests mateixos nivells formatius. En sentit invers hi trobem una major presència d'homes amb estudis bàsics, un 40%, deu punts percentuals superior a les dones. On no s'observa tanta diferència és entre les persones amb estudis secundaris superiors (gràfic 23).

L'ocupació per nivells d'estudis i edat ens mostra dues dinàmiques interessants: la primera és que el mercat de treball demanda treballadors qualificats: les persones amb estudis superiors concentren un major nombre d'ocupats per cada un dels grups d'edat. La segona xifra rellevant és l'increment del pes de les persones ocupades amb estudis secundaris superiors amb orientació professional entre els més joves, un 16,6%. Seria interessant observar la modalitat de contractació d'aquests joves per tal d'analitzar si aquest increment és fruit de la incentiva-

Gràfic 23. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe. Província de Barcelona. 1r Trim 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

Taula 36. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2014

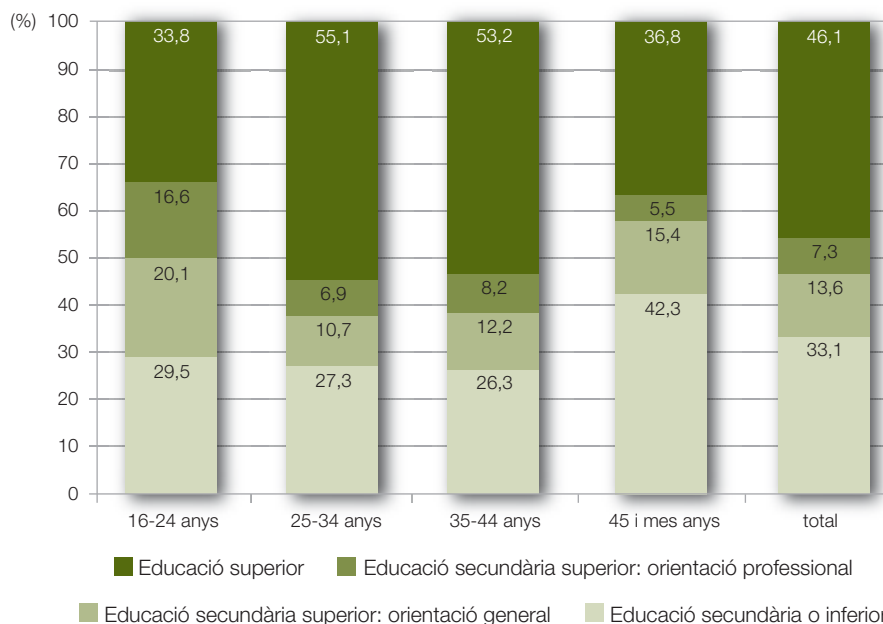
Nivell d'instrucció	16-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45 i més anys	Total
Educació secundària o inferior	29,5%	27,3%	26,3%	42,3%	33,1%
Educació secundària superior: orientació general	20,1%	10,7%	12,2%	15,4%	13,6%
Educació secundària superior: orientació professional	16,6%	6,9%	8,2%	5,5%	7,3%
Educació superior	33,8%	55,1%	53,2%	36,8%	46,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

ció dels contractes de pràctiques o no. En tot cas, aquesta xifra és una dada positiva en termes de formació professional (taula 36 i gràfic 24).

La taula 37 presentada a continuació ja s'ha facilitat en edicions anteriors. No obstant, considerem important tornar-la a mostrar –a l'espera d'una actualització de l'*Enquesta de qualitat*

Gràfic 24. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

de vida en el treball- perquè il·lustra les condicions del mercat de treball de les persones amb estudis d'FP.

El més rellevant¹² de la informació que ens ofereix el gràfic 25 és observar que les persones ocupades amb estudis d'FP mostren uns millors nivells de satisfacció més alts (en destaca l'activitat desenvolupada a la feina) amb la seva feina, que no pas les persones ocupades amb altres nivells educatius i, concretament, són les dones les que més satisfetes estan amb la seva feina. Aquest fet es pot deure a que les persones ocupades graduades en FP assoleixen el nivell laboral corresponent als estudis cursats, fet que no té perquè passar en el cas dels altres nivells formatius: "et prepares pel que acabaràs fent".

Si ens centrem en els epígrafs vinculats directament amb els laborals, així com participació en decisions, realització o nivell de motivació veiem que les persones amb FP ho valoren més positivament que la resta de nivells formatius, inclòs l'universitari. Per tant, les persones amb estudis d'FP estan contentes amb la feina que realitzen.

¹²Per més informació veure *Anuari de la Formació Professional, 2012*. Pàgina 60.

Taula 37. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya 2010 (mitjana)

Aspecte	Primària o inferior	Educació Secundària	Formació Professional	Estudis Universitaris	Total
Jornada	7,0	7,3	7,4	7,3	7,2
Flexibilitat d'horaris	6,2	6,6	7,0	6,8	6,6
Temps de descans en la jornada	6,3	6,6	6,9	7,1	6,7
Vacances i permisos	6,9	7,1	7,3	7,8	7,2
Salari	5,3	5,8	6,0	6,4	5,9
Estabilitat	6,8	7,0	7,4	7,7	7,2
Ajuts socials empresa	2,9	2,9	3,2	4,3	3,3
Salut i seguretat	7,2	7,5	7,7	7,5	7,5
Organització del treball	7,1	7,2	7,4	7,0	7,2
Autonomia e independència	7,1	7,3	7,8	7,7	7,5
Formació a l'empresa	5,8	6,2	6,4	6,6	6,2
Participació en decisions	6,2	6,6	7,2	7,0	6,8
Activitat desenvolupada	7,4	7,7	8,0	7,9	7,8
Promoció	4,7	5,1	5,7	5,8	5,3
Valoració dels superiors	7,3	7,3	7,4	7,3	7,3
Realització	7,4	7,6	7,9	7,7	7,6
Nivell de motivació	7,0	7,3	7,4	7,4	7,3

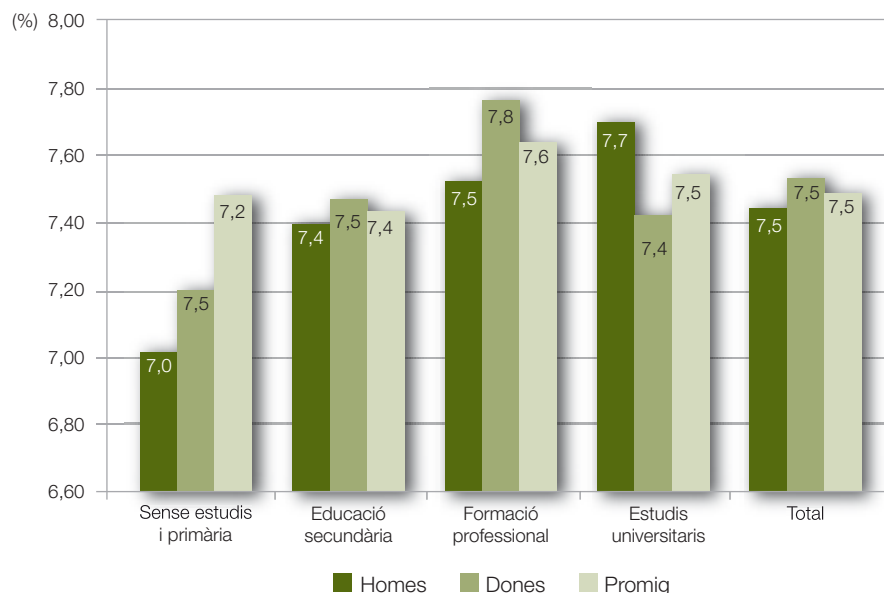
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de qualitat de vida en el treball, 2010. Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació i Ministeri de Treball.

* S'ha ressaltat el valor més alt per a cada aspecte.

2.3 Exclusió del mercat de treball

Després d'observar les dades d'inserció i del propi mercat de treball es presenten les dades d'exclusió; no entrada o expulsió. Aquest apartat se centra principalment en les dades de l'atur a partir de les taxes d'atur i de l'atur registrat en els registres administratius de la Seguretat social.

Gràfic 25. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya 2010 (mitjana)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de qualitat de vida en el treball, 2010.

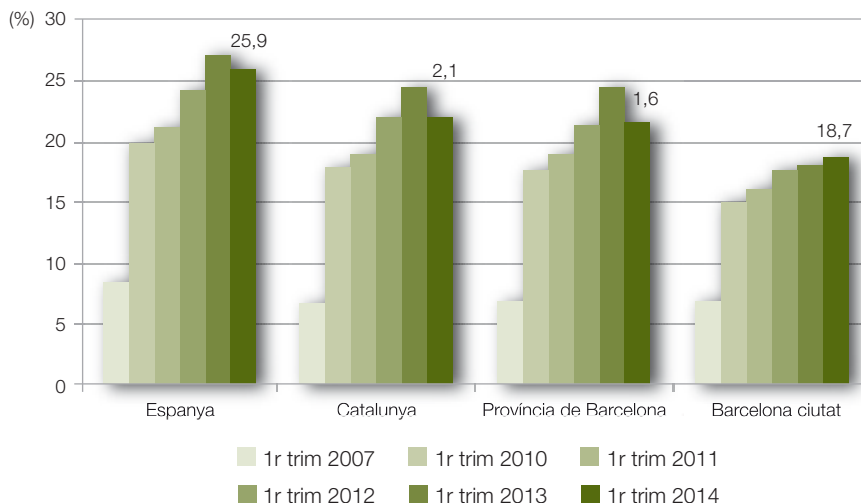
Atur

Abans de presentar les dades d'atur entre els graduats en formació professional, és interessant mostrar de forma breu, les dades de desocupació per àmbit territorial amb l'objectiu de situar la ciutat de Barcelona respecte altres unitats territorials properes. Tal com s'observa en el gràfic 26 apreciem que Barcelona presenta la taxa d'atur més baixa. Ara bé, si comparem les dades amb les de l'any 2007 veiem que els nivells d'atur en tots els àmbits analitzats eren inferiors i se centraven gairebé en un atur de tipus estructural.

En aquests mateixos termes, en el gràfic 27 es pot veure l'evolució de la taxa d'atur dels darrers deu anys. Hi podem apreciar que la resta de Catalunya l'any 2003 presentava uns nivells d'atur inferiors als de la ciutat, però al llarg del període apreciem que Barcelona passa a presentar millors indicadors. Aquesta dinàmica ens confirma dos aspectes importants de l'evolució de l'activitat econòmica: d'una banda, la generació de més llocs de treball vinculats al sector serveis i de coneixement pròpia de Barcelona en pro de les activitats més industrials i de la construcció ubicades majoritàriament a la resta de Catalunya, i de l'altra banda, una major incidència de l'evolució de l'atur estacional a la capital.

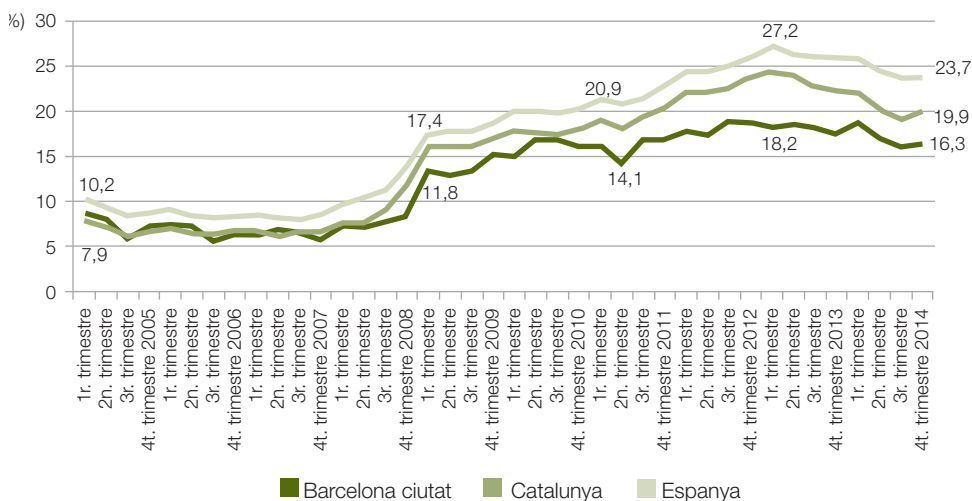
Per primera vegada es presenten les taxes d'atur calculades a partir de l'EPA segons els nivells formatius. Abans de comentar els resultats cal explicar la importància de l'ús de la taxa d'atur ja que aquest indicador posa en relació el nombre de persones aturades amb estudis

Gràfic 26. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 – 1r trim 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

Gràfic 27. Evolució de la taxa d'atur segons context territorial. Barcelona ciutat, Catalunya i Espanya

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

d'FP respecte el nombre total de persones amb FP. És a dir, ens mostra directament l'impacte que té l'atur respecte una població concreta i ens permet la comparabilitat amb altres grups de població.

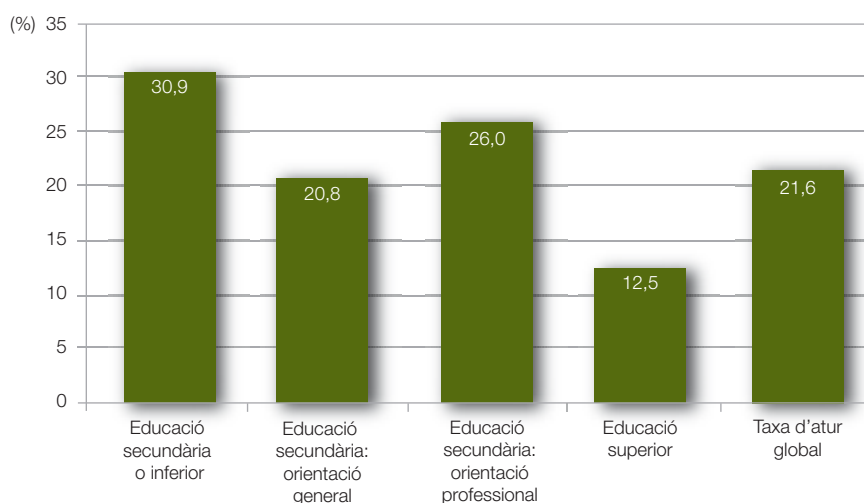
Tal com ja s'ha esmentat en diverses ocasions, el canvi metodològic d'aquesta enquesta per la variable de nivells formatius ens dificulta l'anàlisi pels graduats en formació professional. Les taxes ens confirmen les tendències comentades en les edicions anteriors de l'*Anuari*: a una major qualificació, més probabilitat d'ocupació. Les persones graduades en cicles de grau superior presenten uns nivells d'atur inferiors a la resta de nivells formatius.

En canvi, les persones amb *Educació secundària superior: orientació professional* presenten unes taxes d'atur superior a la de l'*Educació secundària superior: orientació general*. Aquesta dada és d'esperar perquè els estudis professionalitzadors són una via directe per a l'entrada al mercat de treball, en canvi, el batxillerat és la modalitat que et prepara per a l'accés a la universitat o per cursar una FP de grau superior i per tant, aquests joves no estan buscant feina sinó que continuen la seva formació. Així doncs, hi ha més candidats a buscar feina entre els graduats en estudis d'FP de grau mitjà.

Ara bé, la xifra més destacable és el 31% d'atur entre les persones que no tenen la formació bàsica. És aquí on la formació professional inicial i per l'ocupació han de jugar un paper clau en la millora de la qualificació d'aquestes persones. El canvi estructural de mercat de treball demandarà cada poc més persones amb una especialització i amb uns nivells competencials notables. La formació professional inicial i per l'ocupació hi té un paper fonamental en la millora competencial de les persones amb aquest nivells de qualificació (gràfic 28).

Pel que fa les dades de l'atur registrat observem que en els darrers anys el nombre d'aturats amb estudi d'FP s'han incrementat, tant en termes absoluts com relatius. La seva evolució fa visible les diferents fases del cicle econòmic: les èpoques de bonança econòmica, de recessió i de crisi (taula 38).

Gràfic 28. Taxa d'atur per nivell d'estudis. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA a data primer trimestre del 2014.

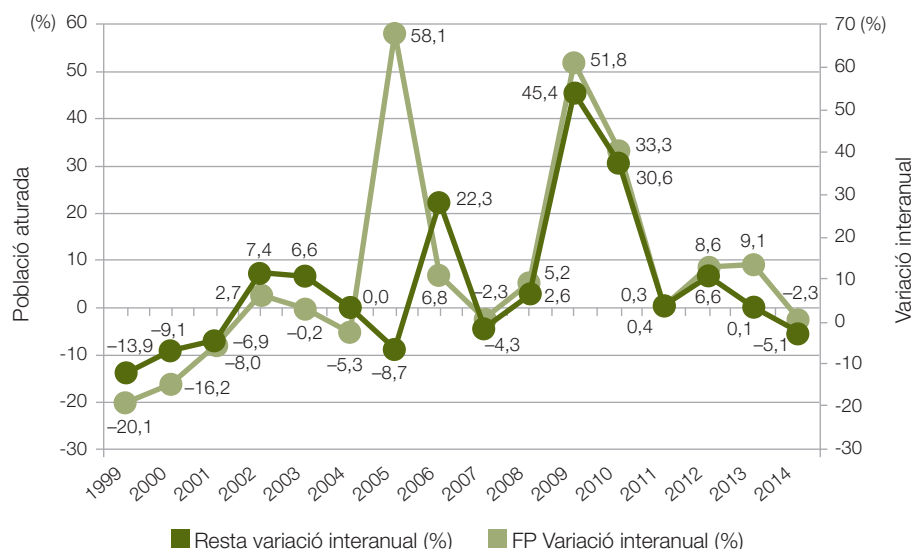
**Taula 38. Evolució de l'atur registrat general i pels graduats en FP.
Barcelona. 1998-2014**

Període		Atur registrat	Atur registrat graduats FP	Pes de l'atur registrat FP	Índex (1998 = 100)
Creixement	1998	58.863	7.521	12,8%	100
	1999	50.199	6.011	12,0%	85
	2000	45.203	5.035	11,1%	77
	2001	42.049	4.633	11,0%	71
	2002	44.930	4.760	10,6%	76
	2003	47.569	4.752	10,0%	81
	2004	47.321	4.499	9,5%	80
Alentiment	2005	46.218	7.112	15,4%	79
	2006	55.444	7.598	13,7%	94
	2007	53.208	7.427	14,0%	90
	2008	54.804	7.814	14,3%	93
Recessió	2009	80.207	11.861	14,8%	136
	2010	105.073	15.807	15,0%	179
	2011	105.456	15.851	15,0%	179
	2012	112.747	17.207	15,3%	192
	2013	114.443	18.769	16,4%	194
Recuperació	2014	109.151	18.328	16,8%	185

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

El gràfic 29 ens mostra del comportament de l'atur durant aquests darrers 15 anys i el primer que s'hi aprecia és la mateixa dinàmica de l'atur pel total de persones demandants d'ocupació i amb estudis de formació professional. No obstant, cal esmentar que a l'any 2005 hi ha un increment de l'atur dels graduats en FP que no presenta la resta de nivells formatius, aquest fet pot ser fruit d'un fenomen conjuntural o bé conseqüència d'un canvi en la recollida de dades (taula 39).

Si focalitzem l'anàlisi i comparem els dos anys (vegeu taula 40) apreciem que, com és d'esperar, les persones amb estudis secundaris obligatoris o inferiors presenten un increment més important de l'atur, per tant, els afecta més. Una dada força positiva és el baix percentatge de desocupació que presenten les persones amb estudis d'FP de grau superior, amb només un 9% d'increment.

Gràfic 29. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 – Gener 2013 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

L'atur registrat per edat (taula 41) i per sexe (taula 42) presenta les següents característiques: pel que fa a l'edat, hi podem observar una menor incidència de l'atur entre les persones menors de 25 anys, que només representen el 5% aproximadament del total de persones aturades per l'any 2014. El col·lectiu més important són els homes de 40 a 54 anys i amb estudis secundaris genèrics. En canvi, les dones menors de 25 anys són les que menys desocupació presenten. Podem pensar que segurament continuen la seva trajectòria formativa i, per tant, no s'inscriuen com a demandants d'ocupació.

Des del punt de vista del nivell d'instrucció les diferències observades en el nivell d'atur entre homes i dones pot respondre al fet que el tipus de formació rebuda en l'FP segons els patrons tradicionals de gènere, provoca que la formació cursada per la població femenina sigui més fàcilment assumible per persones amb uns altres nivells educatius, mentre els estudis majoritaris entre els homes són més específics i tècnics.

Els graduats en FP són els estudis que presenten uns percentatges inferiors fruit del menor volum de persones que han cursat aquesta formació (taula 43).

Les dades segons unitats territorials no mostren diferències significatives. Només cal destacar que a la ciutat de Barcelona hi ha més aturats en cicles formatius de grau superior.

Si l'atur presenta una temporalitat curta no és indicador d'un mercat de treball poc dinàmic ni de poca oferta professional. De fet, bona part dels estudis sobre aquest ens indiquen que els canvis estructurals se centren en una major temporalitat de l'ocupació, i per tant, una

Taula 39. Atur registrat segons nivell d'instrucció. Gener 2007-Gener 2014 (total i %)

Taula 39. Atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2014 (total i %)											
Any	Educació secundària bàsica o inferior			Ensenyaments secundària superior			Educació superior			Total	Total FP
	Primària o inferior	ESO*	Total	Batxi.	CFGM i altres programes de formació professional	Total	CFGS	Univ.	Total		
2007	4.901	33.233	38.134	n. d.	3.993	3.993	3.434	7.647	11.081	53.208	7.427
2008	4.591	34.312	38.903	n. d.	4.189	4.189	3.625	8.087	11.712	54.804	7.814
2009	6.671	49.678	56.349	n. d.	6.272	6.272	5.589	11.997	17.586	80.207	11.861
2010	8.791	64.331	73.122	n. d.	8.303	8.303	7.504	16.144	23.648	105.073	15.807
2011	8.364	64.706	73.070	n. d.	8.501	8.501	7.350	16.535	23.885	105.456	15.851
2012	8.496	68.767	77.263	n. d.	9.192	9.192	8.015	18.277	26.292	112.747	17.207
2013	7.642	68.580	76.222	n. d.	9.895	9.895	8.874	19.452	28.326	114.443	18.769
2014	7.171	65.633	72.804	n. d.	9.753	9.753	8.575	18.019	26.594	109.151	18.328
Evolució 2007-2014	46,3%	97,5%	90,9%	n. d.	144,3%	144,3%	149,7%	135,6%	140,0%	105,1%	146,8%
Evolució 2013-2014	-6,2%	-4,3%	-4,5%	n. d.	-1,4%	-1,4%	-3,4%	-7,4%	-6,1%	-4,6%	-2,3%
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. * ESO inclou dades de persones que han cursat ESO tinguin o no l'acreditació i batxillerat.											

**Taula 40. Increment de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona.
Gener 2007 – Gener 2014 (total i %)**

Nivell d'instrucció	2007	2014	Increment absolut de l'atur registrat	% increment de l'atur
Primària o inferior	4.901	7.171	2.270	4,0%
ESO*	33.233	65.633	32.400	57,9%
Educació secundària bàsica o inferior	38.134	72.804	34.670	61,9%
CFGM	3.993	9.753	5.760	10,3%
Batx	n.d.	n. d.	n.d.	n. d.
Ensenyaments secundaria superior	3.993	9.753	5.760	10,3%
CFGS	3.434	8.575	5.141	9,1%
Titulació Universitària	7.647	18.019	10.372	18,5%
Educació superior	11.081	26.594	15.513	27,7%
Total FP	7.427	18.328	10.901	19,4%
Total	53.208	109.151	55.943	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* ESO inclou dades de persones que han cursat ESO tinguin o no l'acreditació i batxillerat.

**Taula 41. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat Barcelona ciutat,
Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya.
Gener 2014**

Edat	Graduats en FP		Resta d'aturats		Total	
	Persones	%	Persones	%	Persones	%
Menys de 25 anys	1.106	6,0%	4.334	5,0%	5.440	5,0%
25-34 anys	3.923	21,0%	18.207	20,0%	22.130	20,0%
35-44 anys	5.335	29,0%	23.623	26,0%	28.958	27,0%
45 anys i més	7.964	43,0%	44.659	49,0%	52.623	48,0%
Total	18.328	100,0%	90.823	100,0%	109.151	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 42. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons sexe. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2014

Àmbit territorial	Graduats en FP		Resta d'aturats		Total	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Ciutat de Barcelona	15,4%	18,2%	84,6%	81,8%	50,4%	49,6%
RMB	14,0%	18,3%	86,0%	81,7%	50,1%	49,9%
Província de Barcelona	13,8%	18,2%	86,2%	81,8%	49,9%	50,1%
Catalunya	12,9%	17,7%	87,1%	82,3%	50,5%	49,5%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 43. Pes de l'atur registrat en graduats en FP segons context territorial Barcelona, RMB, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2014 (total i %)

Àmbit territorial	Aturats CFGM	Aturats CFGS	Total FP	Total aturats titulats en FP
Ciutat de Barcelona	8,9%	7,8%	16,7%	18.328
RMB	9,3%	6,7%	16,1%	68.399
Província de Barcelona	9,3%	6,6%	16,0%	74.963
Catalunya	8,9%	6,3%	15,2%	96.740

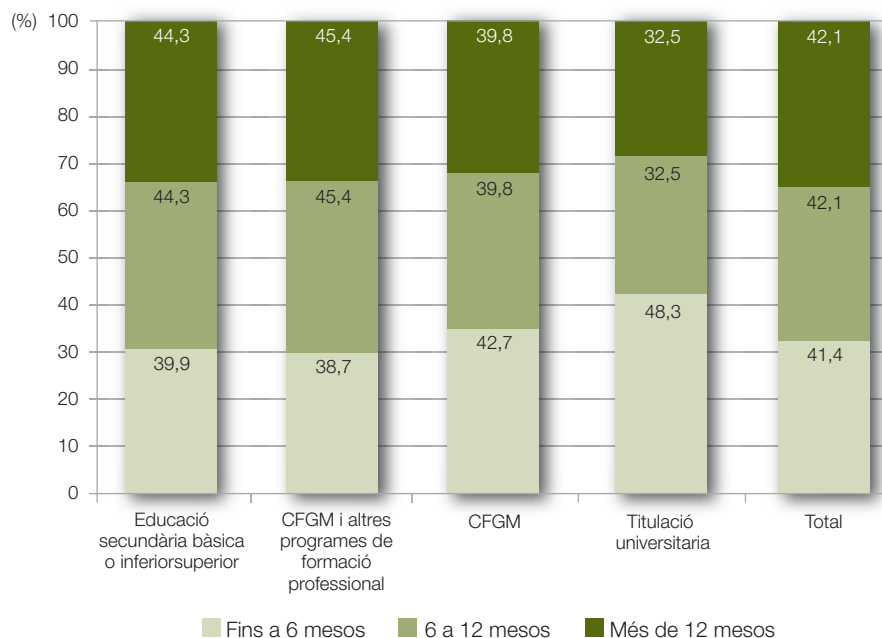
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

persona tendirà a tenir més d'una feina al llarg de la seva trajectòria professional. Ara bé, quan la temporalitat esdevé superior a dotze mesos, aquest esdevé un indicador negatiu en si mateix per la falta de dinamisme del propi sistema laboral.

Si observem la temporalitat representada en el gràfic 30 apreciem que les persones que presenten uns nivells d'atur de llarga durada més importants són les persones amb menor nivell formatiu. De fet, el gràfic presenta una estructura d'escala, és a dir, a més qualificació de la població menor és el percentatge d'aturats de llarga durada.

Un indicador important és la destrucció d'ocupació en les activitats econòmiques que es generen a la ciutat de Barcelona, i el primer que es pot apreciar és la reducció respecte l'any passat de persones aturades que agrupen les deu activitats que més han generat ocupació: l'any 2013 sumaven un total de 60.109 i en aquesta edició un total de 57.341, xifra que representa un 5% menys. El pes d'aquestes s'ha reduït si el comparem amb l'any 2013 (52,5% del total d'atur). Aquesta dada ens mostra una major distribució de la desocupació

Gràfic 30. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

que en anys anteriors. Pel que fa al pes de l'atur en termes d'FP no s'observen grans diferències.

Pel que fa a la tipologia d'activitats aquestes no han experimentat cap canvi: són les mateixes activitats, també per ordre, les que han generat desocupació (taula 44).

Des de l'òptica de la formació professional apreciem que les activitats que han tancat llocs de treball són gairebé les mateixes que ho han fet en termes generals. Només són dues les activitats que més han afectat directament als graduats en FP, les activitats vinculades al comerç a l'engròs, excepte vehicles de motor i activitats sanitàries. És important esmentar el pes de destrucció d'ocupació de les activitats sanitàries en termes d'FP: un 27%. Podem pensar que és fruit dels ajustos que està patint el sistema català de salut on les tasques administratives i amb ocupacions intermèdies han patit més els efectes de la conjuntura econòmica dels darrers anys. També en destaca el 21% en les activitats administratives d'oficina i de comerç a l'engròs, exc. Vehicles motor on probablement hi ha un major pes de la població amb estudis d'FP fruit de la pròpia activitat, on l'FP hi té un pes rellevant (taula 45).

Taula 44. Activitats econòmiques que generen més atur. Barcelona.
Gener 2014 (total i %)

Activitat econòmica	Població aturada	% sobre total d'atur	% d'atur FP sobre total
Comerç detall, exc. vehicles motor	11.330	10,4%	19,6%
Serveis de menjar i begudes	9.183	8,4%	11,9%
Activitats especialitzades construcció	6.096	5,6%	14,1%
Comerç engròs, exc. vehicles motor	5.339	4,9%	20,9%
Activitats relacionades amb l'ocupació	5.208	4,8%	19,8%
Serveis a edificis i de jardineria	4.829	4,4%	9,4%
Activitats professionals i tècniques ncaa	4.554	4,2%	15,8%
Construcció d'immobles	3.792	3,5%	8,6%
Educació	3.678	3,4%	16,7%
Activitats administratives d'oficina	3.332	3,1%	21,0%
Total	57.341	49,8%	15,8%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 45. Activitat econòmiques que generen més atur en FP. Barcelona.
Gener 2014 (total i %)

Activitat econòmica	Graduats en FP aturats	% sobre l'atur dels graduats en FP	% d'atur FP sobre total
Comerç detall, exc. vehicles motor	2.217	12,1%	19,6%
Comerç engròs, exc. vehicles motor	1.115	6,1%	20,9%
Serveis de menjar i begudes	1.090	5,9%	11,9%
Activitats relacionades amb l'ocupació	1.031	5,6%	19,8%
Activitats especialitzades construcció	862	4,7%	14,1%
Activitats professionals i tècniques ncaa	719	3,9%	15,8%
Activitats administratives d'oficina	701	3,8%	21,0%
Activitats sanitàries	659	3,6%	27,5%
Educació	614	3,4%	16,7%
Altres activitats de serveis personals	490	2,7%	19,1%
Total	9.498	51,8%	18,6%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

2.4 Idees clau. La trajectòria laboral dels graduats en FP

Inserció

- **L'emprenedoria és una opció entre els graduats en FP** i els que es consoliden són valorats pel mercat: el **28,6% declara tenir ingressos per sobre dels 40.000 €**. Només el 13,7% en termes generals declara aquests ingressos.
- **La formació professional és una bona via d'inserció** al mercat de treball com a treballador assalariat i també de continuïtat amb els estudis. **El 38,5%** dels recentment graduats en el curs acadèmic 2012-2013 al cap de **sis mesos està treballant o treballant i estudiant** i el 46% continua estudiant.
- La principal **via d'inserció és la xarxa social** de l'estudiant seguida de l'autocandidatura.
- **El principal motiu** pel qual consideren que no troben feina és per la **falta d'ofertes laborals** adequades a la seva formació.
- Aproximadament el **65% dels recentment graduats treballen en feines vinculades** als seus estudis.
- **El pes de la contractació** dels graduats en FP **no s'ha vist tant afectada** per la conjuntura de **crisi** com en altres nivells formatius: mitjana del 14% de les contractacions en els darrers vuit anys.
- Les persones graduades en estudis professionals de grau superior presenten uns nivells de contractació i permanència superiors.
- Només el **15% de les ofertes de feina** gestionades a través de **Feina activa** responen a perfils de formació professional.
- Una de cada dues ofertes és de comercial i vendes.
- El nombre d'ofertes del portal **Infojobs** que **demanden graduats en FP és de 72.535** mentre que el de **candidats és del 115.518**. A més, d'aquest desequilibri s'observa una manca de correlació entre els sectors professionals més dinàmics i les sol·licituds plantejades pels demandes de feina.

Permanència

- El **sector serveis** és el principal **motor econòmic** de la ciutat de Barcelona i ocupa 739.716 persones.
- Entre les activitats econòmiques que estan generant ocupació n'hi ha d'alt valor afegit i alt contingut tecnològic, com és l'activitat de Serveis de tecnologies de la comunicació o Altres activitats professionals, científiques i tècniques
- Les persones amb estudis superiors presenten unes taxes **més altes d'ocupació** que la resta d'estudis, aquí s'inclouen els graduats en **cicles professionals de grau superior**.

Exclusió

- **Barcelona ciutat** presenta una **taxa d'atur inferior** a la resta de Catalunya i l'Estat espanyol. Cal dir que és superior a la de la Unió europea o l'OCDE.
- L'atur té menor incidència entre les persones amb una major qualificació i especialització. L'FP presenta uns nivells positius.
- Per sexe i edat l'home major de 40 a 54 anys és el més afectat per l'atur. En canvi en termes d'FP són les dones les més excloses.
- Un cop més **les persones graduades en cicles professionals superiors estan menys temps cercant feina.**

PART 2

Anàlisi del sistema i oferta educativa de formació professional integrada

Des de fa uns anys la Unió Europea aposta clarament per la integració dels sistema de la formació professional inicial amb la formació per a l'ocupació d'una forma estructurada i homologable mitjançant el sistema de qualificacions professionals, amb un doble objectiu: per una banda, donar resposta a la necessitat d'acreditar treballadors amb anys d'experiència sense una qualificació certificada i que fruit de la crisi econòmica que ha patit Europa en els darrers anys han estat exclosos del mercat de treball; i per l'altra, establir un sistema equiparat i integrat a nivell europeu tant dels subsistemes educatius com de les qualificacions professionals.

Així, l'FP integrada és un sistema que, per la seva naturalesa, persegueix diferents finalitats i que té diverses utilitats, com ara:

- Garantir l'assoliment mínim de competències bàsiques, transversals i tècniques.
- Proporcionar garanties d'accés al mercat laboral per mitjà de l'exercici d'una professió reconeguda.
- Requalificar treballadors que es troben a l'atur.
- Augmentar els coneixements professionals dins d'un camp concret o especialitzar-se.
- Possibilitar la reorientació de carreres professionals.
- Acreditar les competències professionals de persones amb experiència laboral que no disposen d'una certificació.
- Adaptar els coneixements professionals de les persones als nous canvis sociotecnològics a través de la formació continuada.

L'objectiu d'aquesta segona part de l'Anuari és analitzar en el seu conjunt el sistema de formació professional integrada pels dos subsistemes. Així, en primer lloc s'analitza la formació professional inicial a la ciutat de Barcelona amb l'estudi de l'oferta educativa dels ensenyaments específics, els artístics i esportius i els programes de qualificació professional inicial, així com les passarel·les d'accés als estudis universitaris. En segon lloc es descriu la formació professional per l'ocupació que integra l'adreçada a les persones en situació d'atur (per a l'ocupació) i d'ocupació (continua).

1. Formació professional inicial a Barcelona

La Formació Professional inicial és una formació de tipus postobligatori, reglada i homologada que desenvolupa habilitats concretes, en diverses àrees formatives, amb l'objectiu de capacitar l'alumnat per a l'exercici de professions, així com perquè es desenvolupi autònomament dins el mercat laboral i la vida social, cultural i econòmica. Així, l'FP és un tipus de formació que està en contacte directe amb els sectors professionals, amb una estreta vinculació amb el teixit productiu del territori, enfocada a la incorporació i l'adaptació al mercat laboral i que es desenvolupa en paral·lel amb unes pràctiques professionals que acosten i familiaritzen l'alumne/a amb la seva futura professió.

Aquest conjunt de formacions professionalitzadores presenten les següents tipologies:

- *Ensenyaments específics*, en forma de cicles formatius de grau mitjà (CFGM) o superior (CFGS). Els primers estan dirigits al compliment de funcions, a l'elaboració, execució i realització de tasques concretes en un camp professional, mentre que els segons s'encaminen a l'organització, coordinació, planificació, control i supervisió de tasques d'un camp professional. Els CFGM s'ubiquen en el nostre país en l'ensenyament secundari postobligatori, mentre que els CFGS formen part de l'educació superior dintre del sistema educatiu.
- *Ensenyaments artístics i d'esports*. Com el seu nom indica, aquests estudis s'orienten a la capacitat de l'alumnat envers disciplines artístiques per mitjà de diverses modalitats d'ensenyament, d'una banda, i a la pràctica esportiva, de l'altra.
- *Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)*. Es tracta d'un tipus de programa dirigit a persones majors de 16 anys i que no disposen del títol de graduat en ESO. El seu objectiu és proporcionar una formació bàsica i professional, amb estada formativa en centres de treball, que facilita la incorporació al món laboral i que a més a més prepara per poder continuar estudiant un CFGM un cop se supera la prova d'accés, o bé una formació de tipus complementari orientada a obtenir el títol de graduat en ESO. Es tracta d'un tipus de formació que serà substituït en l'any acadèmic següent pels *Programes de Formació i Inserció* (PFI).

1.1 Anàlisi de l'FP: CFGM i CFGS

Aquest apartat pretén analitzar breument tant l'oferta (nombre de centres i cicles ofertats, segons la seva titularitat) com, sobretot, l'alumnat matriculat en estudis d'FP dels cicles formatius de grau mig i dels de grau superior. Així, s'intenta dibuixar un breu perfil demogràfic dels alumnes segons tres de les seves variables principals: sexe, edat i nacionalitat. Com a com-

plement d'aquesta anàlisi també aprofundirem en les vies d'accés als estudis d'FP per una banda i, per l'altra, en els resultats del curs 2013-2014 corresponents al desenvolupament de la modalitat d'FP dual.

Recursos del sistema d'FP inicial a Barcelona

El curs 2014-2015 a la ciutat de Barcelona hi havia un total de 94 centres que oferien estudis de formació professional, que impartien un total de 597 cicles formatius. La gran majoria (517) corresponen a cicles específics ja sigui de grau mig (un de cada tres) com de grau superior (dues terceres parts). Pel que fa a la titularitat del centre, el 41,7% dels cicles s'imparteixen en centres públics, el 35% en concertats i el 23% restant en centres privats. Són dades molt similars a les de l'any anterior si bé s'observa un lleuger increment del percentatge dels cicles oferts en centres privats en detriment dels públics. Si observem les dades segons el cicle formatiu apreciem que la distribució de la titularitat dels centres que oferten cicles de grau mig és més homogènia entre totes tres tipologies; en canvi, els cicles de grau superior es troba més polaritzats entre l'oferta pública (42,7%) i privada (24,3%) (taules 46 i 47 i gràfic 31).

Taula 46. Oferta de cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (total)

Titularitat	CFGM			CFGS			Total
	Específics	Artístics	Esportius	Específics	Artístics	Esportius	
Públics	75	6	6	130	32	0	249
Concertats	83	0	1	125	0	0	209
Privats	30	3	14	74	7	11	139
Total	188	9	21	329	39	11	597

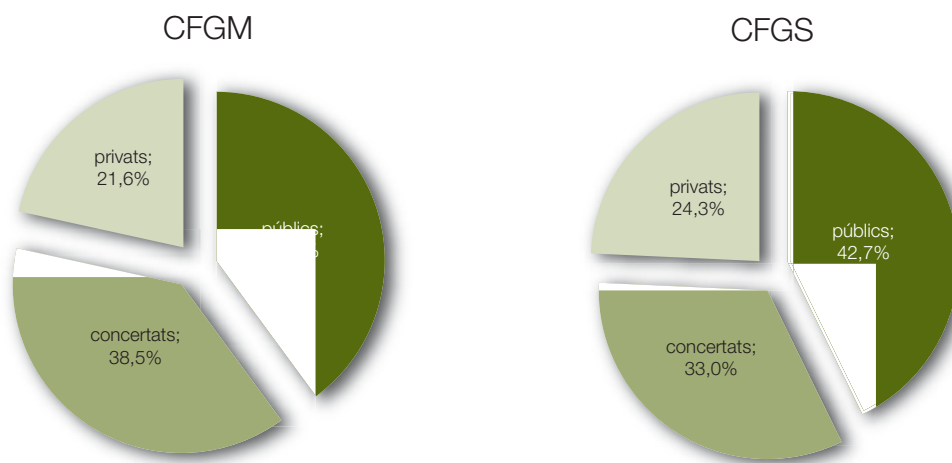
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2014-2015.

Taula 47. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (total i %)

	Públics		Concertats		Privats		Total
	Cicles	%	Cicles	%	Cicles	%	
CFGM	87	39,9%	84	38,5%	47	21,6%	218
CFGS	162	42,7%	125	33,0%	92	24,3%	379
Total	249	41,7%	209	35,0%	139	23,3%	597

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2014-2015.

Gràfic 31. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2014-2015 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2014-2015.

Taula 48. Tipus de cicles formatius vinculats segons la tipologia d'estudis. Barcelona. Curs 2014-2015 (total)

Cicle	Específics	Artístics i esportius	Total
CFGM	41	20	61
CFGS	73	30	103
Total	114	50	164

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2014-2015.

El nombre de cicles diferents oferts durant el curs 2014-2015 a la ciutat de Barcelona era de 164, dels quals 114 són de tipus específic i els restants 50 d'ensenyaments artístics i esportius. En comparació a la xifres del curs anterior s'observa un increment de l'oferta en totes dues categories, fet degut, en part, a l'oferta de nous títols formatius que no substitueixen títols anteriors estipulats per la LOGSE sinó que responen a noves demandes del mercat laboral.

Entre els ensenyaments específics (sobre els quals aprofundirem la nostra anàlisi d'ara endavant) 41 corresponen a cicles formatius de grau mig (36%) i els 73 restants (64%) a CFGS (taula 48).

Matrícula: evolució i característiques

Durant el curs 2014-2015 el nombre d'alumnes en estudis d'FP a la ciutat de Barcelona va ser de 31.261 segons dades del Departament d'ensenyament, xifra que representa un increment del 41,4% respecte el curs 2004-2005. Aquest increment és més accentuant entre els CFGS,

que presenten uns creixements constants en tota la sèrie històrica analitzada. Per contra els CFGM semblen presentar una certa tendència en l'estancament en el nombre d'alumnes amb un màxim que s'assolí el curs 2010-2011 i que des d'aleshores presenta una davallada que en l'últim curs sembla haver-se aturat.

Si comparem el valor de l'FP amb el de batxillerat, veiem que aquest últim sembla haver també frenat la caiguda dels darrers cursos, i recupera el nombre de matriculats del curs 2009-2010. No obstant, pel conjunt de la sèrie històrica 2004-2005 el nombre d'alumnes inscrits ha disminuït en el 8,7%.

Per tant, com a resultat de la combinació de les tendències observades en la matriculació tant en FP com en batxillerat, el nombre de persones que opten per seguir cursant ensenyaments postobligatoris s'ha incrementat en els darrers anys. Aquesta tendència es podria explicar per dos motius: per una banda fruit de la pròpia estructura demogràfica de la població que fa que arribin a edats d'ensenyaments postobligatoris generacions més nombroses tal com es mostra a la piràmide de població al gràfic 2 d'aquest Anuari, per l'altra, una major demanda dels estudis professionals per la necessitat d'un reciclatge laboral i alhora d'una titulació reglada que faciliti la inserció al mercat de treball. És aquest últim fet el que explica que, en aquest context de matriculació creixent, sigui l'FP i més específicament els CFGS els que experimenten un major increment d'alumnat (gràfic 32) (taula 49).

Cal esmentar que l'anàlisi més en detall que es presenta tot seguit fa referència al curs acadèmic 2013-2014, del qual es disposa de dades desagregades segons la titularitat i la fa-

Gràfic 32. Evolució de l'alumnat d'FP. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2013-2014 (total)

* Dades provisionals facilitades pel Consorci d'Educació de Barcelona. Cal esmentar que aquesta xifra respon a la preinscripció, xifra que acostuma a ser inferior a la matriculació final.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

**Taula 49. Evolució de l'alumnat d'FP i batxillerat. Barcelona.
Curs 2004-2005 a 2014-2015 (total i %)**

	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015*	Evolució 2004-2015
CFGM	8.586	8.860	9.064	9.320	9.988	10.780	11.894	11.804	11.684	11.797	11.683	36,1%
CFGS	13.520	13.502	13.700	14.357	14.876	16.039	18.100	18.481	19.082	20.154	19.578	44,8%
Total FP	22.106	22.362	22.764	23.677	24.864	26.819	29.994	30.285	30.766	31.951	31.261	41,4%
Batxillerat	24.248	23.599	22.900	22.552	22.412	22.161	21.876	21.622	21.989	22.136	22.741	-8,7%

* Dades provisionals facilitades pel Consorci d'Educació de Barcelona. Cal esmentar que aquesta xifra respon a la preinscripció, xifra que acostuma a ser inferior a la matriculació final.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Taula 50. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat del centre. Barcelona i Catalunya. Curs 2013-2014 (total i %)

	Pública		Concertada		Privada		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
CFGM	5.669	48,1%	4.576	38,8%	1.552	13,2%	11.797	100%
CFGS	9.258	45,9%	7.272	36,1%	3.624	18,0%	20.154	100%
Total BCN	14.927	46,7%	11.848	37,1%	5.176	16,2%	31.951	100%
Total Catalunya	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.	n. d.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

mília professional. El primer que s'aprecia és l'increment important de la matriculació del curs 2012-13 al 2013-14: en un curs s'ha incrementat el nombre en 1.185 persones més a la ciutat de Barcelona que representa un increment del 4%.

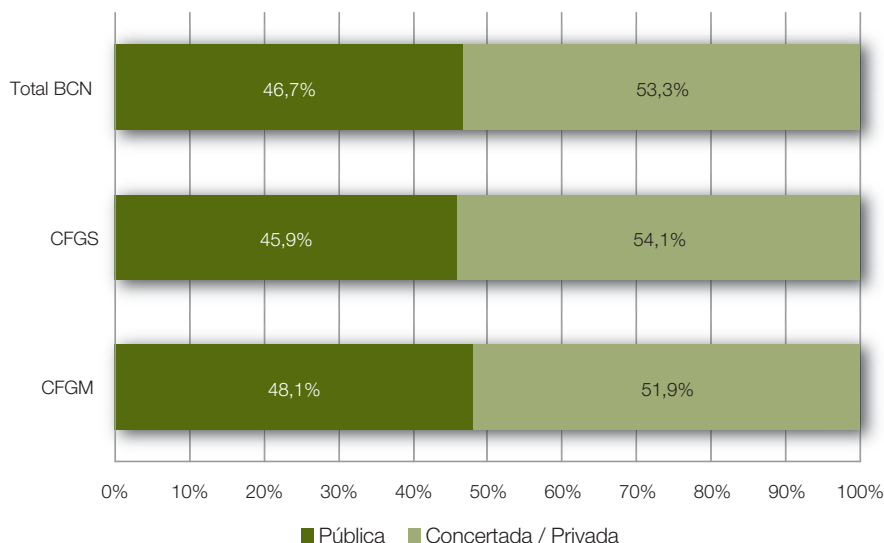
Com s'observa a la taula 51 gairebé la meitat de la població que va cursar estudis d'FP el curs 2013-2014 ho va fer en un centre de titularitat pública, xifra que representa un lleuger descens de 0,8 punts percentuals respecte el curs anterior, trencant una tendència que s'observava en edicions anteriors de l'*Anuari*. Aquest descens és compartit igualment per la xifra d'alumnes en centres concertats (38,0% respecte el 37,1%) de manera que la quota d'alumnat en centres privats ha passat del 14,5% al 16,2 % del curs 2013-2014. Per cicles les dades són força semblants entre CFGM i CFGS, amb dos petits matisos: els centres concertats tenen una major quota de mercat entre els primers (38,8%) que no pas entre els segons (36,1%), mentre que en els centres privats la tendència és totalment a la inversa (13,2% en front el 18,0%) (taula 50).

Així doncs, el gràfic 33 mostra clarament el pes relatiu de la matriculació pública en pro de la concertada i privada (també observada en l'oferta de cicles) fet que és degut a l'increment del nombre de places oferides en centres de titularitat privada i no a una reducció en el nombre de matriculats en cicles de titularitat pública. Aquesta tendència és d'esperar tenint en compte que estem en un moment de reformulació important del sector de producció, l'expansió de les TICS, etc. i són, en algunes famílies professionals, els centres privats -per la seva autonomia de centre i flexibilitat- els que, poden donar resposta a aquests sectors emergents d'una forma més ràpida i ajustada a les necessitats del mercat de treball (gràfic 34).

Perfil sociodemogràfic dels matriculats

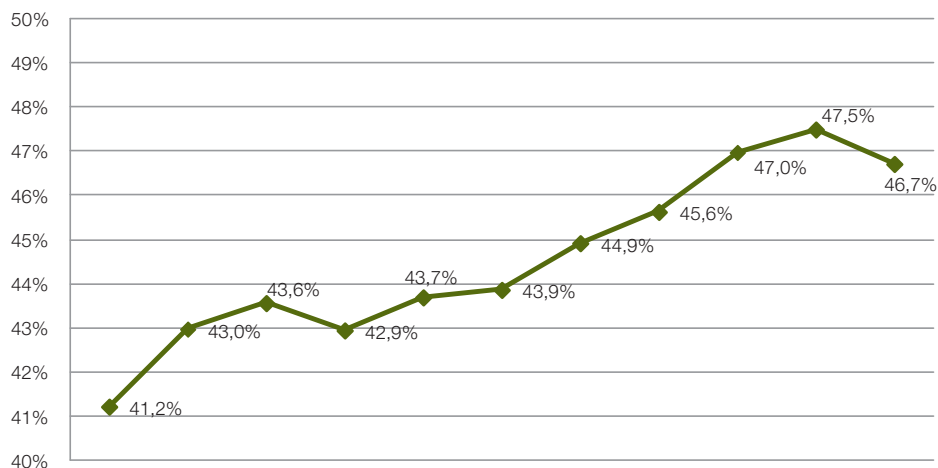
De forma breu es presenta el perfil sociodemogràfic de les persones matriculades en formació professional. En aquest subapartat s'aporten dades segons el sexe, l'edat i la nacionalitat de l'alumnat amb l'objectiu d'analitzar si el perfil de la persona que cursa aquests estudis canvia o es manté de forma permanent en el temps.

Gràfic 33. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Gràfic 34. Evolució del pes de la matrícula pública d'FP. Barcelona. Curs 2003-2004 a 2013-2014 (%)

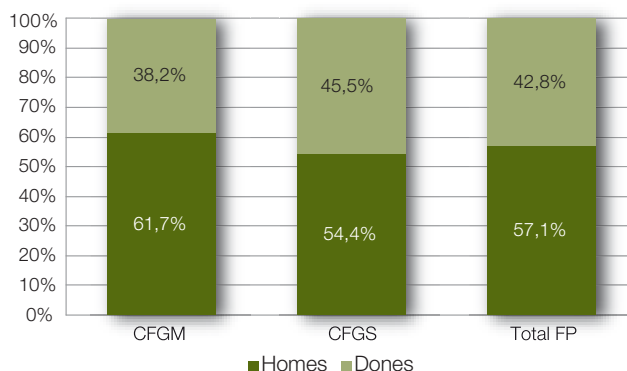
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Per sexe apreciem que els homes cursen més aquests estudis amb un 57,1% i en major proporció en estudis de cicle professional mig. Pel que fa a les dones aquestes tenen major presència en els CFGS amb un 45,6% però no arriben a superar el pes dels homes. Per tant, en els estudis

d'FP l'home té més presència que la dona. Respecte a l'edat cal destacar que en aquesta edició s'ha desagregat el grup d'edat de 20 anys i més que s'ha anat realitzant en edicions anteriors de l'Anuari degut a l'increment progressiu del pes de les persones amb més de 20 anys que cursen aquests estudis. Les dades globals ens diuen que el 42% dels matriculats tenen entre 20 i 24 anys. Si analitzem el perfil segons l'edat per cicles apreciem diferències importants; mentre que una de cada dues persones que es matriculen a un CFGM té entre 16 i 18 anys -tot i que també hi ha un pes important de persones d'entre 20 i 24 anys- entre els estudis de CFGS tres de cada quatre té més de 20 anys i un 10% té més de 30 anys. Aquests resultats confirmen la tendència que ja es percebia que l'FP és una opció per a persones que volen reformular la seva trajectòria professional ja sigui perquè estan a l'atur o perquè volen canviar de sector d'activitat (gràfics 35 i 36).

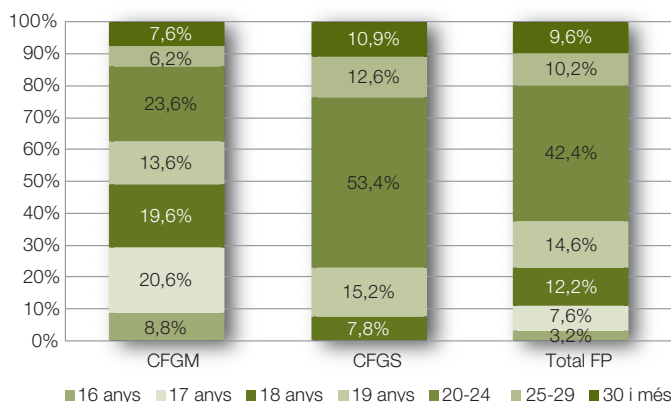
Finalment, cal comentar la procedència de les persones matriculades per tal d'observar si hi ha una major concentració de població estrangera en els centres públics que imparteixen

Gràfic 35. Distribució de l'alumnat d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 36. Distribució de l'alumnat d'FP segons edat. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

formació professional o no. Les dades ens mostren que la població estrangera es matricula més als centres públics (63%) que als privats, ja tinguin o no oferta concertada. Si observem el pes d'aquestes persones en els centres públics apreciem que Barcelona ciutat presenta un percentatge lleugerament superior que la totalitat de Catalunya (14,3%) però el seu pes no és gaire destacable. Ara bé, sí cal esmentar que els CFGM (gairebé 20%) concentra un percentatge superior de població estrangera que un de grau superior (12%) (taula 51).

Accés als estudis d'FP

Tal com defineix la Llei Orgànica d'Educació 2/2006 en el seu article 41 bàsicament existeixen dues vies d'accés als estudis d'FP: d'una banda, poden accedir directament a cursar la formació professional de grau mitjà els qui tinguin el títol de graduat en educació secundària obligatòria i de grau superior els qui tinguin el títol de batxiller. La pròpia llei estableix que les administracions educatives poden regular l'exempció de la realització de les proves d'accés als candidats que compleixin uns determinats requisits, de manera que a Catalunya l'accés directe a la formació professional també és possible amb el compliment d'un dels següents requisits mostrats a la taula 53.

Per altra banda, la Llei d'Economia Sostenible 2/2011 ha modificat l'article 41, de la LOE sobre les condicions d'accés a l'FP a l'efecte d'incorporar el curs de formació específic per a l'accés als CFGM i la creació del curs de formació específic per a l'accés als CFGS. Per tant, la resolució del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya ENS/1245/2012 anticipa la implantació d'aquests cursos al curs 2012-2013. L'altra via d'accés a la formació professional està pensada per a aquells aspirants que, sense tenir els requisits acadèmics, superin una prova d'accés regulada per les administracions educatives. En concret, l'objectiu d'aquesta prova és acreditar, per a la formació professional de grau mitjà, els coneixements i les habilitats suficients per cursar amb aprofitament els ensenyaments esmentats i, per a la formació professional de grau superior, la maduresa en relació amb els objectius de batxillerat i les seves capacitats referents al camp professional de què es tracti, així com el domini suficient de les llengües oficials per cursar amb aprofitament els ensenyaments pels quals s'opti (taula 52) (gràfic 37).

Per primera vegada el Departament d'ensenyament ha facilitat les dades sobre la procedència acadèmica de les persones que accedeixen als estudis de formació professional. Aquesta informació és rellevant perquè ens permet confirmar o refutar percepcions recollides pels diferents agents educatius; com és d'esperar el primer que s'observa és la formació prèvia en ESO o estudis equivalents (68,8%) de les persones que accedeixen als estudis professionals de grau mig i en batxillerat en els estudis de grau superior (53,9%). També s'observa un pes rellevant de les persones que opten per l'FP a través de les proves d'accés o el curs d'accés. Aquesta dada destaca específicament entre aquells que opten a cursar estudis de CFGS (26,1%). En menor mesura s'observa que el pes de les persones que accedeixen als estudis havent cursat altres estudis d'FP del mateix nivell i l'accés a partir d'haver cursat estudis universitaris (0,2 per CFGM i 0,5 per CFGS). Aquesta darrera dada caldrà anar-la observant ja que la percepció qualitativa ens diu que en els darrers anys s'ha incrementat el pes de persones amb estudis universitaris que cursen estudis professionals de grau superior.

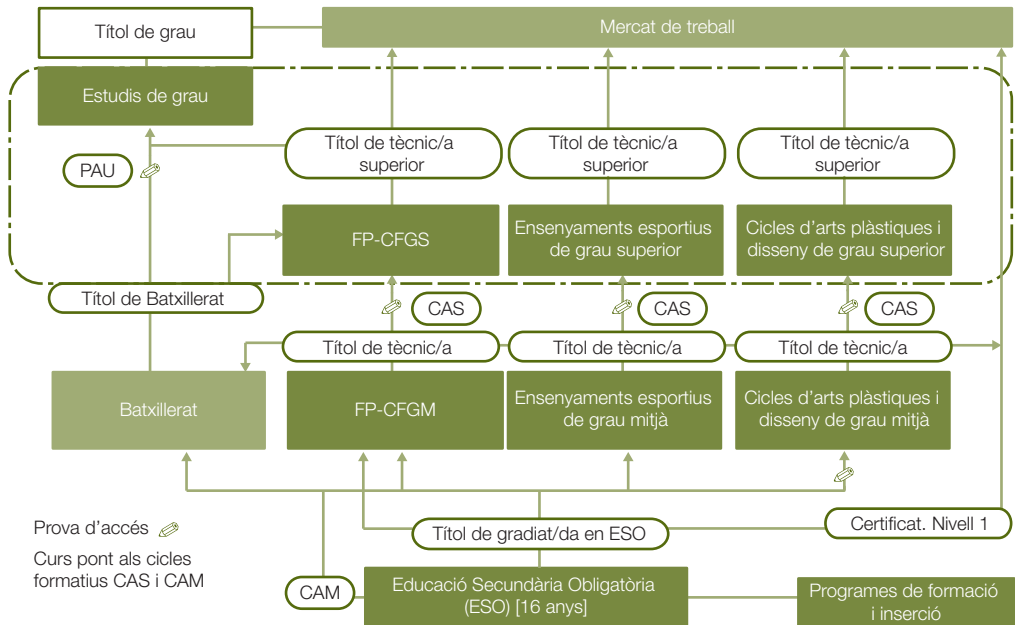
Taula 51. Distribució de la matrícula d'FP segons la nacionalitat de l'alumnat. Barcelona i Catalunya. Curs 2013-2014 (total i %)

	Pública				Concertada i privada				Total
	Alumnat estranger	Alumnat total	Pes sobre alumnat en escola pública	Pes sobre alumnat estranger	Alumnat estranger	Alumnat total	Pes sobre alumnat en escola privada	Pes sobre alumnat estranger	
CFGM	1.127	5.669	19,9%	66,5%	569	6.128	9,3%	33,5%	100%
CFGS	1.109	9.258	12,0%	60,0%	740	10.896	6,8%	40,0%	100%
Total BCN	2.236	14.927	15,0%	63,1%	1.309	17.024	7,7%	36,9%	100%
Total Catalunya	11.362	79.513	14,3%	82,4%	2.441	29.466	8,3%	17,7%	100%
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.									

Taula 52. Vies d'accés als estudis d'FP

Accés a CFGM	Accés a CFGS
Tenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria	Tenir el títol de batxillerat o equivalent
Tenir el títol de tècnic/a o de tècnic/a auxiliar	Tenir el títol de tècnic/a superior o especialista
Haver superat el curs específic per a l'accés als cicles formatius de grau mitjà (CAM)	Haver superat el segon curs de batxillerat de qualsevol modalitat de batxillerat experimental
Haver superat el segon curs del batxillerat unificat i polivalent (BUP)	Haver superat el curs d'orientació universitària (COU) o el preuniversitari
Haver superat un programa de qualificació professional inicial (PQPI) amb nota igual o superior a 8	Haver superat el curs específic per a l'accés als cicles formatius de grau superior (CAS)
Tenir altres estudis equivalents a efectes acadèmics	Tenir titulació equivalent
Haver superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys	Haver superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys
Tenir un títol per accedir a un cicle formatiu de grau superior	Tenir qualsevol titulació universitària
Font: elaboració pròpia a partir de la web del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.	

Gràfic 37. Vies d'accés als estudis d'FP

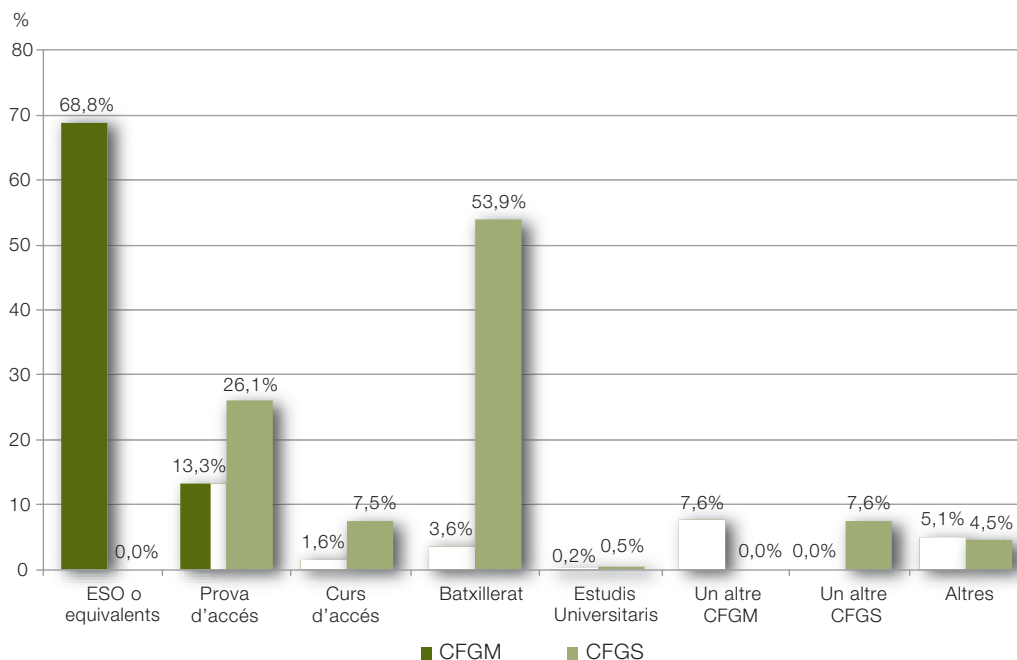
Font: elaboració pròpia.

En termes generals, cal dir, doncs, que l'ús de les passarel·les en el nivell secundari del sistema educatiu és força significatiu. Ara bé, cal potenciar encara més aquesta flexibilitat dintre del sistema integrat de la formació professional, especialment entre les persones procedent del mercat laboral, per tal de poder integrar encara més el sistema educatiu i el sistema professional (gràfic 38).

Tot seguit es detalla una anàlisi específica a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona (en endavant CEB); ens centrem concretament en les dades dels participants en proves d'accés; el nombre de participants se situa en 4.641 persones el curs 2013-2014, xifra que representa una disminució del 19% respecte l'any anterior. Aquesta davallada s'explica pel major nombre de persones (850) que van optar per cursar els cursos específics d'accés als cicles d'FP (CAM per als de grau mig i CAS per als superiors). No obstant si ampliem l'anàlisi a la sèrie històrica des del curs 2006-2007 el nombre de participants a les proves d'accés ha augmentat en un 82%. Aquest increment és especialment important entre els CFGM, xifra positiva perquè mostra l'aposta per donar continuïtat a la formació obligatòria.

Per sexe es manté la proporció entre participants homes i dones: els primers representen el 56,1% del total de candidats i les segones el 43,9%, seguint les pautes que ja s'observava en anys anteriors. No obstant, per tipus de cicles sí que s'observa una novetat: per primer cop, hi ha un major nombre de dones que participen en les proves d'accés als CFGS que no pas el d'homes (el 50,2% enfront el 49,8%), mentre que això no passa entre els candidats a cursar un CFGM (taula 53).

Gràfic 38. Estudis previs dels alumnes que accedeixen als estudis d'FP

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Taula 53. Evolució de la participació a proves d'accés a cicles d'FP. Barcelona.
Curs 2006-2007 a 2013-2014 (total i %)

	2006-2007		2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014		Evolució 2006-2013	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%		
CFGM	Dones	373	35,7	513	35,6	638	38,3	780	41,0	788	39,2	993	39,3	870	35,6	808	36,8	116,6%
	Homes	672	64,6	930	64,4	1.028	61,7	1.123	59,0	1.224	60,8	1.573	60,7	1.573	64,4	1.387	63,2	106,4%
	Total	1.045	100,0	1.443	100,0	1.666	100,0	1.903	100,0	2.012	100,0	2.443	100,0	2.443	100,0	2.195	100,0	110,0%
CFGS	Homes	678	45,3	887	44,6	984	47,6	1.167	44,2	1.455	44,4	1.570	46,6	1.410	42,9	1.228	50,2	81,1%
	Dones	819	54,7	1.100	55,4	1.082	52,4	1.471	55,8	1.823	55,6	1.801	53,4	1.879	57,1	1.218	49,8	48,7%
	Total	1.497	100,0	1.987	100,0	2.066	100,0	2.638	100,0	3.278	100,0	3.371	100,0	3.289	100,0	2.446	100,0	63,4%
Total	2.542		3.430		3.732		4.541		5.290		5.898		5.732		4.641		82,6%	

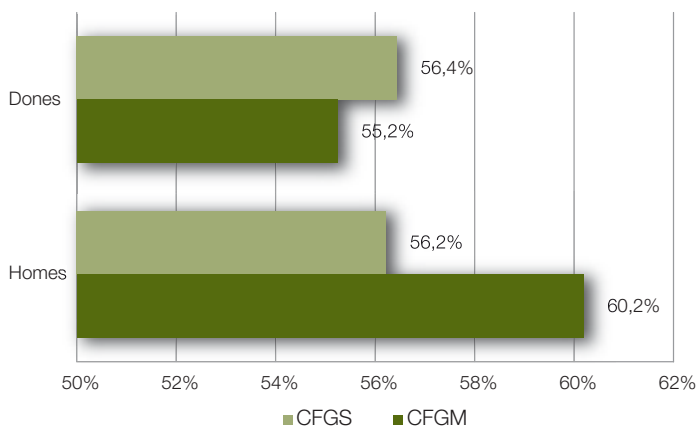
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Taula 54. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)

Sexe	CFGM					CFGS				
	Inscripcions	Admeses	Presentades	Aptes	% aptes sobre presents	Inscripcions	Admeses	Presentades	Aptes	% aptes sobre presents
Homes	1.387	1.155	972	585	60,2%	1.218	1.089	989	556	56,2%
Dones	808	651	534	295	55,2%	1.228	1.089	1.010	570	56,4%
Total	2.195	1.806	1.506	880	58,4%	2.446	2.178	1.999	1.126	56,3%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Gràfic 39. Percentatge d'aptes a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Si analitzem els resultats de les proves d'accés, observem que el 57,2% dels candidats van assolir la qualificació d'aptes, valor lleugerament superior entre els homes. Aquest fet encara s'accentua més en els resultats de les proves d'accés a CFGM: un 60,2% dels candidats homes superen les proves enfront al 55,2% de les dones (taula 54 i gràfic 39).

FP dual

Amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats del mercat laboral, la formació professional dual aposta per augmentar la col·laboració entre els centres d'FP i les empreses en el procés

formatiu dels alumnes. Així, el Reial Decret 1529 del 8 de novembre del 2012 regula el contracte per la formació i l'aprenentatge i estableix les bases de l'FP dual, definint les seves modalitats de desenvolupament.

Les administracions educatives competents en formació professional van començar el procés d'implementació de l'FP dual durant el curs 2012-2013, a través de diferents esforços d'informació i sensibilització per a que tant empreses com centres formatius participin en el nou model d'FP dual, fent possible que els alumnes puguin compatibilitzar la formació als centres educatius amb la formació en entorns laborals reals. Aconseguir la implantació d'aquesta modalitat de formació revertirà, sens dubte, en la millora de la productivitat i l'ocupació, així com també el nivell d'ocupabilitat dels i les graduades en FP.

En aquesta modalitat formativa l'alumne rep part de la formació en el centre d'estudis. L'altra part l'obté mitjançant les activitats formatives i productives en l'empresa. La flexibilitat organitzativa de l'FP permet acordar, mitjançant un conveni entre el centre i l'empresa, aquesta distribució de la formació. Així, centre i empresa designen els tutors que fan el seguiment dels alumnes aprenents, i que coordinen i avaluen les activitats que realitzen en cadascun dels dos àmbits. En aquest sentit, l'estada a l'empresa es divideix en dues fases. En la primera, l'alumne s'hi incorpora per realitzar unes pràctiques i adaptar-se al funcionament de l'empresa i en finalitzar aquest període, s'inicia l'estada remunerada en modalitat de contracte o de beca, atenent als criteris d'accés prèviament acordats entre l'empresa i el centre de formació. El centre i l'empresa, doncs, analitzen les oportunitats de formació i preveuen l'organització de l'estada a l'empresa i les activitats formatives que realitzaran els alumnes atenent als objectius generals i les competències professionals del cicle formatiu.

Després de la implantació l'any acadèmic 2012-2013 del pla pilot de la formació dual amb cinc experiències, a la ciutat de Barcelona el curs 2013-2014 el nombre de cicles amb aquesta modalitat s'ha ampliat fins a vuit, impartits en 7 centres diferents, amb un total de 300 alumnes matriculats (taula 55).

1.2 Anàlisi per famílies professionals

Feta la radiografia inicial de l'FP a la ciutat de Barcelona, l'objectiu del present capítol és el de realitzar una aproximació més detallada analitzant les dades no pel conjunt d'aquest nivell formatiu sinó segons la família professional a la que pertanyen. L'interès d'aquesta anàlisi radica en el fet que la dinàmica, en termes com ara la demanda, l'oferta o la inserció laboral, és diferent segons la família professional a què pertanyen els estudis analitzats.

En l'actualitat, a la ciutat de Barcelona s'ofereixen un total de 22 famílies professionals, cadascuna de les quals agrupa diferents estudis de grau mitjà i/o superior segons la temàtica de la família en qüestió. A banda d'aquestes 22 famílies a Barcelona, també es disposa de l'oferta d'ensenyaments artístics i ensenyaments d'esports però que no seran presentats en aquest apartat de l'Anuari al no correspondre als "ensenyaments específics" en els quals centrem la nostra anàlisi.

Taula 55. Oferta de cicles d'FP dual. Barcelona. Cursos 2012-2013 i 2013-2014

Curs 2012-2013			
Centre	Titularitat	Cicle formatiu	Empresa implicada
Institut Ferran Tallada	Públic	CFGS Educació infantil	Institut Municipal d'Educació
Institut Salvador Seguí	Públic	CFGS Educació infantil	Institut Municipal d'Educació
ETP Xavier	Públic	CFGS Educació infantil	Institut Municipal d'Educació
Escola Aprenents SEAT	Concertat	CFGS Manteniment electromecànica	SEAT
ASET	Privat	CFGM Comerç i marketing	
Noves incorporacions curs 2013-2014			
Centre	Titularitat	Cicle formatiu	Empresa implicada
Institut Poble Nou	Públic	CFGM o CFGS Comerç i màrqueting	LIDL
EAT Clot (en tramitació)	Concertat	CFGM i CFGS manteniment instal·lacions frigorífiques i dinamització CFGM i CFGS Manteniment projectes d'instal·lacions tèrmiques i de fluids	
Font: Consorci d'Educació de Barcelona (Dossier premsa 12/9/2013).			

Preinscripció per família professional

Abans de començar a analitzar el grau de dinamisme dels estudis d'FP segons la família professional cal comentar que es presenten les dades de les preinscripcions i l'oferta de places pel curs 2013-2014. Aquestes xifres fan referència a les dades dels centres públics i privats amb oferta concertada ja que l'òrgan que gestiona aquesta informació, el CEB no disposa del nombre de preinscrits en els centres de titularitat privada.

Una primera diagnosi del grau de dinamisme dels estudis d'FP segons la família professional a què pertanyen passa per analitzar les dades de preinscripció en primera opció, ja que aporten una visió de la demanda de cada tipus d'estudi, independentment que, per diversos motius, acabin formalitzant-se com a matriculacions definitives i, per tant, les seves xifres no es corresponguin amb el nombre final d'estudiants de cada família professional.

Les dades corresponents al curs 2013-2014 es presenten a la taula 57 i ens permeten afirmar les dues tendències que s'han anat presentant en les darreres edicions de l'*Anuari*: en primer lloc la preferència de l'alumnat per inscriure's en centres de titularitat pública, ja que gairebé el triple de les persones es preinscriuen en algun tipus d'estudis d'FP d'un centre públic. Aquest fet contrasta amb la tendència observada en el capítol anterior en el sentit que podem pensar que hi ha una demanda que els centres públics no poden cobrir i que, per tant, es veu necessàriament obligada a inscriure's finalment en centres privats amb oferta concertada o privada.

En segon lloc, cal destacar l'elevada demanda que presenten algunes famílies professionals com són els casos de Sanitat (3.689), Imatge i so (2.049), Serveis socioculturals a la comunitat (1.944) i Hoteleria i turisme (1.720). Cal esmentar que en aquest curs acadèmic es van ofertar de nou titulacions de les dues primeres famílies amb més matriculació fet que fa incrementar la demanda respecte l'any anterior. Concretament es van oferta els títols de tècnica en operació de laboratori i tècnic/a en vídeo discjòquei i so entre d'altres.

Aquestes quatre famílies presenten una demanda especialment en centres amb titularitat pública, altres famílies com, Administració i gestió o Comerç i màrqueting presenten una demanda més equilibrada entre pública i privada. No obstant, en totes les famílies professionals predominen les preinscripcions en la pública excepte en Energia i Aigua i Transport i manteniment de vehicles, on les preinscripcions en centres de titularitat privada amb concert representa el 65,1% i 62,7% respectivament. En sentit contrari, totes les preinscripcions en cicles de les famílies Agrària, Indústries Alimentàries i Tèxtil, confecció i pell en van realitzar en centres públics en la seva totalitat. Sens dubte, la pròpia oferta d'unes i altres famílies professionals segons tipus de centre determina en gran mesura el volum i la distribució de les preinscripcions realitzades: les tres darreres només s'ofereixen en centres de titularitat pública. Si comparem les dades amb les del curs anterior no s'observen grans canvis significatius en quant a la preferència els estudis (taula 56) (gràfic 40).

En les taules 57 i 58 es presenten les dades de la preinscripció segons el tipus de cicle formatiu i s'hi aprecia com el 60,6% de les sol·licituds realitzades corresponen a CFGS i el 36,6% a CFGM. Si concretam en l'anàlisi de les famílies professionals més sol·licitades apreciem que la sanitària és la més demandada de totes, amb 1.468 preinscrits en un CFGM i 2.196 en un CFGS (el 20% i el 18% respectivament). Entre les preinscripcions en els CFGM apreciem que després de la família de Sanitat, Hoteleria i turisme (782) i Informàtica i comunicació (704) són les dues amb més demandes. En canvi, entre els estudis professionals de grau superior són Imatge i so (1.672) i Serveis socioculturals a la comunitat (1.561).

En relació a la titularitat dels centres on es van efectuar aquestes preinscripcions s'observa un clar predomini dels de titularitat pública, tant entre els CFGM (70%) com entre els CFGS (75%). En totes dues tipologies de cicles predomina la preinscripció en centres de titularitat pública, a excepció de la família professional Administració i Gestió en els estudis de grau mig i la de Transport i manteniment de vehicles en els de grau superior.

Com s'ha comentat amb anterioritat, la xifra de preinscripcions mostrada fins ara no es correspon necessàriament amb el nombre de matriculacions finals en estudis d'FP, ja que un

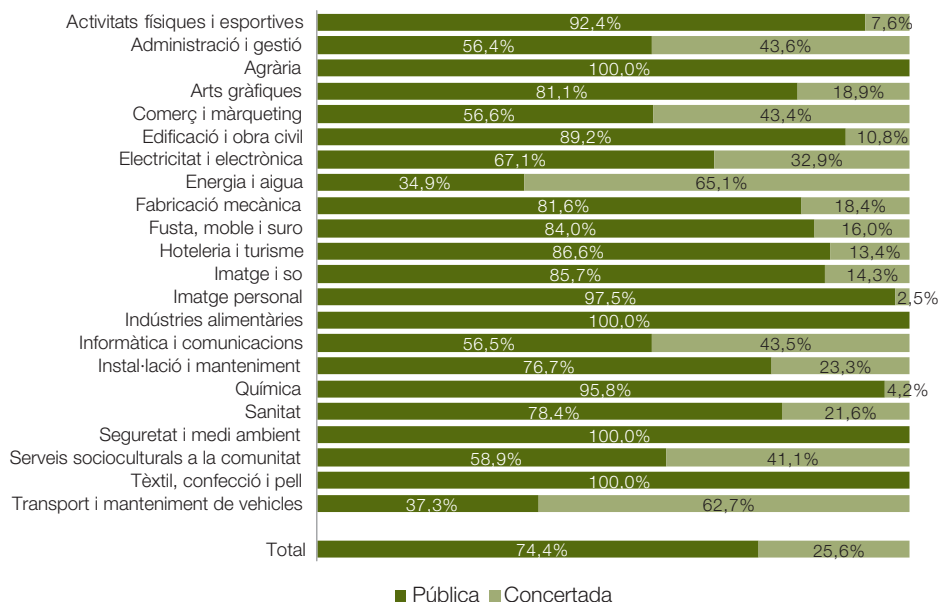
Taula 56. Titularitat del centre de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	858	71	n.d	929
Administració i gestió	785	607	n.d	1.392
Agrària	290	–	n.d	290
Arts gràfiques	184	43	n.d	227
Comerç i màrqueting	690	529	n.d	1.219
Edificació i obra civil	74	9	n.d	83
Electricitat i electrònica	580	285	n.d	865
Energia i aigua	84	157	n.d	241
Fabricació mecànica	306	69	n.d	375
Fusta, moble i suro	89	17	n.d	106
Hoteleria i turisme	1.489	231	n.d	1.720
Imatge i so	1.756	293	n.d	2.049
Imatge personal	858	22	n.d	880
Indústries alimentàries	317	–	n.d	317
Informàtica i comunicacions	863	664	n.d	1.527
Instal·lació i manteniment	230	70	n.d	300
Química	524	23	n.d	547
Sanitat	2.899	799	n.d	3.698
Seguretat i medi ambient	54	–	n.d	54
Serveis socioculturals a la comunitat	1.145	799	n.d	1.944
Tèxtil, confecció i pell	203	–	n.d	203
Transport i manteniment de vehicles	346	582	n.d	928
Total	14.624	5.270	n.d	19.894

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

seguit de circumstàncies poden fer variar en últim terme l'opció inicialment escollida: cal tenir en compte que les preinscripcions es realitzen abans de conèixer els resultats finals del batxillerat i de l'ESO i, per tant, pot ser que l'alumne finalment no s'hagi graduat, que hagi canviat de preferència, que no tingui plaça en la primera opció o que hagi optat per no seguir estudiant.

Gràfic 40. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

La taula 59 mostra la comparativa entre el nombre inicial de preinscripcions en cada família professional d'estudis d'FP i el nombre final de matriculació efectives de manera que la diferència entre totes dues xifres no es pot interpretar estrictament en termes de dèficit o d'excés en l'oferta de places en cada família sinó també en clau de la preferència dels potencials alumnes d'FP en relació amb la matriculació final observada.

El primer que s'hi observa és una diferència pel conjunt de l'FP de 4.485 preinscripcions en primera opció que, pels motius ja comentats, no es van materialitzar finalment. Es tracta, doncs, d'una xifra elevada –insistim, pot deure's parcialment a un decalatge entre l'oferta real i la demanda potencial–, i equiparable a les del curs anterior, 2012-2013. Aquest fet pot explicar-se des de la vessant de les preferències de l'alumnat amb interès en els estudis d'FP, ja que tot i que l'oferta de places va augmentar el curs 2013-2014 (340 places més que l'any anterior), la xifra d'alumnat que finalment va formalitzar la seva matrícula va caure sensiblement (un total de 14.845 matriculacions finals per al primer curs, 770 menys que l'any anterior).

Aprofundint l'anàlisi per famílies professionals, s'observa una certa relació entre el nombre de sol·licituds de preinscripció i el dèficit final de matriculacions: Imatge i so, Sanitat i Hoteleria i turisme (com sabem, tres de les famílies professionals amb major demanda) són també les que presenten una major diferència respecte el nombre final de matriculacions (-1.079, -1.009 i -981, respectivament). Caldria doncs, en aquest cas, reajustar les places disponibles a la

Taula 57. Preinscripció (en primera opció) a CFGM segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	230	–	n. d.	230
Administració i gestió	265	274	n. d.	539
Agrària	118	–	n. d.	118
Arts gràfiques	101	28	n. d.	129
Comerç i màrqueting	197	109	n. d.	306
Edificació i obra civil	–	–	n. d.	–
Electricitat i electrònica	206	114	n. d.	320
Energia i aigua	–	–	n. d.	–
Fabricació mecànica	174	18	n. d.	192
Fusta, moble i suro	56	17	n. d.	73
Hoteleria i turisme	692	90	n. d.	782
Imatge i so	263	90	n. d.	353
Imatge personal	522	20	n. d.	542
Indústries alimentàries	273	–	n. d.	273
Informàtica i comunicacions	384	320	n. d.	704
Instal·lació i manteniment	126	20	n. d.	146
Química	115		n. d.	115
Sanitat	892	576	n. d.	1.468
Seguretat i medi ambient	–	–	n. d.	–
Serveis socioculturals a la comunitat	207	130	n. d.	337
Tèxtil, confecció i pell	83	–	n. d.	83
Transport i manteniment de vehicles	224	341	n. d.	565
Total CFGM	5.128	2.147	n. d.	7.275

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

demanda potencial d'aquestes famílies, ja que la tendència que es confirma és aquella en la que les famílies més demandades pels potencials alumnes són, paradoxalment, les que menys capacitat mostren d'absorbir aquesta demanda. Una altra dada a tenir present és el fet que aquestes tres famílies amb més demanda no responen a les tres famílies amb més oferta de

Taula 58. Preinscripció (en primera opció) a CFGS segons família professional. Barcelona. Curs 2013–2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	609	71	n. d.	680
Administració i gestió	501	323	n. d.	824
Agrària	169		n. d.	169
Arts gràfiques	70	15	n. d.	85
Comerç i màrqueting	434	412	n. d.	846
Edificació i obra civil	71	5	n. d.	76
Electricitat i electrònica	358	160	n. d.	518
Energia i aigua	70	156	n. d.	226
Fabricació mecànica	123	50	n. d.	173
Fusta, moble i suro	–	–	n. d.	–
Hoteleria i turisme	780	139	n. d.	919
Imatge i so	1.473	199	n. d.	1.672
Imatge personal	325	–	n. d.	325
Indústries alimentàries	41	–	n. d.	41
Informàtica i comunicacions	397	287	n. d.	684
Instal·lació i manteniment	85	41	n. d.	126
Química	402	21	n. d.	423
Sanitat	1.982	214	n. d.	2.196
Seguretat i medi ambient	54	–	n. d.	54
Serveis socioculturals a la comunitat	914	647	n. d.	1.561
Tèxtil, confecció i pell	117	–	n. d.	117
Transport i manteniment de vehicles	109	231	n. d.	340
Total CFGS	9.084	2.971	n. d.	12.055

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

places, i per tant, confirma el desajust anteriorment esmentat. Ara bé, tant en la família de Sanitat com la d'Imatge i so, l'oferta privada ja té un pes important i, per tant, podríem dir que aquest desajust entre oferta i demanda es compensa amb l'oferta formativa dels centres privats: en anteriors edicions de l'Anuari la matriculació en centres privats d'aquestes famílies té un pes notable. Així doncs, l'oferta privada juga un paper de regulador.

Taula 59. Contrast entre sol·licitud de preinscripció (en primera opció) i matriculació final. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Oferta de places	Preinscripcions	Matrícula final (1er curs)	Diferencial	Cobertura de matriculació final
Activitats físiques i esportives	316	910	332	-578	36,5%
Administració i gestió	1.744	1.363	1.372	9	100,7%
Agrària	127	287	143	-144	49,8%
Arts gràfiques	211	214	190	-24	88,8%
Comerç i màrqueting	1.393	1.152	1.215	63	105,5%
Edificació i obra civil	139	76	94	18	123,7%
Electricitat i electrònica	996	838	809	-29	96,5%
Energia i aigua	164	226	167	-59	73,9%
Fabricació mecànica	431	365	351	-14	96,2%
Fusta, moble i suro	102	73	65	-8	89,0%
Hoteleria i turisme	713	1.701	720	-981	42,3%
Imatge i so	842	2.025	946	-1.079	46,7%
Imatge personal	610	867	623	-244	71,9%
Indústries alimentàries	108	314	113	-201	36,0%
Informàtica i comunicacions	1.712	1.388	1.520	132	109,5%
Instal·lació i manteniment	399	272	276	4	101,5%
Química	410	538	456	-82	84,8%
Sanitat	2.276	3.664	2.655	-1.009	72,5%
Seguretat i medi ambient	31	54	35	-19	64,8%
Serveis socioculturals a la comunitat	1.828	1.898	1.670	-228	88,0%
Tèxtil, confecció i pell	137	200	142	-58	71,0%
Transport i manteniment de vehicles	968	905	951	46	105,1%
Total	15.657	19.330	14.845	-4.485	76,8%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

En canvi, i com a excepció a aquesta afirmació, trobem les famílies d'*Informàtica i comunicacions*, *Comerç i màrqueting* i *Transport i manteniment de vehicles*, força demandades en període de preinscripció i que no tan sols han estat capaces de mantenir el nombre final de matriculacions, sinó, fins i tot, augmentar-lo tot i que molt lleugerament (diferències positives de 132, 63, 42 i alumnes, respectivament). Així doncs, podem pensar que entre aquestes famílies hi ha una equilibrada distribució oferta-demanda dels estudis.

També cal destacar el cas concret de famílies que no destaquen pel seu nombre de preinscripcions sinó pels baixos percentatges d'absorció de les preinscripcions que no es van materialitzar finalment en forma de matrícula. És el cas de les famílies *Indústries alimentàries* (36,0% de matriculats sobre els preinscrits), *Agrària* (49,8%) o *Seguretat i medi ambient* (64,8%) entre altres. Finalment, cal fer una breu referència al nombre de places ofertes (primera columna de la taula 59), que el curs 2013-2014 ascendia a 15.657, 430 més que el curs anterior, com ja s'ha esmentat. Aquesta xifra de places ofertades, no obstant, és inferior al nombre real de matriculacions, ja que cal tenir en compte que, d'una banda, un cert nombre de places no incloses a la taula ve definit per inspecció educativa i es reserven per a l'alumnat repetidor de primer curs, i, de l'altra, hi ha ampliacions de grups a causa de l'acceptació de noves sol·licituds per part dels centres.

Si comparem aquests resultats amb els de l'apartat de la inserció, concretament a les ofertes de feina apreciem que les famílies professionals més demandades per l'alumnat no responen clarament a les activitats amb més vacants gestionades per *Infojobs*. Les activitats sanitàries i les activitats d'informació i telecomunicacions són les que podríem dir que presenten un major ajust formació-mercat¹.

Alumnat per família professional

En aquest apartat, es presenta el nombre d'alumnes matriculats en els centres públics i privats (amb i sense concert) a la ciutat de Barcelona.

La taula 60 mostra la distribució dels alumnes segons l'any que cursen: pel curs acadèmic 2013-2014 hi ha un total de 31.951 alumnes matriculats dels quals 18.026 es van matricular per primera vegada i 13.310 per segona vegada. Si comparem la distribució de la matriculació en anys anteriors no s'observen diferències importants i, per tant, presenten el mateixos percentatges respecte el curs 2012-2013. Si observem les dades per cicle formatiu apreciem que gairebé dos de cada tres alumnes (el 63%) matriculats cursen estudis de CFGS. Una dada important a destacar és la reducció del nombre de matriculats del primer any al segon any acadèmic en tots dos cicles formatius però més especialment en els de CFGM: en el primer curs es matriculen unes 7.206 persones i en el segon 4.350, és a dir, unes 2.856 persones menys. Tot i que encara hi ha CFGM amb una durada d'un any provinent del pla antic d'educació (LOGSE), podem pensar que aquesta xifra evidencia un important nivell d'abandonament dels alumnes en els estudis professionals de grau mig, fet que caldria analitzar de forma

¹Veure apartat Ofertes de feina d'aquest Anuari.

Taula 60. Distribució de la matrícula d'FP segons curss. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

	1er curs		2on curs		Només pràctiques		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
CFGM	7.206	61,1%	4.350	36,9%	241	2,0%	11.797	100%
CFGS	10.820	53,7%	8.960	44,5%	374	1,9%	20.154	100%
Total	18.026	56,4%	13.310	41,7%	615	1,9%	31.951	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Gràfic 41. Pes de la matrícula d'FP segons tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

més específica i detallada. Aquest diferencial és menor entre les persones que cursen estudis de grau superior (gràfic 41).

Si reparem amb les xifres de matriculació segons les famílies professionals (taula 61), ens mostren situacions molt diferents pel que fa al nombre d'alumnes matriculats. Per una banda, si elaborem un rànquing de les famílies professionals amb un major nombre de matriculacions trobem en primer lloc *Sanitat* (amb 4.978), seguida, dels *Serveis socioculturals a la comunitat* (3.584), *Informàtica i comunicació* (3.051), *Hoteleria i Turisme* (2.897), *Administració i gestió* (2.499) i *Imatge i so* (2.461). És important esmentar que el rànquing de matriculació segueix el mateix ordre que en edicions anteriors i alhora, respon a aquelles famílies professionals vinculades a sectors estratègics i d'alt valor afegit² a la ciutat de Barcelona i amb una clara tendència de futur (gràfic 42).

²Veure apartat de *Permanència en el mercat de treball* d'aquest Anuari, pàg. 63.

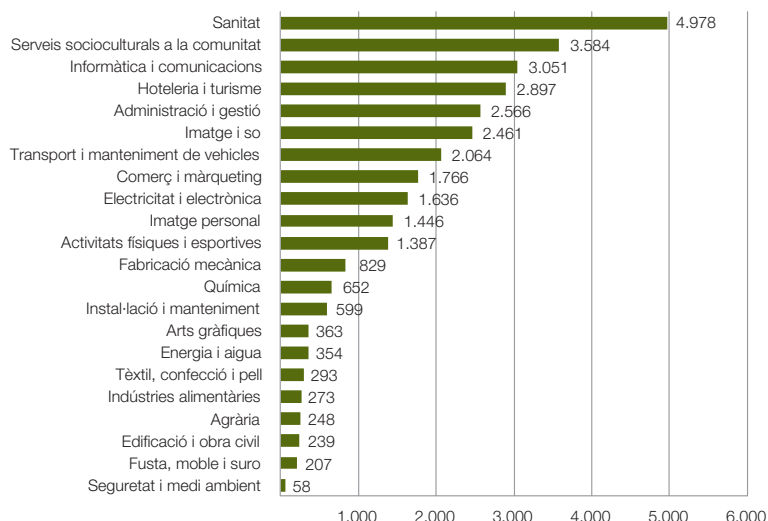
Taula 61. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	553	67	767	1.387
Administració i gestió	1.130	1.429	7	2.566
Agrària	248	–	–	248
Arts gràfiques	208	155	–	363
Comerç i màrqueting	731	858	177	1.766
Edificació i obra civil	220	17	2	239
Electricitat i electrònica	980	656	–	1.636
Energia i aigua	79	275	–	354
Fabricació mecànica	568	190	71	829
Fusta, moble i suro	135	72	–	207
Hoteleria i turisme	1.065	423	1.409	2.897
Imatge i so	1.049	749	663	2.461
Imatge personal	920	41	485	1.446
Indústries alimentàries	230	–	43	273
Informàtica i comunicacions	1.295	1.683	73	3.051
Instal·lació i manteniment	428	96	75	599
Química	583	69	–	652
Sanitat	2.057	1.623	1.298	4.978
Seguretat i medi ambient	58	–	–	58
Serveis socioculturals a la comunitat	1.489	2.010	85	3.584
Tèxtil, confecció i pell	293	–	–	293
Transport i manteniment de vehicles	608	1.435	21	2.064
Total	14.927	11.848	5.176	31.951

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

A diferència d'edicions anteriors, s'incorpora l'evolució de la matriculació dels darrers quatre anys per famílies professionals. Aquesta informació ens permet observar la tendència de la demanda dels estudis d'FP per cada una de les famílies i analitzar si aquesta segueix la mateixa dinàmica que la del mercat de treball. Les dades ens mostren una triple dinàmica; la primera, la de les famílies que més creixen en el nombre de matriculats respecte el curs 2010-2011 com poden ser Hoteleria i Turisme, Serveis socioculturals i a la comunitat, Informàtica i

Gràfic 42. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

comunicació i Sanitat entres altres que creixen en un ritme menor. Aquestes són les que presenten un volum important de persones matriculades i, tal com ja s'ha comentat amb anterioritat, són les que estan directament relacionades amb les activitats econòmiques estratègiques per la ciutat de Barcelona. Una dada a destacar és l'increment relatiu de la matriculació dels alumnes en les famílies de Teixit, confecció i pell (215,1%) i la d'Activitats físiques i esportives (54,5%).

La segona, la d'aquelles famílies que presenten una tendència a la baixa són; aquí cal destacar famílies com Edificació i obra civil, Electricitat i electrònica o Administració i gestió. I, finalment, la tercera, la de les famílies professionals que ni incrementen la seva matriculació ni la disminueixen, simplement s'han mantingut constant al llarg dels darrers cinc anys acadèmics (taula 62).

Si repliquem l'anàlisi per cicles formatius apreciem que no hi ha grans diferències respecte l'any passat. La família professional de Serveis socioeconòmics i a la comunitat (2.945) és la que concentra un major nombre d'estudiants de CFGM, en canvi en el CFGS és la segona família amb més matriculats. Com en edicions anterior les famílies amb més matriculats en els CFGM són: Sanitat (2.160), Transport i manteniment de vehicles (1.309), Hoteleria i Turisme (1.123), Administració i gestió (1.043) i Informàtica i comunicació (1.302). Aquestes també concentren el major nombre de matriculats en els CFGS a més d'Imatge i so. Tal com ja s'ha esmentat no s'observen canvis rellevants respecte anys anteriors.

Pel que fa a la titularitat del centre és interessant esmentar que en termes generals hi ha un major nombre de matriculats en els centres públics que en els privats ja sigui amb concert o

Taula 62. Evolució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	Tendència global	
Activitats físiques i esportives	898	1.056	1.306	1.218	1.387	54,5%	↑
Activitats marítim-pesqueres	–	–	–	–	–	No hi ha oferta	
Administració i gestió	2.634	2.547	2.877	2.723	2.566	–2,6%	↓
Agràries	217	249	275	255	248	14,3%	↑
Arts gràfiques	359	383	368	348	363	1,1%	↑
Comerç i màrqueting	1.262	1.383	1.455	1.588	1.766	39,9%	↑
Edificació i obra civil	472	404	347	266	239	–49,4%	↓
Electricitat i electrònica	1.961	1.902	1.789	1.750	1.636	–16,6%	↓
Energia i Aigua	–	–	145	258	354	n.d	↑
Fabricació mecànica	755	776	843	757	829	9,8%	↑
Fusta, moble i suro	210	197	181	192	207	–1,4%	=
Hoteleria i turisme	1.837	1.933	2.258	2.612	2.897	57,7%	↑
Imatge i so	2.237	2.384	2.472	2.418	2.461	10,0%	↑
Imatge personal	1.456	1.462	1.475	1.443	1.446	–0,7%	=
Indústries alimentàries	235	281	286	296	273	16,2%	↑
Indústries extractives	–	–	–	–	–	No hi ha oferta	
Informàtica i comunicacions	2.430	2.438	2.581	2.865	3.051	25,6%	↑
Instal·lacions i manteniment	–	–	164	589	599	n.d	↑
Manteniment de vehicles autopropulsats	1.737	1.710	487	–	–	Antic LOGSE	
Manteniment i serveis a la producció	741	802	519	–	–	Antic LOGSE	
Química	537	631	622	670	652	21,4%	↑
Sanitat	4.315	4.426	4.908	4.874	4.978	15,4%	↑
Seguretat i medi ambient	–	–	–	31	58	NOU LOE	NOU LOE
Serveis socioculturals i a la comunitat	2.263	2.984	3.358	3.394	3.584	58,4%	↑
Tèxtil, confecció i pell	93	126	176	231	293	215,1%	↑
Transport i manteniment de vehicles	–	–	1.393	1.988	2.064	n.d	↑
Vidre i ceràmica	–	–	–	–	–	No hi ha oferta	
Total	26.649	28.136	30.285	30.766	31.951	19,9%	↑

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i del Consorci d'Educació de Barcelona.

sense excepte en les famílies anteriorment esmentades que presenten un major volum d'alumnat anteriorment esmentades (Administració i gestió, Hoteleria i turisme, Informàtica i comunicació i Sanitat i Serveis socioculturals a la comunitat i Transport i manteniment de vehicles), les quals tenen una matriculació en cicles d'oferta concertada superior a la pública. Les famílies amb més oferta privada total són Hoteleria i turisme (1.298) i Sanitat (1.409), a més és interessant observar la presència d'oferta privada en aquelles disciplines que tenen més sortida en el mercat i que tenen un pes rellevant en l'economia de la ciutat de Barcelona. Aquest fet també es reflecteix en els cicles formatius on l'oferta privada té un major pes entre els cicles formatius de grau superior que ens cicles de grau mig: així com entre els CFGM només hi ha una família professional amb més de 500 alumnes matriculats Hoteleria i Turisme (725), en canvi entre els estudis professionals de grau superior n'hi ha quatre amb uns volums força importants: Sanitat (1.213), Hoteleria i turisme (684) i Activitats físiques i esportives (674) (taules 63 i 64).

No obstant, hi ha certa similitud entre els CFGS i els CFGM pel que fa a la distribució de l'alumnat segons el tipus de titularitat de centre on està matriculat; mentre que les famílies professionals amb major nombre de matriculacions s'imparteixen de manera general en tots dos tipus de centres (públic, concertat), amb un major protagonisme dels públics (taula 65).

Per acabar aquest apartat es presenten les dades del total de matriculats segons el cicle formatiu. L'objectiu és veure quina és aquesta distribució segons les famílies professionals. En primer lloc, cal fer una referència a aquelles famílies professionals els cicles formatius de les quals només corresponen a un determinat nivell: així, la família Fusta, moble i suro, tan sols té associat ensenyaments corresponents a CFGM, mentre que Edificació i obra civil, Seguretat i medi ambient i Energia i Aigua només s'imparteixen en forma de CGFS. Aquesta distribució també s'observa en anys anteriors i, per tant, la matriculació privada no dona resposta a la falta d'oferta segons el nivell formatiu d'aquestes famílies professionals.

Pel que fa a la resta de famílies professionals, la diversitat de situacions és molt àmplia tal i com s'observa al gràfic 40 i no existeix una relació clara entre el volum d'alumnat matriculat i la modalitat de cicle formatiu en què s'imparteix.

Inserció laboral dels recentment graduats segons família professional

Com s'ha comentat en la introducció d'aquesta segona part de l'Anuari, un dels objectius dels estudis de formació professional és capacitar l'alumnat per a l'exercici professional. Per aquest motiu, el present apartat té com a objectiu mesurar el grau d'inserció laboral de l'alumnat graduat recentment en FP a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals que anualment i des de l'any 2006 elaboren conjuntament el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el Consell General de Cambres de Catalunya. En el cas concret d'aquesta edició de l'Anuari s'analitzen dades de la vuitena edició de l'enquesta corresponent a l'any 2014. L'enquesta es va realitzar a un total de 6.464 recentment graduats que han estudiat en un centre formatiu de la ciutat de Barcelona i el seu formulari constava de set preguntes que havien de ser respostes passats entre sis i nou mesos de la finalització dels estudis amb dret d'obtenció del títol i, per tant, recullen la capacitat de les persones gra-

Taula 63. Distribució de la matrícula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	63	–	93	156
Administració i gestió	416	627	–	1.043
Agrària	145	–	–	145
Arts gràfiques	105	96	–	201
Comerç i màrqueting	158	160	62	380
Edificació i obra civil	–	–	–	–
Electricitat i electrònica	465	312	–	777
Energia i aigua	–	–	–	–
Fabricació mecànica	312	46	71	429
Fusta, moble i suro	135	72	–	207
Hoteleria i turisme	299	99	725	1.123
Imatge i so	79	83	88	250
Imatge personal	522	41	283	846
Indústries alimentàries	172	–	43	215
Informàtica i comunicacions	560	742	–	1.302
Instal·lació i manteniment	234	36	75	345
Química	158	–	–	158
Sanitat	980	1.095	85	2.160
Seguretat i medi ambient	–	–	–	–
Serveis socioculturals a la comunitat	375	258	6	639
Tèxtil, confecció i pell	112	–	–	112
Transport i manteniment de vehicles	379	909	21	1.309
Total CFGM	5.669	4.576	1.552	11.797

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat.

duades per trobar feina immediatament després d'haver completat els estudis. En l'edició de l'any 2014 l'univers de l'enquesta era de 41.823 persones graduades en el curs 2012-2013 a tota Catalunya. Ara bé, cal esmentar que hi ha famílies professionals – el cas de la família Seguretat i medi ambient – que no tenen una significació estadística, per la falta de casos enquestats per l'Enquesta en la ciutat de Barcelona.

Taula 64. Distribució de la matrícula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	490	67	674	1.231
Administració i gestió	714	802	7	1.523
Agrària	103	–	–	103
Arts gràfiques	103	59	–	162
Comerç i màrqueting	573	698	115	1.386
Edificació i obra civil	220	17	2	239
Electricitat i electrònica	515	344	–	859
Energia i aigua	79	275	–	354
Fabricació mecànica	256	144	–	400
Fusta, moble i suro	–	–	–	–
Hoteleria i turisme	766	324	684	1.774
Imatge i so	970	666	575	2.211
Imatge personal	398	–	202	600
Indústries alimentàries	58	–	–	58
Informàtica i comunicacions	735	941	73	1.749
Instal·lació i manteniment	194	60	–	254
Química	425	69	–	494
Sanitat	1.077	528	1.213	2.818
Seguretat i medi ambient	58	–	–	58
Serveis socioculturals a la comunitat	1.114	1.752	79	2.945
Tèxtil, confecció i pell	181	–	–	181
Transport i manteniment de vehicles	229	526	–	755
Total CFGS	9.258	7.272	3.624	20.154

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat.

Com era d'esperar, i partint que la situació econòmica actual no és favorable per cap àmbit laboral, els resultats d'inserció laboral segons les famílies professionals (taula 67) són molt diversos. Així, en primer lloc, dels gràfics 43 i 44 cal ressaltar que el percentatge d'alumnes que s'han inserit laboralment (ja sigui de forma exclusiva o compatibilitzant feina amb estudis) se situa en el 37,7%. Aquesta xifra és semblant a la presentada l'any 2013. En segon lloc, cal destacar les famílies professionals que presenten una major proporció d'alumnes (més de la

Taula 65. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (total)

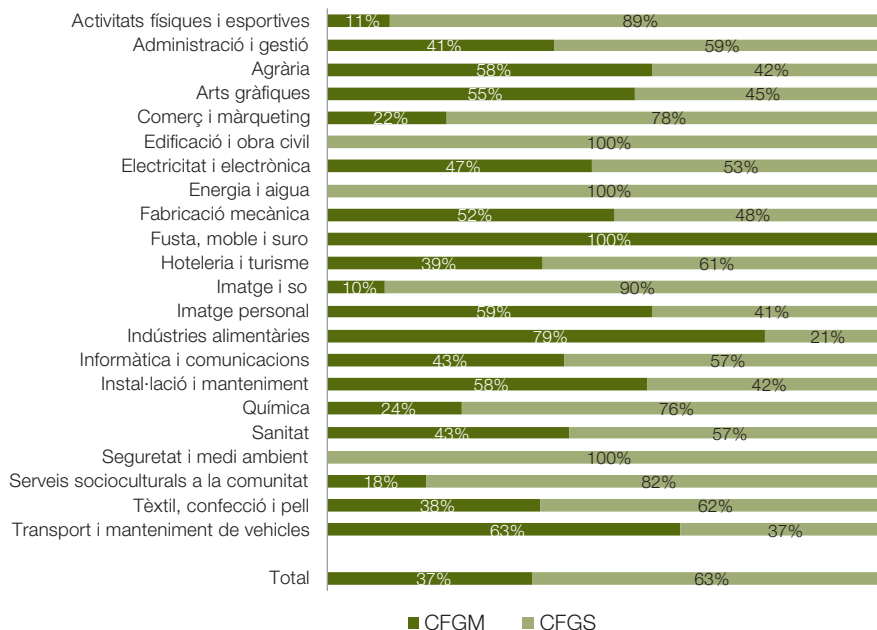
Família professional	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	553	67	767	1.387
Administració i gestió	1.130	1.429	7	2.566
Agrària	248	–	–	248
Arts gràfiques	208	155	–	363
Comerç i màrqueting	731	858	177	1.766
Edificació i obra civil	220	17	2	239
Electricitat i electrònica	980	656	–	1.636
Energia i aigua	79	275	–	354
Fabricació mecànica	568	190	71	829
Fusta, moble i suro	135	72	–	207
Hoteleria i turisme	1.065	423	1.409	2.897
Imatge i so	1.049	749	663	2.461
Imatge personal	920	41	485	1.446
Indústries alimentàries	230	–	43	273
Informàtica i comunicacions	1.295	1.683	73	3.051
Instal·lació i manteniment	428	96	75	599
Química	583	69	–	652
Sanitat	2.057	1.623	1.298	4.978
Seguretat i medi ambient	58	–	–	58
Serveis socioculturals a la comunitat	1.489	2.010	85	3.584
Tèxtil, confecció i pell	293	–	–	293
Transport i manteniment de vehicles	608	1.435	21	2.064
Total	14.927	11.848	5.176	31.951

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

meitat) que s'han inserit laboralment. Es tracta en concret de les famílies Hoteleria i Turisme (56,1%) i Instal·lacions i manteniment (52,2%).

Aquests nivells d'inserció evidencien el dinamisme econòmic de la ciutat de Barcelona on l'activitat turística ha esdevingut un sector econòmic clau per la ciutat durant tot l'any. Al mateix temps, podem pensar que activitats més indirectes vinculades al turisme també contribu-

Gràfic 43. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

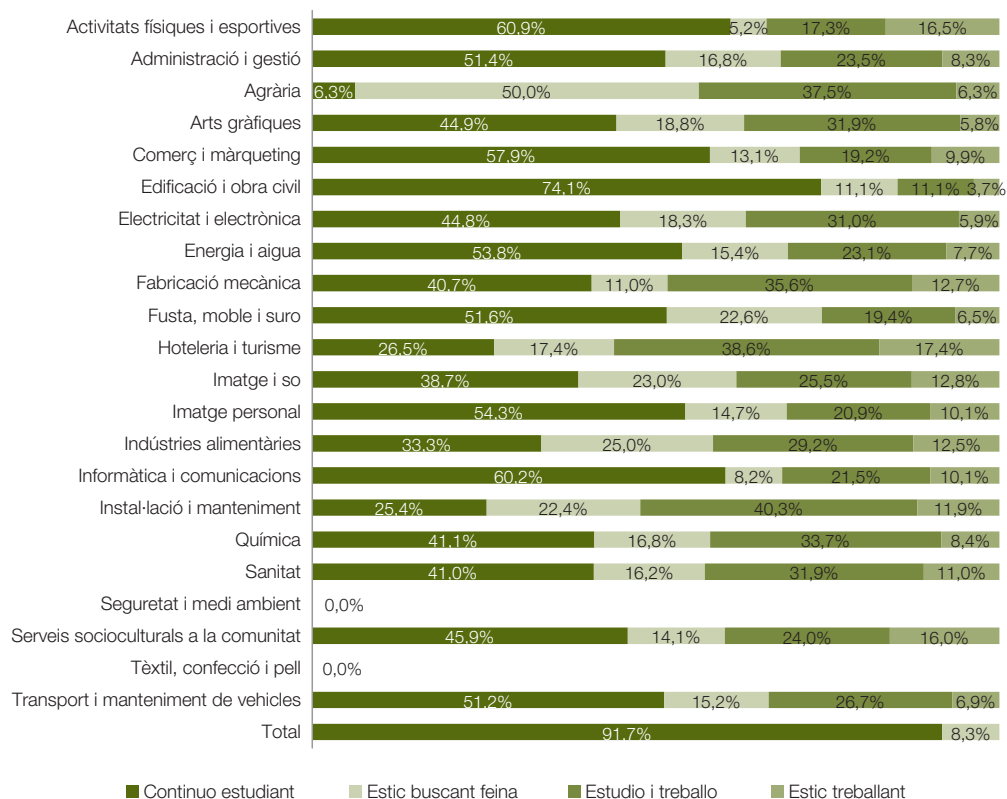
* Matriculació centres públics i privats amb concert.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

eixen a dinamitzar el mercat de treball en la família professional d'Instal·lacions i manteniment, un bon exemple pot ser el la reparació i el manteniment de vaixells d'esbarjo i de serveis portuaris (taula 66).

La família professional que presenta uns nivells d'inserció més baixos a diferència d'anys anteriors és la d'Edificacions i Obra civil amb un 14,8%. Cal esmentar que aquesta xifra s'ha de relativitzar ja que en temes absoluts representen quatre persones de vint-i-set persones enquestades. La segona família amb uns nivells més baixos és la de fusta, moble i suro (25,8%), aquesta família presenta els mateixos nivells que en anys anteriors. Aquests nivells d'inserció ens mostra que malgrat ser els més baixos, el dinamisme del mercat de treball és força òptim i especialment entre els recentment graduats en estudis d'FP. Si comparem, per últim, el nivell d'inserció laboral dels alumnes que han cursat estudis a les famílies més demandades a nivell de matriculació observem pautes interessants. Si recordem, les sis famílies professionals amb un major nombre de matriculats al curs 2013-2014 són Sanitat (amb 4.978 alumnes), Serveis socioculturals a la comunitat (3.584), Informàtica i comunicacions (3.051), Administració i gestió (2.566), Transport i manteniment (2.064) i Imatge i so (2.461) apreciem que són famílies amb uns nivells d'inserció força baixos. Si comparem aquesta tendència amb el grau d'inserció laboral que van presentar els recentment graduats del curs anterior, és a dir, els que van respondre l'enquesta i que van cursar estudis en 2012-2013, observem que només tres de les

Gràfic 44. Inserció laboral dels recentment graduats d'FP per família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

esmentades famílies van presentar valors d'inserció per sobre de la mitjana del conjunt d'FP (Sanitat amb un 42,8% d'inserció, Imatge i so amb 38,3% i Serveis socioculturals a la comunitat amb un 39,9%); per contra, les altres tres famílies amb major nombre d'estudiants matriculats presenten valors d'inserció per sota de la mitjana (Administració i gestió amb un 31,8% d'inserció, Transport i manteniment amb un 33,6% i Informàtica i comunicacions amb un 31,6%). En canvi famílies industrials com fabricació mecànica o electricitat i electrònica presenten uns nivells força òptim i en canvi tenen uns nivells de matriculació baixos.

Podem extreure, doncs, que no necessàriament les percepcions que tenen els estudiants al moment de matricular-se en estudis d'FP pel que fa a la facilitat posterior en el moment de la recerca de feina es correspon amb els valors reals d'èxit en termes d'inserció de les famílies més demandades.

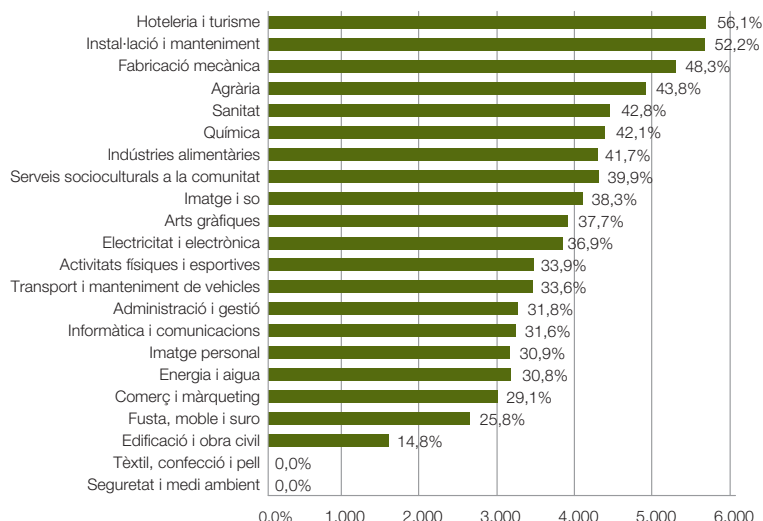
Per últim, és important ressaltar els valors significatius que presenta l'opció de resposta "continuo estudiant" per part dels recentment graduats que van respondre l'enquesta. Així, ens

Taula 66. Inserció laboral dels graduats en FP per família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Família professional	Continuo estudiant	Estic buscant feina	Estudio i treball	Estic treballant	Total
Activitats físiques i esportives	60,9%	5,2%	17,3%	16,5%	100%
Administració i gestió	51,4%	16,8%	23,5%	8,3%	100%
Agrària	6,3%	50,0%	37,5%	6,3%	100%
Arts gràfiques	44,9%	18,8%	31,9%	5,8%	101%
Comerç i màrqueting	57,9%	13,1%	19,2%	9,9%	100%
Edificació i obra civil	74,1%	11,1%	11,1%	3,7%	100%
Electricitat i electrònica	44,8%	18,3%	31,0%	5,9%	100%
Energia i aigua	53,8%	15,4%	23,1%	7,7%	100%
Fabricació mecànica	40,7%	11,0%	35,6%	12,7%	100%
Fusta, moble i suro	51,6%	22,6%	19,4%	6,5%	100%
Hoteleria i turisme	26,5%	17,4%	38,6%	17,4%	100%
Imatge i so	38,7%	23,0%	25,5%	12,8%	100%
Imatge personal	54,3%	14,7%	20,9%	10,1%	100%
Indústries alimentàries	33,3%	25,0%	29,2%	12,5%	100%
Informàtica i comunicacions	60,2%	8,2%	21,5%	10,1%	100%
Instal·lació i manteniment	25,4%	22,4%	40,3%	11,9%	100%
Química	41,1%	16,8%	33,7%	8,4%	100%
Sanitat	41,0%	16,2%	31,9%	11,0%	100%
Seguretat i medi ambient	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
Serveis socioculturals a la comunitat	45,9%	14,1%	24,0%	16,0%	100%
Tèxtil, confecció i pell	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
Transport i manteniment de vehicles	51,2%	15,2%	26,7%	6,9%	100%
Doble titulació: Electricitat i electrònica/Instal·lació i manteniment	91,7%	8,3%	0,0%	0,0%	100%
Total	47,0%	15,3%	26,7%	11,0%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

Gràfic 45. Recentment graduats en estudis d'FP actualment treballant segons família professional. Barcelona. Curs 2013-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

trobem amb un percentatge força significatiu de graduats en estudis d'FP (gairebé la meitat del total, un 47%) que opten per continuar formant-se per tal d'assolir les competències necessàries i demandades pel mercat de treball. Aquests percentatge s'ha anat incrementant en els darrers anys, especialment durant els anys de crisi econòmica. De fet, resulta altament significatiu que en pràcticament la totalitat dels casos aquest percentatge és superior fins i tot al de les persones que declaren estar buscant feina de manera activa. Es tracta, doncs, d'una constatació de la necessitat de millorar la formació abans d'emprendre una recerca de feina que sigui satisfactòria, sobretot en moments com l'actual on la conjuntura econòmica no afavoreix la inserció al mercat laboral (gràfic 45) (taula 67).

1.3 Mobilitat internacional de l'alumnat d'FP

Entenem com a mobilitat internacional el període d'estudis o pràctiques de durada determinada en una universitat, centre de formació professional, institució o empresa d'un altre país que té com a finalitat contribuir a que les persones s'adaptin a les exigències del mercat laboral a escala comunitària, adquirint aptituds específiques i millorant la seva comprensió de l'entorn econòmic i social al mateix temps que realitzen estudis o adquireixen experiència laboral³.

³Definició extreta del *Organismo Autónomo de Programas Educativos Europeos*. Ministerio de Educación y Ciencia.

Taula 67. Resum d'indicadors per famílies professionals. Barcelona. Curs 2014 (%)

	Alumnat				Cicle		Inscripció (%)			
	Pública	Concertada	Privada	Total	CFGM	CFGS	Continuo estudiant	Busco feina	Estudio i treball	Estic treballant
Activitats físiques i esportives	553	67	767	1.387	64	555	60,9%	5,2%	17,3%	16,5%
Administració i gestió	1.130	1.429	7	2.566	1.071	1.428	51,4%	16,8%	23,5%	8,3%
Agrària	248	-	-	248	146	103	6,3%	50,0%	37,5%	6,3%
Arts gràfiques	208	155	-	363	193	153	44,9%	18,8%	31,9%	5,8%
Comerç i màrqueting	731	858	177	1.766	319	1.183	57,9%	13,1%	19,2%	9,9%
Edificació i obra civil	220	17	2	239	-	238	74,1%	11,1%	11,1%	3,7%
Electricitat i electrònica	980	656	-	1.636	750	843	44,8%	18,3%	31,0%	5,9%
Energia i aigua	79	275	-	354	-	358	53,8%	15,4%	23,1%	7,7%
Fabricació mecànica	568	190	71	829	351	390	40,7%	11,0%	35,6%	12,7%
Fusta, moble i suro	135	72	-	207	202	-	51,6%	22,6%	19,4%	6,5%
Hoteleria i turisme	1.065	423	1.409	2.897	391	1.067	26,5%	17,4%	38,6%	17,4%
Imatge i so	1.049	749	663	2.461	168	1.533	38,7%	23,0%	25,5%	12,8%
Imatge personal	920	41	485	1.446	560	398	54,3%	14,7%	20,9%	10,1%
Indústries alimentàries	230	-	43	273	172	58	33,3%	25,0%	29,2%	12,5%
Informàtica i comunicacions	1.295	1.683	73	3.051	1.312	1.589	60,2%	8,2%	21,5%	10,1%
Instal·lació i manteniment	428	96	75	599	296	240	25,4%	22,4%	40,3%	11,9%
Química	583	69	-	652	138	420	41,1%	16,8%	33,7%	8,4%
Sanitat	2.057	1.623	1.298	4.978	1.964	1.443	41,0%	16,2%	31,9%	11,0%
Seguretat i medi ambient	58	-	-	58	-	60	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Serveis socioculturals a la comunitat	1.489	2.010	85	3.584	608	2.701	45,9%	14,1%	24,0%	16,0%
Textil, confecció i pell	293	-	-	293	96	166	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Transport i manteniment de vehicles	608	1.435	21	2.064	1.154	736	51,2%	15,2%	26,7%	6,9%
Total	14.927	11.848	5.176	31.951	9.955	15.662	47,0%	15,3%	26,7%	11,0%

Font: elaboració pròpia.

L'objectiu principal dels diferents programes de mobilitat internacional és el de donar suport als participants en activitats de formació i de formació contínua per a l'adquisició i l'ús de coneixements, competències i qualificacions en el seu desenvolupament personal i professional.

Tradicionalment, Leonardo da Vinci ha estat el programa educatiu europeu destinat als estudiants de formació professional (tant de grau mitjà com de grau superior) fins a l'entrada del PAP (*Programa de Aprendizaje Permanente*) l'any 2007. El PAP (2007-2013) va permetre dins del procés de creació de l'*Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)* que els estudiants dels cicles formatius de grau superior també poguessin realitzar estades d'estudis o de pràctiques a través del programa d'educació superior Erasmus.

Per a la realització del present capítol, s'han pres en consideració aquells projectes finançats amb fons Europeus o amb recursos de les diferents institucions coordinadores de projectes educatius europeus:

Erasmus: Programa destinat a estudiants dels cicles formatius de grau superior per a la realització d'estades d'estudis o de pràctiques (Formació en Centres de Treball) en institucions o empreses europees d'entre 2 mesos i 1 any de durada.

Leonardo da Vinci: Programa destinat a estudiants dels cicles formatius de grau mitjà (categoria IVT) o graduats en Formació Professional (categoria PLM) per a la realització de pràctiques en institucions o empreses europees d'entre 2 setmanes i 6 mesos de durada.

P.I.C. (Projectes d'Iniciativa de Centre): Projecte destinat a estudiants de formació professional (cicles formatius de grau mitjà i superior) per a la realització d'estudis o de pràctiques en institucions o empreses tant dins com fora d'Europa d'un mínim de 2 setmanes de durada.

POCTEFA (Programa Operatiu de Cooperació Transfronterera entre Espanya, França i Andorra) – Piremobv: Projecte destinat a estudiants de formació professional (cicles formatius de grau mitjà i superior) per a la realització d'estudis o de pràctiques en institucions o empreses de les zones frontereres entre Espanya (Catalunya, Aragó, Navarra i el País Basc) i França (Midi Pyrénées, Aquitaine i Languedoc-Roussillon) d'un mínim de 2 setmanes de durada.

Les entitats coordinadores de Projectes de mobilitat Internacionals

L'any 2014, van ser coordinadores de diferents projectes de mobilitat internacional per a estudiants/graduats en formació professional un total de 14 entitats de Barcelona, 4 institucions i 10 centres de formació professional (l'any 2013 les coordinadores dels diferents projectes van ser 12 entitats en total, 3 institucions i 9 centres de formació professional).

De la totalitat dels projectes desenvolupats per entitats o centres de Barcelona, 12 projectes tenien com a objectiu realitzar mobilitat internacional amb estudiants o graduats dels cicles formatius de grau superior, 8 projectes tenien com a objectiu realitzar mobilitat internacional amb estudiants o graduats dels cicles formatius de grau mitjà i 5 projectes realitzaven mobilitats destinades a docents i professionals de l'FP.

Característiques de l'alumnat participant en projectes de mobilitat internacional

Durant l'any 2014, 351 estudiants/graduats en formació professional de Barcelona van participar en els diferents projectes de mobilitat internacional. Aquesta xifra va suposar un increment del 14,33% respecte l'any anterior, en el qual van participar un total de 307 estudiants/graduats. Durant l'any 2014, el 1,13% dels estudiants de formació professional matriculats a Barcelona van participar en projectes educatius europeus. Si segmentem el percentatge de participants, observem que la taxa de participació dels estudiants de grau superior arriba al 1,3% del total d'estudiants i de grau mitjà es situa en el 0,85%.

Tanmateix, 49 docents o professional de l'FP van realitzar estades formatives d'entre 1 i 2 setmanes a diferents institucions d'altres països de la Unió Europea (taula 68).

Si analitzem la participació segons el sexe dels alumnes i graduats observem el predomini de les dones (53,85% del total) sobre els homes (46,15%). Si segmentem la participació pel nivell de cicle cursat pels participants en projectes de mobilitat internacional, observem que en grau mitjà la participació dels homes arriba al 51,96% del total i disminueix fins el 43,78% si el nivell d'estudis són els cicles formatius de grau superior.

Al mateix temps, si segmentem la participació en els diferents projectes de mobilitat internacional, observem que gairebé el 71% del participants eren estudiants/graduats en els cicles formatius de grau superior i només el 29% del total dels participants cursaven o havien cursat un cicle formatiu de grau mitjà.

En relació a la franja d'edat dels participants en projectes transnacionals, observem a la taula 69 que el col·lectiu on es va concentrar majoritàriament la participació va ser el dels joves d'entre 18 i 25 anys, ja que el aproximadament el 66% del total de participants estaven dintre d'aquesta franja d'edat. Els participants d'entre 26 i 30 anys van representar el 15,95% de les mobilitats (56 participants) i els participants majors de 30 anys van representar el 9,40% de les mobilitats (33 participants). Finalment, només 31 participants en els diferents projectes internacionals tenien 16 o 17 anys d'edat (8,83%).

Taula 68. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de cicle i sexe. Barcelona. Curs 2014 (total i %)

	Homes		Dones		Total	
Nivell del Cicle	Homes	%	Dones	%	Total	%
Grau Mitjà	53	52,0%	49	48,0%	102	29,1%
Grau Superior	109	44,8%	140	56,2%	249	70,9%
TOTAL	162	46,1%	189	53,8%	351	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 69. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de cicle i edat. Barcelona. Curs 2013 (total i %)

Cicle formatiu	Total alumnat	16-18 anys	%	18-25 anys	%	26-30 anys	%	Més de 30 anys	%
Grau Mitjà	102	31	30,4%	56	54,9%	10	9,8%	5	4,9%
Grau Superior	249	0	0,0%	175	70,3%	46	18,5%	28	11,2%
TOTAL	351	31	8,8%	231	65,8%	56	15,9%	33	9,4%

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Tanmateix, si segmentem els participants pel nivell de cicle formatiu cursat, observem que aproximadament el 30% dels estudiants de formació professional de grau mitjà tenien entre 16 i 17 anys quan van realitzar un període de mobilitat internacional.

Distribució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons famílies professionals

Un total de 21 famílies professionals i diversos cicles d'Ensenyaments Artístics van participar en els diferents projectes europeus de mobilitat internacional. Únicament, els matriculats en la família professional en *Seguretat i Medi Ambient* no van participar en les accions de mobilitat transnacional a les que estem fent referència. Cal esmentar que és una família professional creada recentment.

La família professional d'Hoteleria i Turisme va ser la més representada, enviant un total de 54 estudiants (15,38% del total de mobilitats) a realitzar períodes de formació a països europeus. Seguidament, la família professional de Transport i Manteniment de Vehicles (amb 48 estudiants i un 13,68% del total), Serveis Socioculturals i a la Comunitat (amb 46 participants i un 13,11% del total) i Administració i Gestió (amb 36 participants i un 10,26% del total de mobilitats internacionals). Aquestes 4 famílies professionals estan presents gairebé en la meitat de mobilitats internacionals que es van realitzar l'any 2014 (taula 70) (gràfic 46).

En relació a l'any anterior, les famílies professionals que més han augmentat la seva participació en projectes de mobilitat internacional han estat la de Transport i Manteniment de Vehicles (augment de 35 participants) i Hoteleria i Turisme (12 participants). Altres famílies professionals que també han vist augmentada la seva participació en projectes transnacionals han estat les d'Administració i Gestió (augment de 10 participants), Energia i Aigua (10 participants) i Serveis Socioculturals i a la Comunitat (augment de 6 participants).

Si analitzem la taxa de participació, és a dir, el nombre d'estades en relació al nombre d'estudiants matriculats, observem que la família professional amb una major taxa de participació va

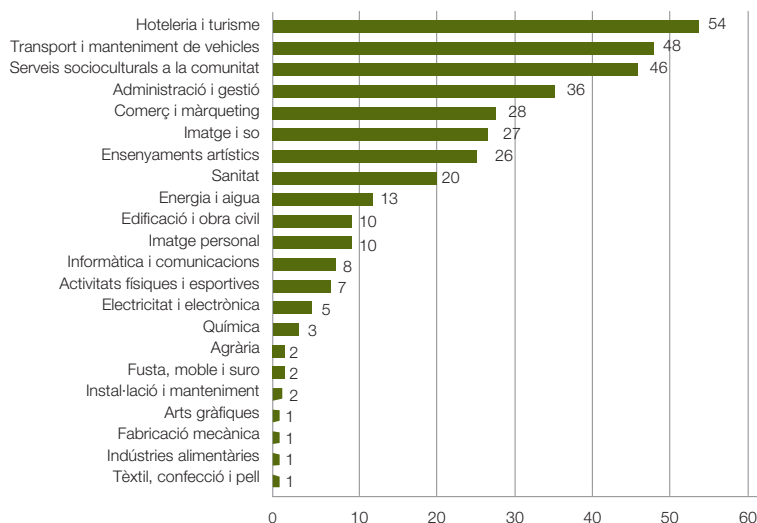
Taula 70. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional en relació al nombre de matriculats per família professional. Barcelona. Curs 2014 (total i %)

Família professional	Total alumnat	Total alumnat
Hoteleria i turisme	54	15,4%
Transport i manteniment de vehicles	48	13,7%
Serveis socioculturals a la comunitat	46	13,1%
Administració i gestió	36	10,3%
Comerç i màrqueting	28	8,0%
Imatge i so	27	7,7%
Ensenyaments Artístics	26	7,4%
Sanitat	20	5,7%
Energia i aigua	13	3,7%
Edificació i obra civil	10	2,8%
Imatge personal	10	2,8%
Informàtica i comunicacions	8	2,3%
Activitats físiques i esportives	7	2,0%
Electricitat i electrònica	5	1,4%
Química	3	0,8%
Agrària	2	0,6%
Fusta, moble i suro	2	0,6%
Instal·lació i manteniment	2	0,6%
Arts gràfiques	1	0,3%
Fabricació mecànica	1	0,3%
Indústries alimentàries	1	0,3%
Tèxtil, confecció i pell	1	0,3%
Seguretat i medi ambient	0	0,0%
TOTAL	351	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

ser la d'Energia i Aigua, en la qual el 5,04% dels matriculats van participar en projectes de mobilitat internacional. Així, tot i que Energia i Aigua és la novena família professional en xifres absolutes (13 mobilitats), es converteix en la família més participativa en relació al nombre de matriculats en els seus diferents cicles formatius.

Gràfic 46. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per famílies professionals. Barcelona. Any 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

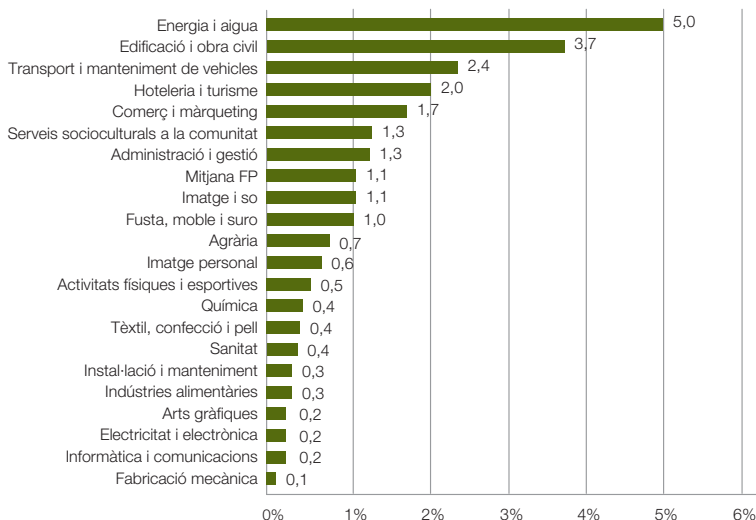
Seguidament, la família professional d'Edificació i Obra Civil, tot i només comptar amb 10 participants en els diferents projectes de mobilitat internacional, es converteix en la segona família més representada en termes relatius (3,76% dels matriculats). Al mateix temps, famílies professionals com Transport i Manteniment de Vehicles (2,41%), Hoteleria i Turisme (2,07%), Comerç i Màrqueting (1,76%), Serveis Socioculturals i a la Comunitat (1,36%) i Administració i Gestió (1,32%) van participar amb més d'un 1,13% dels matriculats als seus cicles, situant-se per sobre de la mitjana del conjunt de les famílies professionals (gràfic 47).

Distribució dels projectes de mobilitat internacional en relació als països de destinació

Durant l'any 2013, els participants dels diferents projectes de mobilitat internacional van realitzar estades d'estudis o de pràctiques en empresa a 76 ciutats de 12 països diferents (l'any anterior, les estades d'estudis/pràctiques es van realitzar a 61 ciutats de 13 països europeus diferents).

França va ser el país de destí més freqüent rebent a un total de 93 participants (26,5% del total), seguit de Regne Unit amb 59 participants (16,81%), Itàlia amb 57 participants (16,24%), Alemanya amb 50 participants (14,25%) i Finlàndia amb 30 participants (8,55%). Així, l'any 2014, gairebé el 75% dels participants en projectes de mobilitat internacional van realitzar les seves estades formatives als quatre destins més tradicionals d'Europa: França, Alemanya, Itàlia i Regne Unit.

Gràfic 47. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional en relació al nombre de matriculats per família professional. Barcelona. Any 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

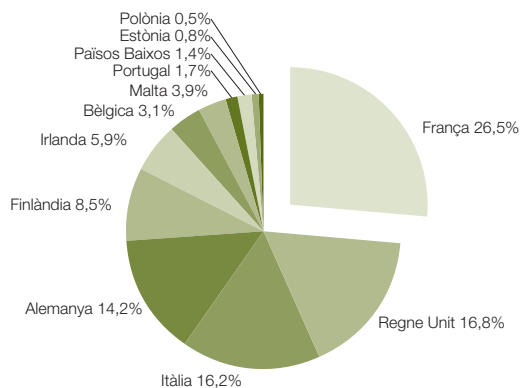
Altres països com Irlanda (5,98%), Malta (3,99%), Bèlgica (3,13%), Portugal (1,71%) Països Baixos (1,42%), Estònia (0,85%) i Polònia (0,57%) van acollir entre 2 i 21 participants en projectes europeus de la ciutat de Barcelona.

Cal destacar que països d'Europa com Noruega, Suècia, Àustria o Suïssa no van acollir cap participant de mobilitat internacional de formació professional de Barcelona (gràfic 48) (taula 71).

En relació a l'any 2013, s'ha experimentat una estancament als 2 països que havien rebut major nombre de mobilitats de Barcelona; França (repeteix el nombre d'estudiants rebuts l'any 2013) i Alemanya (1 estudiant menys). D'altra banda, el Regne Unit ha experimentat un fort augment de 33 participants convertint-se en el segon país europeu més freqüent en els diferents projectes educatius europeus. Al mateix temps, Itàlia (12 participants) i Finlàndia (5 participants) també han augmentat el nombre d'estudiants de Barcelona acollits durant l'últim any. En aquesta mateixa direcció es troba Irlanda que passa a ser el 6é país més freqüent augmentant en 13 estudiants el nombre d'estudiants rebuts (taula 72).

La ciutat francesa de Perpignan va ser la major receptora d'estudiants/graduats en formació professional de la ciutat de Barcelona (26 participants). Múchen (Alemanya) va ocupar la segona posició de ciutats de recepció acollint 23 participants dels projectes de mobilitat. En tercer lloc, la ciutat de Barnstaple (Regne Unit) va rebre un total de 22 participants de Barcelona.

Gràfic 48. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per país de destinació. Barcelona. Any 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 71. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional per país de destí. Barcelona. Any 2014 (total i %)

País de Destinació	Nombre de Mobilitats	%
França	93	26,5%
Regne Unit	59	16,8%
Itàlia	57	16,2%
Alemanya	50	14,2%
Finlàndia	30	8,5%
Irlanda	21	6,0%
Malta	14	4,0%
Bèlgica	11	3,1%
Portugal	6	1,7%
Països Baixos	5	1,4%
Estònia	3	0,9%
Polònia	2	0,6%

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 72. Variació anual dels participants en relació al país de destí. Barcelona.
Anys 2013 i 2014

Països de Destinació	2013	%	2014	%	Taxa de Variació Anual
França	93	30,3%	93	26,5%	0
Alemanya	51	16,6%	50	14,2%	-1
Itàlia	45	14,7%	57	16,2%	12
Regne Unit	26	8,5%	59	16,8%	33
Finlàndia	25	8,1%	30	8,5%	5
Malta	18	5,9%	14	4,0%	-4
Bèlgica	17	5,5%	11	3,1%	-6
Portugal	11	3,6%	6	1,7%	-5
Irlanda	8	2,6%	21	6,0%	13
Rep. Txeca	5	1,6%	0	0,0%	-5
Polònia	4	1,3%	2	0,6%	-2
Països Baixos	3	1,0%	5	1,4%	2
Turquia	1	0,3%	0	0,0%	-1
Estònia	0	0,0%	3	0,8%	3

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Seguidament, Berlin (Alemanya) amb 16 participants, Montpellier amb 14 participants, Le Puy-en-Velay (França) amb 12 participants, Bologna (Itàlia) amb 12 participants, Dublín (Irlanda) amb 11 participants i Nîmes (França) amb 9 participants, es van convertir en les majors receptors d'estudiants/graduats de Barcelona de formació professional (taula 73).

1.4 Continuació dels estudis: accés als estudis universitaris

L'opció de cursar estudis de formació professional per poder continuar la trajectòria acadèmica accedint a la universitat és una tendència que s'ha anat consolidant en els darrers anys. Les persones graduades en un cicle professional de grau superior (o similar) poden accedir a estudis universitaris sense la necessitat de realitzar una prova d'accés. Ara bé, la nota màxima d'accés és de 10 punts davant dels 14 a què pot optar una persona formada a través del batxillerat i que ha realitzat l'examen d'accés, les PAU. Per tal de millorar l'expedient acadèmic, l'alumne de formació professional podrà de forma voluntària realitzar l'examen de quatre

Taula 73. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons ciutat de destinació (20 ciutats amb major volum de recepció). Curs 2014 (total)

	Ciutat de destinació	País de destinació	Nombre de participants
1	Perpignan	França	26
2	Munich	Alemanya	23
3	Barnstaple	Regne Unit	22
4	Berlin	Alemanya	16
5	Montpellier	França	14
6	Le Puy-en-Velay	França	12
7	Bolonia	Itàlia	12
8	Dublin	Irlanda	11
9	Nimes	França	9
10	Rovaniemi	Finlàndia	8
11	Roma	Itàlia	8
12	Arenzano	Itàlia	8
13	Pistoia	Itàlia	8
14	Birmingham	Regne Unit	7
15	Westerburg	Alemanya	6
16	París	França	6
17	Torino	Itàlia	6
18	Conwy	Regne Unit	5
19	Kuopio	Finlàndia	5
20	Jyvaskyla	Finlàndia	5

Font: elaboració pròpia a partir de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

matèries de modalitat de segon de batxillerat. Així ho regula la normativa implementada l'any 2010 la qual modificava l'accés dels alumnes a la universitat. Malgrat aquests canvis, l'accés a la universitat a partir de la formació professional continua sent una realitat a destacar.

Abans de passar a analitzar les dades, cal esmentar que malgrat aquest apartat se centra únicament en les dades d'accés a la universitat també seria interessant analitzar en més detall l'ús de les passarel·les internes en la formació professional, no obstant, la falta d'informació al respecte fa que no es pugui conèixer l'ús de les passarel·les de tipus transversal.

Preinscripció segons via d'accés

Tot seguit es presenta l'evolució de les dades de la preinscripció a la universitat segons la via d'accés. Tot i que les dades fan referència a tota Catalunya, el pes de les universitats a la ciutat de Barcelona és força important com per analitzar-ne les dades. Cal també esmentar que les dades fan referència a les universitats públiques, que són aquelles de les quals s'ha pogut aconseguir dades de preinscripció i de matriculació relatives al curs acadèmic que s'analitza al present *Anuari*.

La principal via d'accés, com és d'esperar per la naturalesa dels estudis, continua sent la del batxillerat amb la corresponent aprovació de les PAU; 31.000 alumnes de batxillerat accedeixen a la universitat. Aquesta via ha experimentat un increment del seu pes relatiu en aquests darrers vuit anys, però un descens en termes absoluts; de 34.204 alumnes de batxillerat s'ha passat a 31.262 l'any 2014. En canvi, en els darrers anys el pes de l'FP a la universitat s'ha incrementat tant en termes absoluts com relatius. Així doncs, tant la via de la formació professional com la del batxillerat (en termes relatius) guanyen terreny en detriment d'altres *vies d'accés* i *canvi de carrera* que experimenten un descens notable, aquest darrer en cinc punts percentuals. Aquesta darrera xifra és important pel que fa a l'orientació dels alumnes ja que podem pensar que durant aquests anys s'ha millorat el procés d'orientació als joves.

Si ens centrem en l'evolució del nombre d'inscrits apreciem aquesta dinàmica de creixement. Tot i que respecte l'any anterior s'ha reduït en 683 persones continua mantenint els mateixos nivells que en els darrers anys. El gràfic 45 mostra com els anys previs a l'any 2010 la preinscripció d'alumnes procedents de l'FP registra un augment important (gràfic 49 i taula 74).

Gràfic 49. Evolució de la preinscripció universitària procedent d'FP. Catalunya. 2007-2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

**Taula 74. Evolució de la preinscripció universitària segons via d'accés.
Catalunya. 2007-2014 (%)**

Via accés	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PAU/batxillerat	59,1	59,3	59,8	60,5	60,3	62,4	63,9	65,7
FP/CFGS	12,9	13,8	14,5	16,7	14,7	14,7	17,5	16,3
Canvi de carrera	21,2	19,9	19,0	16,0	17,2	16,39	15,8	15,5
Altres vies	6,8	6,9	6,7	6,8	7,7	6,3	2,6	2,3
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Perfil demogràfic de l'alumnat d'FP

El perfil de l'alumnat preinscrit a les universitats catalanes provinents d'un cicle formatiu d'FP segons el sexe predominant és el femení, dinàmica que es presenta de forma homogènia a la resta de vies d'accés excepte la d'*altres vies*. Pel que fa als graduats d'FP existeix una diferència de deu punts percentuals superior entre les dones que en els homes. També cal destacar el percentatge d'homes que accedeix a través del batxillerat i les PAU, aquest setze punts per sota del de les dones.

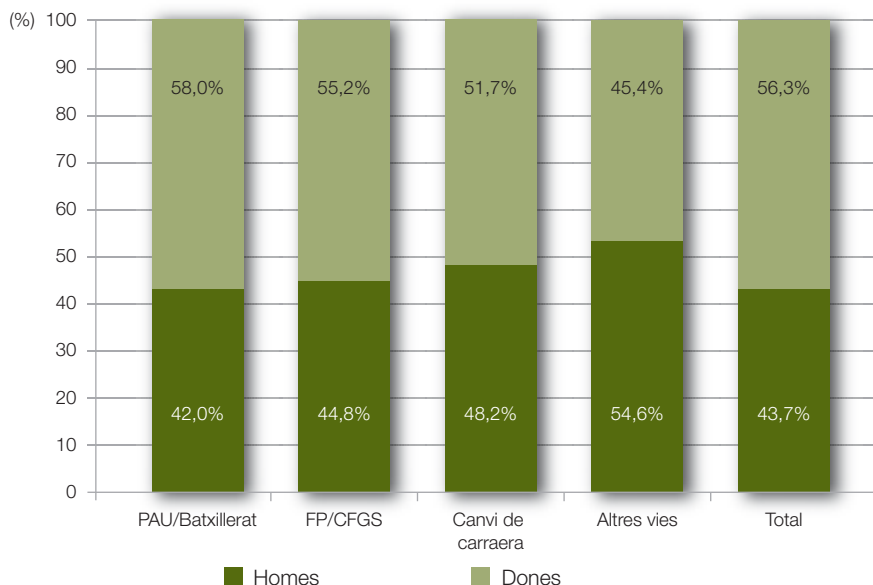
Si observem el perfil demogràfic segons l'edat, veiem que vuit de cada deu persones que accedeixen a la universitat des d'estudis previs d'FP tenen menys de 25 anys, i entre aquests, el 67% es concentra entre els 20 i els 23 anys. Aquestes dades ens mostren que la majoria de graduats d'FP que cursen després estudis universitaris ho fan de manera ininterrompuda una vegada que finalitzen la seva etapa formativa a un CFGS (taula 75 i gràfic 50).

**Taula 75. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe.
Catalunya. 2014 (total i %)**

Accés	Homes		Dones		Total	
	Preinscrits	%	Preinscrits	%	Preinscripcions	%
PAU/batxillerat	13.144	42,0%	18.118	58,0%	31.262	100,0%
FP/CFGS	3.484	44,8%	4.300	55,2%	7.784	100,0%
Canvi de carrera	3.565	48,2%	3.827	51,8%	7.392	100,0%
Altres vies	610	54,6%	508	45,4%	1.118	100,0%
Total	20.803	43,7%	26.753	56,3%	47.556	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 50. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit per sexe i via d'accés. Catalunya. 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

A la taula 79 observem també que hi ha un volum de persones d'entre 26 i 40 anys destacable (l'any 2013 representaven un 15% i aquest el 14%) que opten per continuar formant-se i que escullen l'opció de l'FP com una via factible per accedir a la universitat. En els propers anys serà interessant observar l'evolució d'aquest perfil de la població (taula 76 i gràfic 51).

Preferències i matriculació de l'alumnat d'FP a la Universitat

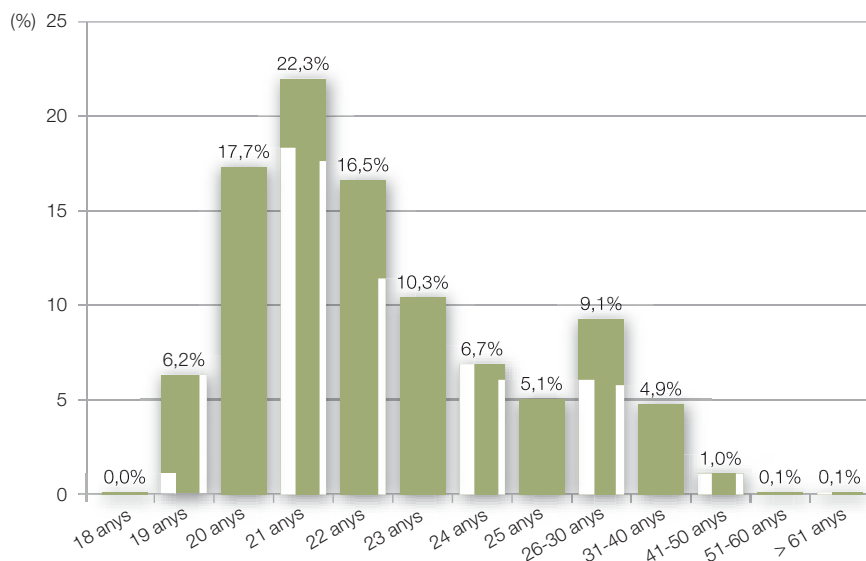
Pel que fa a l'elecció de les universitats de les persones graduades en FP que accedeixen als estudis de nivell superior, la Universitat de Barcelona és la que concentra un major nombre de preinscripcions (2.044), en canvi en termes relatiu ho és la Universitat Autònoma de Barcelona amb gairebé el 30% dels estudiants de nou accés. Les dues següents universitats són la Universitat Politècnica de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra, ambdues amb un 12% (taula 77).

Si observem els estudis més escollits per les persones titulades en FP són Educació social i Pedagogia a la UB i la UAB i Màrqueting i comunicació digital "EUNCET" a la UPC, i, finalment, Ciències de l'activitat física i de l'Esport en el cas de la UPF. Cal comentar que la taula 81 ens mostra el pes relatiu dels graduats en FP en els estudis universitaris escollits i per tant, no té perquè respondre als estudis més escollits pels graduats en formació professional: la carrera

Taula 76. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edat. Catalunya. 2014 (total i %)

Edat	Alumnat	%
18 anys	1	0,0%
19 anys	485	6,2%
20 anys	1.376	17,6%
21 anys	1.736	22,3%
22 anys	1.282	16,4%
23 anys	799	10,2%
24 anys	524	6,7%
25 anys	395	5,0%
26-30 anys	706	9,0%
31-40 anys	386	4,9%
41-50 anys	80	1,0%
51-60 anys	13	0,1%
> 61 anys	1	0,0%
Total	7.784	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 51. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit per edat. Catalunya. 2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Taula 77. Pes dels graduats en FP a les universitats de Barcelona. 2014

Universitats	Estudiants de nou accés procedents d'FP	Total estudiants de nou accés	% matriculats procedents d'FP
UB	2.044	11.094	18,4%
UAB	1.471	5.058	29,0%
UPC	640	5.308	12,0%
UPF	488	3.787	12,8%
Total	4.643	25.247	18,3%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

de podologia ha estat escollida per 52 persones procedents d'FP davant de les 89 que s'han matriculat en aquests estudis. Així doncs, la dinàmica d'aquest any segueix majoritàriament la dels darrers anys (taula 78).

1.5 Programes de qualificació professional inicial (PQPI)

Les dades per l'any acadèmic 2013-2014 que es presenten a continuació són les darreres corresponents als Programes de qualificació professional inicial (en endavant PQPI). Aquests impulsats sota el paraigua de la Llei Orgànica d'Educació 2/2006 i que tenen per objectiu la d'evitar l'abandonament escolar prematur, obrir l'accés a la formació i a la qualificació professional i facilitar l'accés a la vida laboral.

A tall d'avançament cal esmentar que aquests programes són reemplaçats pels Programes de Formació i Inserció (PFI): en el context de la Llei Orgànica 8/2013⁴, del 9 de desembre, per la millora de la qualitat educativa (en endavant LOMCE) els PQPI queden reemplaçats pels programes de formació professional bàsica (FPB). A l'espera del desplegament de la Llei, la Generalitat de Catalunya ha impulsat els programes de formació i inserció (PFI)⁵ que es comencen a impartir al proper curs 2014-2015.

Tal com ja s'ha exposat en els *Anuaris* d'edicions anteriors, els PQPI proporcionen als participants les competències dels perfils professionals corresponents al nivell 1 de qualificació professional i, complementàriament, donar-los opcions de continuar la formació acadèmica per mitjà de l'obtenció del títol de graduat o graduada en educació secundària obligatòria (ESO).

Poden cursar un PQPI aquells joves que han acabat l'ESO i no n'han obtingut la titulació.

⁴<http://www.boe.es/boe/dias/2013/12/10/pdfs/BOE-A-2013-12886.pdf>

⁵Resolució ENS/1102/2014, de 21 de maig.

Taula 78. Estudis universitaris més demandats per persones titulades en FP. Catalunya. 2014

Estudis	Població	% matriculats procedents d'FP
UB		
Educació social	Barcelona	61,9%
Podologia	L'Hospitalet de Llobregat	58,4%
Pedagogia	Barcelona	54,8%
Treball social	Barcelona	51,9%
Ciències de l'activitat física i de l'esport	Barcelona	51,6%
UAB		
Educació social	Cerdanyola del Vallès	64,8%
Pedagogia	Cerdanyola del Vallès	54,7%
Direcció de comerç i distribució (Títol propi - no homologat)	Terrassa	50,0%
Informàtica i serveis	Sant Cugat del Vallès	50,0%
Logopèdia	Manresa	50,0%
UPC		
Màrqueting i comunicació digital "EUNCET" (semipresencial)	Terrassa	60,0%
Enginyeria de sistemes de telecomunicació / Enginyeria telemàtica (inclou xarxes i Internet) (febrer)	Castelldefels	50,0%
Òptica i optometria (semipresencial)	Terrassa	50,0%
Enginyeria geomàtica i topografia	Barcelona	47,4%
Màrqueting i comunicació digital "EUNCET"	Terrassa	43,9%
UPF		
Ciències de l'activitat física i de l'esport "Tecnocampus"	Mataró	79,6%
Infermeria "Tecnocampus"	Mataró	47,4%
Infermeria "Escola superior d'Infermeria del Mar"	Barcelona	44,6%
Màrqueting i comunitats digitals "Tecnocampus"	Mataró	42,4%
Logística i negocis marítims "Tecnocampus"	Mataró	31,8%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

L'edat mínima per participar-hi és de 16 anys complerts o bé complir-los abans del 31 de desembre de l'any d'inici del programa, i, si bé no s'estableix una edat màxima, el Decret 140/2009 citat recomana l'accés als menors de 21 anys, atès que la metodologia didàctica adreçada a joves és diferent de la metodologia didàctica adequada per a les persones adultes.

Aquest tipus de formació inclou tres mòduls:

Mòduls específics (mòduls A), que han de desenvolupar les competències del perfil professional i preveure, amb caràcter general, la formació en centres de treball (FCT). Corresponen a una qualificació professional de nivell 1 reconeguda en el Catàleg de Qualificacions Professionals.

Mòduls formatius de caràcter general (mòduls B), que han de possibilitar el desenvolupament de les competències bàsiques i afavorir la transició del sistema educatiu al món laboral. Proporcionen formació bàsica de caràcter general i permeten adquirir o millorar determinades capacitats bàsiques que facilitaran els aprenentatges i la formació continuada.

Mòduls que portin a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria (mòduls C), de caràcter voluntari per als alumnes i que es poden cursar de manera simultània amb els mòduls anteriors.

Les persones que realitzen els dos mòduls obligatoris obtenen un certificat acadèmic i professional, que és la condició mínima per presentar-se a les proves d'accés dels CFGM. Si, a més, l'estudiant aprova el tercer mòdul de caràcter voluntari, obté el títol de graduat en ESO (gràfic 52).

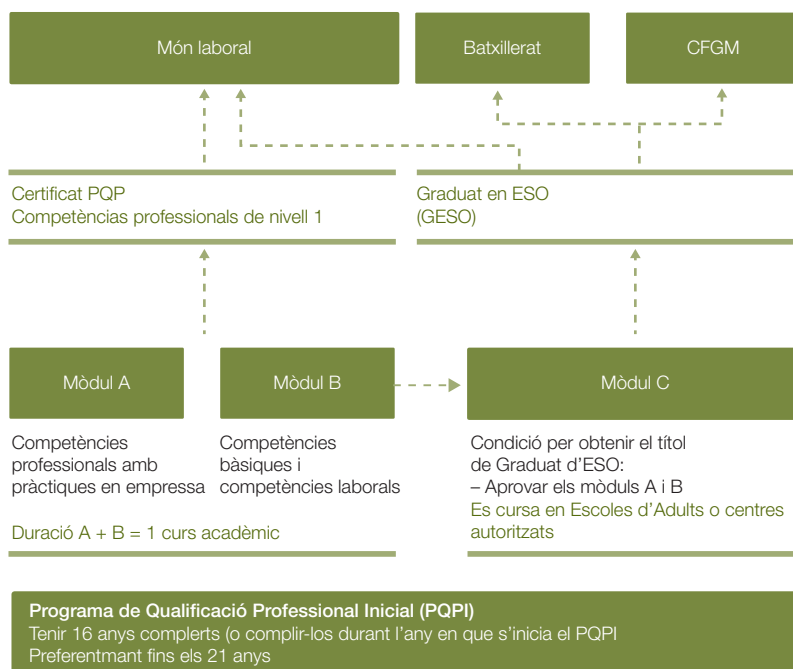
Perfil sociodemogràfic de a participació als PQPI

Durant el curs acadèmic 2013-2014 a la ciutat de Barcelona hi ha 91 centres o entitats socials que ofereixen almenys un PQPI, dels quals 36 són públics i els 55 restants de titularitat privada. Com és d'esperar aquesta mateixa proporció (35% de centres públics enfront el 65% de centres privats) es reproduïx aproximadament entre els 1.804 alumnes matriculats⁶.

Si observem l'evolució del nombre d'entitats que imparteixen aquests estudis apreciem que en aquest darrer curs s'ha incrementat de forma notable el nombre de centres. Cal esmentar que l'Ajuntament de Barcelona a través del Pla 16-19 coordinat des de la Fundació BCN Formació Professional ha contribuït a impulsar aquests programes com a conseqüència del no finançament dels PQPI per part del Servei d'Ocupació de Catalunya el curs acadèmic 2012-2013 (taula 79 i gràfic 53).

Pel que fa l'evolució de l'alumnat, apreciem en els darrers cinc cursos acadèmics un increment notable dels joves que cursen aquests programes formatius. Aquesta tendència és positiva des del punt de vista de la cobertura del joves que no assoleixen l'educació bàsica obligatòria

⁶Aquesta xifra engloba el centre de Santa Maria de Martorelles que està dintre de l'àmbit d'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona tot i trobar-se ubicat fora de la ciutat.

Gràfic 52. Estructura bàsica dels PQPI i sortides laborals i formatives posteriors

Font: Guia de la Formació Professional a Barcelona.

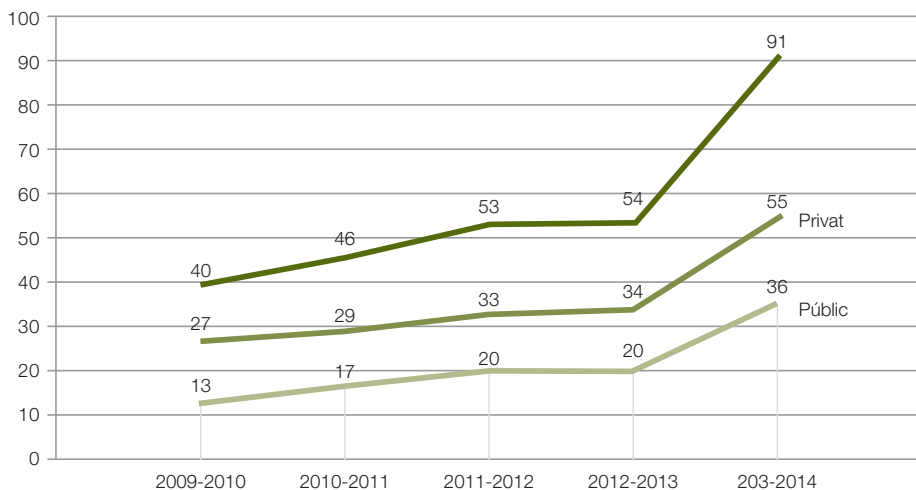
Taula 79. Nombre de centre que imparteixen PQPI segons la seva titularitat i nombre d'alumnes inscrits. Barcelona. Curs 2013-2014

Titularitat	Pública	Privada	Total
Centres	19	36	55
Alumnes	690	1.114	1.804

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

i se'ls dona una altra via per assolir la qualificació bàsica, però és negativa des del punt de vista de l'abandonament escolar prematur (en endavant AEP). Les dades dels matriculats dels darrers anys mostra una situació social força preocupant i és l'elevat nivell d'AEP a Barcelona i a Catalunya (l'any 2014, 22,2%) (taula 80).

Les dades segons el sexe de l'alumnat que participa en aquests programes és majoritàriament masculí: gairebé tres de cada matriculats són homes davant d'una dona matriculada. Podem pensar que aquest fet pot ser conseqüència de diversos factors; una major taxa d'AEP per part dels homes o tal vegada una major preocupació d'aquests a l'hora de consolidar un nivell

Gràfic 53. Evolució dels centres que imparteixen els PQPI. Barcelona. 2009-2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

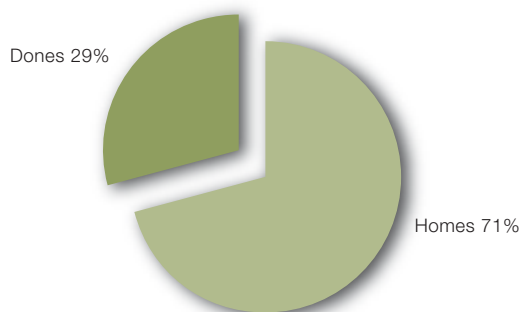
Taula 80. Evolució i distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2008-2009 i 2013-2014

Curs	Homes		Dones		Total
	Alumnat	%	Alumnat	%	
2008-2009	916	72%	353	28%	1.269
2009-2010	962	73%	351	27%	1.313
2010-2011	1.098	70%	465	30%	1.563
2011-2012	1.113	72%	442	28%	1.555
2012-2013	1.325	75%	449	25%	1.774
2013-2014	1.285	71%	519	29%	1.804

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

formatiu mínim al moment d'inserir-se al mercat de treball, el tipus d'especialitats ofertades potser més atractives de cara als nois, entre altres elements de gènere més complexos. Ara bé, cal comentar que en aquest darrer any acadèmic s'ha reduït el nombre d'homes (de 1.325 han passat a 1.285 homes) en pro de dones que passa de 449 el curs 2012-2013 als 519 del curs 2013-2014 (gràfic 54).

En relació a l'edat (gràfic 51) s'observa com el segment majoritari és el de l'alumnat de 16 i 17 anys; un de cada dos matriculats té 16 o 17 anys. A partir d'aquestes edats el pes relatiu va

Gràfic 54. Distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2013-2014

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

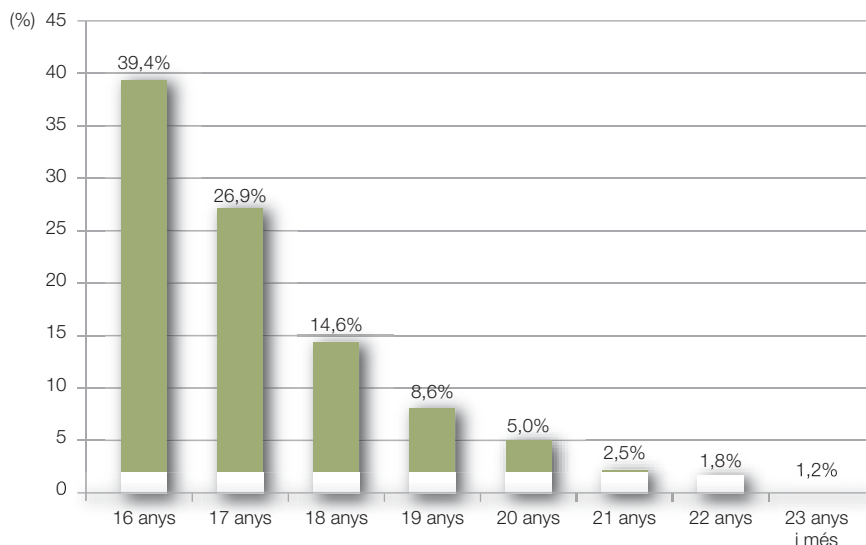
disminuint de forma progressiva, de manera que els majors de 23 anys només representen l'1,22% del total. Finalment, l'última variable sociodemogràfica que cal tenir en compte és la nacionalitat. La taula 84 mostra com quatre de cada deu alumnes matriculats en un PQPI és d'origen estranger, entre aquests el 60% és d'origen centre o sudamericà i el 18% del Magrib. Aquestes dades ens fan pensar en l'existència d'una situació d'immigració complexa que dificulta el procés d'aprenentatge dels joves i que confirma la importància d'aquests programes formatius per tal de minimitzar les conseqüències socioeconòmiques del procés migratori i, alhora, augmentar les probabilitats d'ocupació d'aquests joves (gràfic 55 i taula 81).

Característiques dels PQPI

Existeixen dues tipologies de PQPI, segons si són desenvolupats o només autoritzats pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Dins dels primers trobem els anomenats *Pla de transició al treball* i els *Programes de formació i aprenentatge professional*. Els segons engloben els programes realitzats tant per centres docents com per administració locals i per altres establiments i entitats dedicades a la formació.

A la taula 85 s'observa la distribució de l'alumnat matriculat en les dues grans tipologies de PQPI i apreciem que el 63% s'emmarquen entre els Programes autoritzats pel Departament mentre que el 37% restant són desenvolupats directament pel departament a través dels centres educatius. Així doncs, bona part dels PQPI són autoritzats pel Departament però portats a terme des d'entitats socials, l'Ajuntament de Barcelona o altres centres formatius. Entre aquests el 64% són realitzats per altres centres docents i el 36% restant en establiments de formació. En quant als programes desenvolupats pel departament el 66% es matriculen en el pla de transició al treball i la resta, el 33%, en programes de formació i aprenentatge professional.

Si apreciem la distribució per sexe de l'alumnat no s'observen diferències significatives: tal com ja s'ha esmentat existeix una major presència d'homes entre els PQPI i per tant la distribució entre els diferents tipus de programes és majoritàriament masculina i la presència de les

Gràfic 55. Participants en PQPI segons edat i sexe Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Taula 81. Participants en PQPI de nacionalitat estrangera. Barcelona. Curs 2013-2014. (Total i %)

Zona geogràfica	Participants	%
Unió Europea	25	3%
Resta d'Europa	17	2%
Magrib	142	18%
Resta d'Àfrica	52	7%
Amèrica del Nord	3	0%
Amèrica Central i del Sud	462	60%
Àsia i Oceania	68	9%
Total alumnat estranger	769	100%
Total alumnat	1.804	43%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

dones és homogeniament repartida entre el pla de transició al treball i els PQPI impartits en centres docents. Ara bé, cal destacar la baixa participació de les dones en els programes de formació i aprenentatge professional, podem pensar que la temàtica de l'oferta formativa n'és un dels principals motius (taula 82).

**Taula 82. Participants en PQPI segons tipologia i sexe. Barcelona.
Curs 2013-2014 (total i %)**

Tipus	Dones		Homes		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
Pla de Transició al Treball	158	36%	283	64%	441	24%
Programes de formació i aprenentatge professional	10	4%	222	96%	232	13%
Fets per centres i instituts	0	0%	0	0%	0	0%
Total (programes desenvolupats pel Departament)	168	25%	505	75%	673	37%
Fets per altres centres docents	258	35%	471	65%	729	40%
Fets per administracions locals	0	0%	0	0%	0	0%
Fets per establiments de formació	93	23%	309	77%	402	22%
Total (programes autoritzats pel Departament)	351	31%	780	69%	1.131	63%
Total	519	29%	1.285	71%	1.804	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Com en el cas dels cicles formatius de grau mig i superior, els cursos de PQPI s'engloben segons la seva temàtica en famílies professionals, que, al seu torn, engloben diferents perfils professionals.

En el cas particular de la ciutat de Barcelona, el curs 2013-2014 es van impartir PQPI de 15 famílies professionals, una més que l'any anterior, la de Tèxtil, confecció i pell. La família amb un major nombre d'alumnes matriculats és la del comerç (amb un 12%) seguida de la d'Electricitat i electrònica (10,8%) i la d'Hoteleria i turisme (10,6%). Si mirem l'edició anterior de l'Anuari apreciem que s'ha modificat el rànquing de les famílies professionals amb més matriculats (taula 83 i gràfic 56).

Si a aquesta anàlisi incorporem la titularitat del centre on s'imparteixen els PQPI veiem que la família Agrària les entitats i centres que l'imparteixen són públics seguida de la família d'Edificació i obra civil amb un 99%. La del Tèxtil, confecció i pell i Fabricació mecànica són les següents famílies on predominen més centres de titularitat pública. En situació contrària hi trobem la família de Fusta, moble i suro amb el 100 dels centres privats, li succeeix la d'Hoteleria i turisme amb un 90% i la d'Administració i gestió amb el 83%. La família que presenta una distribució més homogènia del nombre de centres públics i privats és la d'Instal·lació i manteniment (gràfic 57).

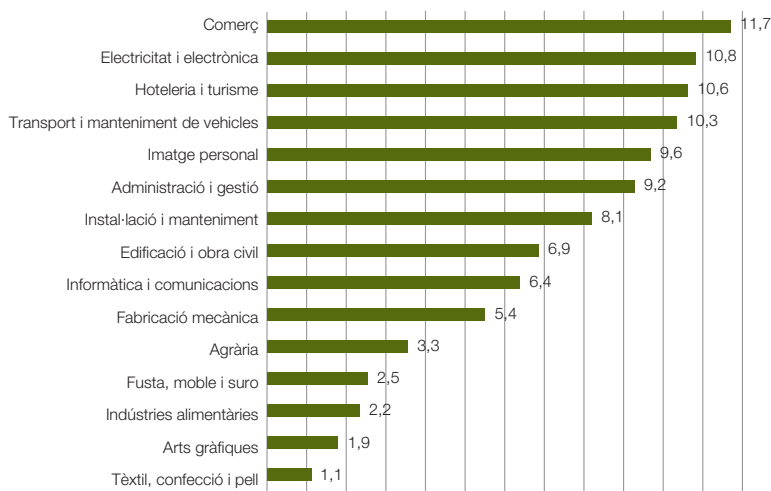
Ja s'ha comentat anteriorment que l'alumnat majoritari en els PQPI és el format per homes, situació que obeeix a una forta disparitat entre les diferents famílies professionals i que té el seu origen en la "masculinització" o bé en la "feminització" de la visió que sobre aquestes especialitats formatives es té a nivell sociocultural. Així, per una banda, observem famílies representades

Taula 83. Participants en PQPI segons família professional. Barcelona.
Curs 2013-2014 (total i %)

Família professional	Alumnat	%
Administració i gestió	166	9%
Agrària	60	3%
Arts gràfiques	34	2%
Comerç	211	12%
Edificació i obra civil	124	7%
Electricitat i electrònica	194	11%
Fabricació mecànica	98	5%
Fusta, moble i suro	46	3%
Hoteleria i turisme	191	11%
Imatge personal	174	10%
Indústries alimentàries	39	2%
Informàtica i comunicacions	116	6%
Instal·lació i manteniment	146	8%
Tèxtil, confecció i pell	20	1%
Transport i manteniment de vehicles	185	10%
Total	1.804	100%

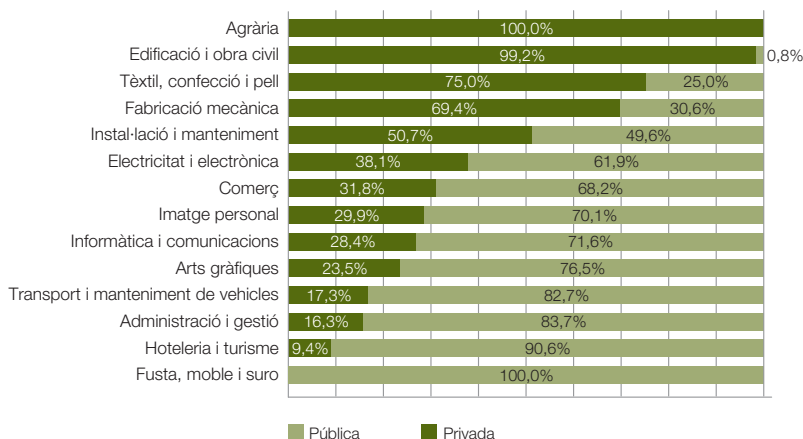
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 56. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional. Barcelona.
Curs 2013-2014 (total i %)

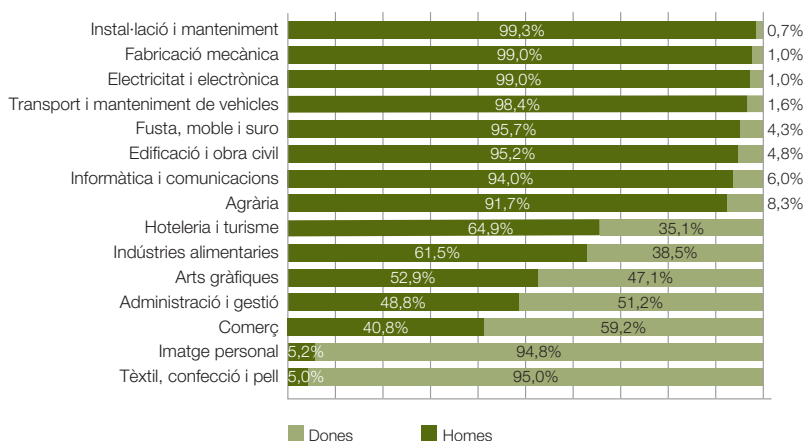
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 57. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 58. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2013-2014 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

per homes en un 99% (Instal·lació i manteniment, fabricació mecànica i Electricitat i electrònica) i on la participació de les dones és testimonial. Per altra banda observem la situació contrària, és a dir, la de famílies professionals on el percentatge majoritari de dones és incontestable, només es dona en el cas de dues famílies professionals, la Imatge personal i tèxtil, confecció i pell (amb un 94% i 95% respectivament). Per últim, podem assenyalar com a més paritàries només dues famílies professionals que sí compten amb una distribució més equilibrada pel que fa al sexe dels seus participants; és el cas d'Administració i gestió i Arts gràfiques (gràfic 58).

1.6 Idees clau. Formació Professional Inicial

Recursos

- El curs 2014-2015 hi havia un total de **94 centres de Formació professional** a Barcelona.
- S'oferten **597 cicles** formatius de grau mig i superior que responen a **164 titulacions** diferents.

CFGM i CFGS

- Durant el curs 2013-2014 es van matricular un total de **31.951 alumnes**, dels quals 11.797 en un CFGM i 20.154 en un CFGS.
- El **46,71%** de les matriculacions es van fer en **centres públics**.
- El **68,8% accedeixen a un CFGM** graduats en l'**ESO** mentre que per cursar a un **CFGS el 53,9%** disposen del títol de **batxillerat**.
- 4.661 persones han fet les proves d'accés per a cursar estudis d'FP. 2.195 persones per un CFGM i 2.446 per un de CFGS.
- Perfils: **Els homes** accedeixen més als estudis de **CFGM** i les **dones** als de **CFGS**.
- El 56,3% de les persones que realitzen la prova d'accés són considerades "aptes" per a cursar estudis d'FP.
- **7 centres** de la ciutat de Barcelona van oferir la modalitat **d'FP dual**.

Famílies Professionals

- La **preinscripció** en centres públics i privats amb concert va ser de **19.894 persones**, 7.275 a CFGM i 12.055 a CFGS.
- La família professional amb **més demanda és la de Sanitat** (4.978), seguida de la d'Serveis socioculturals i a la comunitat (3.584).
- **Indústries alimentàries, Hoteleria i Turisme, Imatge i so i Sanitat** són les famílies professionals amb un major **desequilibri** entre preinscripció i matriculació (demanda-oferta).
- Per curs acadèmic destaca la matriculació de **18.026 alumnes el primer any** i de 13.310 al segon any. Aquesta diferència és major en els CFGM.
- Administració i gestió, Edificació i obra i Electricitat i electrònica són les quatre famílies que han perdut alumnat en els darrers 3 cursos acadèmics.
- Els estudiants d'**Hoteleria i turisme** (56,1%) i d'Instal·lacions i manteniment (52,2%) presenten els nivells **d'inserció més alts**. I els d'Edificació i obra civil els més baixos.

Mobilitat

- L'any 2014 van realitzar una **mobilitat internacional 351 estudiants**, 102 de grau mig i 249 de grau superior.
- Del total dels candidats **el 56,2%** van ser **dones** i el 65,8% tenien entre 18 i 26 anys.
- La **família professional** amb més estudiants mobilitzats ha estat la d'**Hoteleria i turisme**.
- **França** és la principal destinació amb el **26,5%**.

Accés Universitat

- El **16,4%** (7.784) de les persones que han fet la preinscripció a la **universitat** han cursat estudis d'FP previs.
- El **55,2%** són **dones** i el 22,3% tenen 21 anys.
- La **UB** és la universitat més escollida entre els estudiants procedents de l'FP.

PQPI

- El curs 2013-2014 s'han matriculat un total de **1.804 alumnes en 91 centres** de la ciutat de Barcelona.
- S'ha **incrementat** el nombre de **centres en 37** des del curs anterior. Aquesta dada mostra l'aposta pels PQPI.
- El **71%** de les persones matriculades són **homes** i el **66%** tenen entre **16 i 17 anys**.
- El **43%** dels alumnes són d'origen **estranger**.
- El **63%** (1.131 alumnes) dels PQPI són **programes autoritzats** des del Departament d'Ensenyament i **no desenvolupats directament per aquest organisme**.
- La família professional **Comerç** és la que concentra un major nombre d'alumnes matriculats.

2. Formació professional per l'ocupació

La formació contínua s'està erigint com la millor estratègia per a donar resposta a les dinàmiques canviants i globals del teixit productiu. La capacitat d'adaptabilitat de la població activa estigui o no ocupada és doblement rellevant; primer per a la competitivitat del territori i de l'activitat econòmica, i segon, per al desenvolupament de competències tant tècniques com transversals de la pròpia persona per tal de garantir el seu nivell d'ocupabilitat. Tal com ja s'ha mostrat en la introducció d'aquest *Anuari* un dels reptes europeus per l'any 2020 és assolir que el 15% de treballadors realitzin formació contínua. El nostre repte hauria de vertebrar en la cobertura màxima possible de formació professional per a l'ocupació de qualitat i actualitzada a les necessitats dels agents econòmics i socials.

En aquest capítol s'analitzen les dades dels plans formatius desenvolupats des de dos organismes públics que treballen per promoure la formació contínua de la població en edat activa. Es tracta, d'una banda, de la formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats (i oferta a través del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya, en endavant CFCC) i, d'altra banda, de la formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats (oferta a través del Servei d'Ocupació de Catalunya, en endavant SOC). En tots dos casos es tracten dades corresponents a l'oferta formativa desenvolupada durant l'any 2014, tot i que en el cas de les dades corresponents als programes formatius del SOC les dades pertanyen a la convocatòria de l'any 2012 que va ser executada el 2013-2014.

2.1 Formació adreçada prioritàriament a treballadors

La formació contínua (d'ara endavant FC) és una de les accions prioritàries per a l'ocupació adreçada a treballadors en actiu. Aquesta formació engloba tota activitat d'aprenentatge realitzada al llarg de la vida amb l'objectiu de millorar els coneixements, les competències i les aptituds dels treballadors des d'una perspectiva personal, cívica, social o relacionada amb l'ocupació. Així doncs, la FC s'orienta fonamentalment a reforçar el nivell de qualificació professional; respondre a les necessitats específiques de les organitzacions i de les empreses; potenciar la seva competitivitat; adaptar els recursos humans a les innovacions tecnològiques i de noves formes d'organització del treball; i propiciar el desenvolupament de noves activitats econòmiques.

El CFCC és l'organisme que disposa de les competències en matèria de formació contínua centrades en gestionar i executar aquest tipus de formació. Aquest organisme s'emmarca en

el SOC i està integrat pel Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya i les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de l'àmbit català.

La FC està integrada per tres grans accions: la formació d'oferta, la formació a demanda i les accions complementàries i d'acompanyament a la formació. La primera és aquella que té per objectiu millorar la qualificació professional dels treballadors/ores i, alhora, contribuir al manteniment de la seva ocupabilitat, així com atendre les necessitats més específiques de l'economia social i dels treballadors autònoms i que ofereix una formació tancada consensuada pels diferents agents socioeconòmics. Per la seva banda, la formació a demanda integra la formació a les empreses i els permisos individuals de formació (PIF) pretén donar resposta a demandes de formació per part de les empreses. Les accions complementàries i d'acompanyament a la formació són accions més indirectes de construcció de coneixement així com la detecció de necessitats formatives o la prospecció del mercat de treball.

En aquest capítol únicament s'analitzen les dades referents a la formació d'oferta i a l'oferta desplegada a la ciutat de Barcelona al marge del municipi de residència del participant. Com a novetat rellevant s'incorporen dades sobre la formació certificable.

La formació d'oferta integra diferents Plans de formació: els plans de formació intersectorials, els sectorials i els de formació adreçats a treballadors de l'economia social.

- **Plans de formació intersectorials:** s'adrecen a la formació de treballadors/es en competències transversals i horitzontals a dos o més sectors de l'activitat econòmica. Es tracta de formació aplicable a qualsevol sector productiu.
- **Plans de formació sectorials:** s'adrecen als treballadors/es dels diferents sectors productius, per millorar-ne la capacitat i la qualificació professional, i donen resposta a necessitats específiques de sectors que tenen un pes important a Catalunya i/o a situacions de crisi d'un sector determinat. Es tracta de formació especialitzada en sectors concrets.
- **Plans de formació adreçats a treballadors/es de l'economia social:** s'adrecen als plans de formació que incorporin treballadors/es i socis treballadors/es i de treball de dues o més cooperatives, societats laborals i d'altres empreses i entitats d'economia social que no pertanyen a un mateix sector productiu, que atenguin demandes formatives derivades de la seva naturalesa jurídica o de necessitats de caràcter transversal (taula 84 i gràfic 59).

Durant l'any 2014 han participat 18.286 persones en formació contínua, xifra que representa un 6,6% menys que l'any anterior. En termes d'evolució apreciem una fluctuació important de l'oferta formativa des del CFCC: l'any 2004 el nombre de participants va ser de 28.504 i al cap de set anys, aquest nombre s'ha gairebé doblat, essent de 55.768 participants al llarg de l'any 2011. Aquest i l'any consecutiu presenten el màxim volum de participants, arribant al sostre de 55.768 i 51.375. A partir de l'any 2013 es produeix una davallada important en el nombre de participant en formació contínua. Aquesta davallada de la cobertura és fruit principalment de la reducció pressupostària arrel del context de crisi econòmica que pateix el país, malgrat que la FC hauria de ser imprescindible per a l'adaptació dels canvis continus en els sistemes de producció.

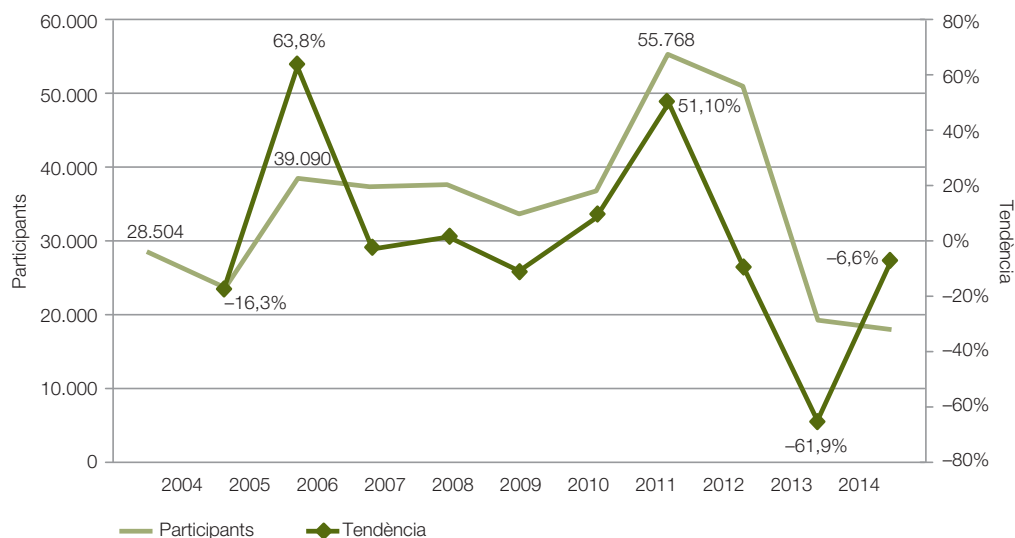
Ara bé, també cal tenir present altres factors més indirectes a l'hora d'analitzar la sèrie històrica; en primer lloc, és important esmentar que el període de subvenció i, en conseqüència,

Taula 84. Evolució de la participació en cursos de formació contínua Barcelona. 2004-2014 (total i %)

Any	Participants	Evolució	
		total	%
2004	28.504	n.d	
2005	23.859	-4.645	-16,3%
2006	39.090	15.231	63,8%
2007	37.922	-1.168	-3,0%
2008	37.997	75	0,2%
2009	33.811	-4.186	-11,0%
2010	36.916	3.105	9,2%
2011	55.768	18.852	51,1%
2012	51.375	-4.393	-7,9%
2013	19.587	-31.788	-61,9%
2014	18.286	-1.301	-6,6%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Gràfic 59. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013 (total i %)

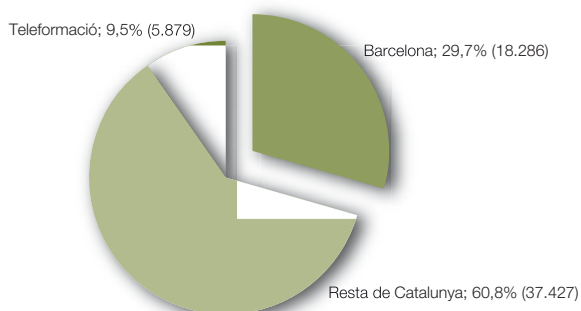
Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

d'atorgament pot variar d'un any a un altre, afectant així els períodes d'inici de la formació i, per tant, el volum de cursos acumulats en un any o en un altre. Aquest fet ha estat més aguditzat que en anys anteriors i vindria a explicar els anys de decreixement (2005, 2007 i 2009) i de creixement (2011 i 2012). En segon lloc, un altre aspecte a tenir present és el cas del volum de participants en la formació virtual on les plataformes es concentren a la ciutat de Barcelona però ofereixen cobertura a tota Catalunya. En aquests darrers dos anys es diferencia l'oferta formativa impartida en centres de Barcelona de la teleformació i per aquest motiu hi ha una reducció del nombre de participants a la ciutat. Finalment, i no per això menys important, tal com ja s'ha comentat, el context socioeconòmic del període.

Per compensar el segon factor comentat respecte anys anteriors s'ha volgut presentar l'oferta formativa segons la distribució territorial, que també inclou la teleformació: en total hi ha 61.592 participants. El 30% (18.286) s'ha format en centres de la ciutat de Barcelona, un 10% (5.876) ho fa a través de la modalitat virtual i la resta en altres centres de Catalunya. La suma de la teleformació i de la ciutat de Barcelona sumen un total de 24.165 participants. Aquesta xifra queda lluny de la presentada l'any 2012 (51.375 persones), així doncs, observem que efectivament s'ha produït una disminució de la formació contínua arrel de la disminució pressupostària com a conseqüència de la conjuntura econòmica. Cal esmentar que l'anàlisi que es presenta a continuació només fa referència a la formació contínua impartida en centres de Barcelona (gràfic 60).

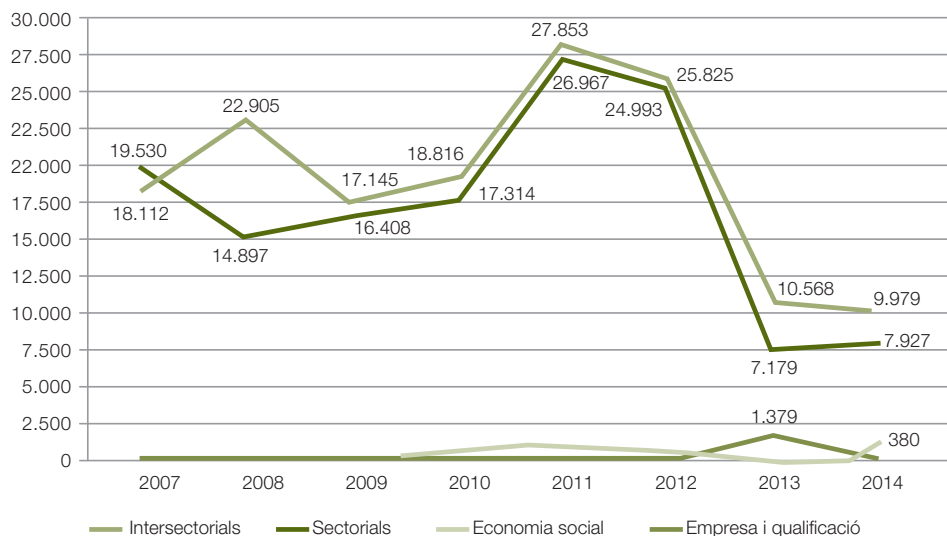
Segons el tipus de plans de la formació d'oferta apreciem, malgrat la reducció d'aquests dos últims anys, una aposta clara per la formació sectorial i intersectorial. Les dades d'aquests darrers anys mostren un lleuger increment de la participació en formació sectorial i una lleugera disminució de la formació intersectorial. Aquest increment de la participació en formació sectorial és produït per l'orientació del CFCC en invertir més finançament en una formació més específica de cada sector productiu, professionalitzadora i com a resposta de les necessitats del mercat de treball, per tant, contribueix a millorar la qualificació de la població, que tal com s'ha exposat en el capítol 1.1.2 *La qualificació dels graduats en FP* presenta una certa manca per poder competir amb altres ciutats del món.

Gràfic 60. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons àmbit territorial. Catalunya. 2004-2013 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Gràfic 61. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons tipus de pla. 2007-2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

També és important esmentar, a diferència de l'any 2013, la no oferta de formació contínua en emprenedoria i també, els plans de formació en economia social, els quals presenten una certa tendència constant, tot i també estar afectats pels factors conjunturals (gràfic 61).

A continuació es presenten les dades de cada un dels plans de formació d'oferta segons la família professional per la ciutat de Barcelona. Si observem les dades de la FC intersectorial, la centrada en l'adquisició de competències transversals, apreciem que el 52% dels participants cursen formació d'*Administració i gestió*. Cal esmentar que entre aquests cursos s'inclouen els de *Tractament de la informació i programari bàsic d'ofimàtica*. En segon lloc la formació més cursada és la complementària i transversal i concentra principalment la formació d'idiomes (anglès i alemany majoritàriament). Així doncs, les accions més demandades de formació intersectorial han estat en primer lloc les centrades en les TICs i en segon les de llengües estrangeres.

A la FC sectorial en canvi hi ha una major participació en les famílies professionals de *Seguretat i medi ambient* i *Serveis socioculturals a la comunitat*. En el cas de la formació vinculada a la seguretat podem pensar que s'explica per la necessitat de formar en accions de prevenció de riscos laborals per la normativa vigent, especialment en el sector de la construcció, el metall o la química.

En el cas de *Serveis a la comunitat* aquest resultat és significatiu si tenim en compte les dades de les activitats més dinàmiques del darrer any⁷ on ens mostra que alguns serveis sociocultu-

⁷Veure el capítol de 1.2.2 *Permanència en el mercat de treball: Activitats d'alt valor afegit i contingut tecnològic*.

als a la comunitat com *les activitats de serveis socials amb allotjament o sense* estan generant ocupació. Ara bé, tot i que el sector de la *Seguretat i el medi ambient* no se situava entre les activitats que més ocupació generaven podem pensar que també és un sector que també està requerint de professionals formats. Així doncs, podem pensar que la formació per l'ocupació està donant, en certa mesura, resposta a les demandes de la societat i del teixit productiu. No podem entrar a valorar si aquesta està sent suficient o quins són els nivells de qualificació d'aquesta formació.

Ara bé, també és important destacar que els fons entre plans de formació sectorial es distribueixen segons la població ocupada que hi ha a cadascun dels àmbits sectorials (taules 85 i 86).

Finalment, s'analitzen les dades del darrer pla de formació d'oferta centrada en l'economia social, aquesta només presenta participants en les famílies d'*Administració i gestió* i *Fabricació mecànica*.

En el cas de la família *Administrativa* aquest resultat és l'esperat ja que els plans de l'economia social són accions formatives específiques de com gestionar empreses d'economia social en règim de cooperatives, societats laborals, etc. Pel que fa a la fabricació mecànica és casual perquè es van formar participants de cooperatives de la siderometal·lúrgia (taula 87).

Per sexe i edat segons el pla d'estudi s'observen dues particularitats; la primera que les dones es formen més en els plans d'economia social que els homes; aquest resultat està directament relacionat amb els rols de gènere, i la segona, que no ha sorprès, que les persones entre 35 i 44 anys són les que més formació contínua realitzen. De fet, la majoria de participants té més de 35 anys; edat que vindria a marcar la frontera per començar a pensar en la importància d'actualitzar-se. També cal esmentar que és l'edat de consolidar-se en el mercat de treball i, per tant, de més necessitat per adaptar-se a les demandes del teixit productiu (gràfic 62).

Pel que fa a la modalitat, la presencial és la majoritària. Ara bé, tal com s'ha mencionat en aquest capítol aquestes dades no inclou la teleformació; els ciutadans de Barcelona que opten per aquesta modalitat són uns 1.662, un 15% menys que l'any anterior. Aquesta modificació en la presentació de les dades fa difícil una comparativa amb edicions anteriors de l'Anuari.

Per nivell d'estudis destaca que les persones que més cursen la modalitat semipresencial, la mixta, són les de més qualificació, les persones amb estudis superiors, podem pensar perquè disposen de més habilitats en el desenvolupament de les noves tecnologies. No obstant, cal esmentar que el segon grup amb un 35% dels participants que cursen aquesta modalitat tenen estudis secundaris o inferiors. En canvi els que menys cursen aquesta modalitat són les persones amb estudis d'FP; aquest fet fa reflexionar sobre la modalitat d'aprenentatge vinculat a cada un dels nivells educatius (gràfic 63 i taula 88).

Taula 85. Participació en formació contínua intersectorial segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)

Família professional	Participants	%
Activitats físiques i esportives	–	0,0%
Administració i gestió	5.202	52,1%
Agrària	–	0,0%
Arts gràfiques	–	0,0%
Comerç i màrqueting	635	6,3%
Edificació i obra civil	–	0,0%
Electricitat i electrònica	81	0,8%
Energia i aigua	–	0,0%
Fabricació mecànica	65	0,6%
Fusta, moble i suro	–	0,0%
Hoteleria i turisme	64	0,6%
Imatge i so	148	1,4%
Imatge personal	–	0,0%
Indústries alimentàries	196	1,9%
Informàtica i comunicacions	309	3,1%
Instal·lació i manteniment	60	0,6%
Química	–	0,0%
Sanitat	64	0,6%
Seguretat i medi ambient	528	5,2%
Serveis socioculturals a la comunitat	156	1,5%
Tèxtil, confecció i pell	–	0,0%
Transport i manteniment de vehicles	273	2,7%
Formació complementària i transversal	2.182	21,8%
Sense informació	16	0,1%
TOTAL INTERSECTORIAL	9.979	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Taula 86. Participants en formació contínua sectorial segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)

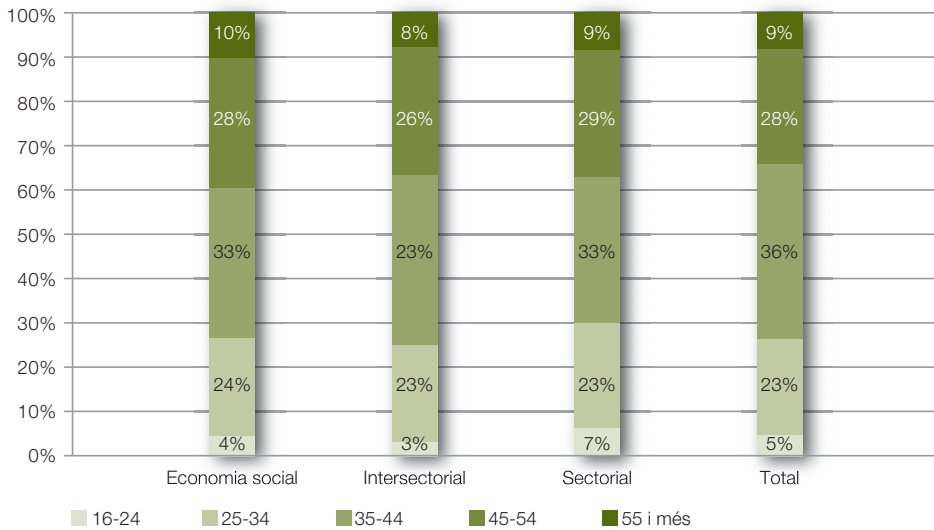
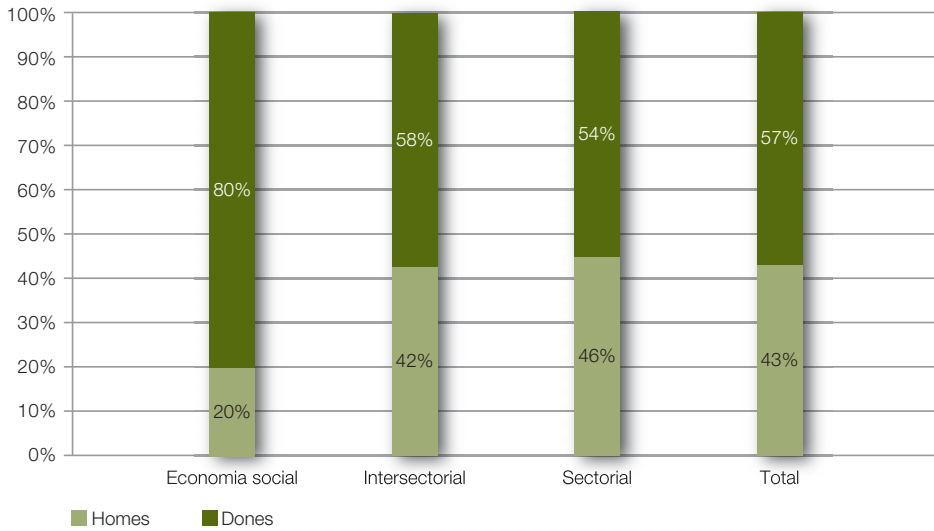
Família professional	Participants	%
Activitats físiques i esportives	32	0,4%
Administració i gestió	1.512	19,0%
Agrària	30	0,3%
Arts gràfiques	77	0,9%
Arts i artesanía	34	0,4%
Comerç i màrqueting	647	8,1%
Edificació i obra civil	145	1,8%
Electricitat i electrònica	37	0,4%
Energia i aigua	13	0,1%
Fabricació mecànica	12	0,1%
Fusta, moble i suro	0	0,0%
Hoteleria i turisme	124	1,5%
Imatge i so	30	0,3%
Imatge personal	76	0,9%
Indústries alimentàries	214	2,7%
Informàtica i comunicacions	315	3,9%
Instal·lació i manteniment	25	0,3%
Química	0	0,0%
Marítimopesquera	0	0,0%
Sanitat	542	6,8%
Seguretat i medi ambient	1.698	21,4%
Serveis socioculturals a la comunitat	1.945	24,5%
Tèxtil, confecció i pell	0	0,0%
Transport i manteniment de vehicles	266	3,3%
Sense informació	52	0,6%
Formació complementària i transversal	101	1,2%
TOTAL SECTORIAL	7.927	100,0%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

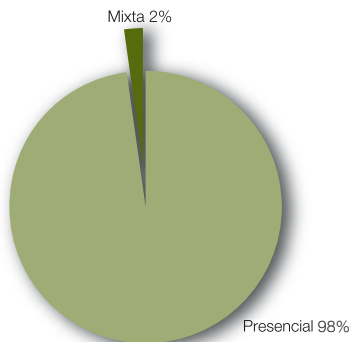
Taula 87. Participants en formació contínua d'economia social segons família professional. Barcelona. 2014 (total i %)

Família professional	Participants	%
Activitats físiques i esportives	–	0%
Administració i gestió	324	85%
Agrària	–	0%
Arts gràfiques	–	0%
Comerç i màrqueting	–	0%
Edificació i obra civil	–	0%
Electricitat i electrònica	–	0%
Energia i aigua	–	0%
Fabricació mecànica	56	15%
Fusta, moble i suro	–	0%
Hoteleria i turisme	–	0%
Imatge i so	–	0%
Imatge personal	–	0%
Indústries alimentàries	–	0%
Informàtica i comunicacions	–	0%
Instal·lació i manteniment	–	0%
Química	–	0%
Sanitat	–	0%
Seguretat i medi ambient	–	0%
Serveis socioculturals a la comunitat	–	0%
Tèxtil, confecció i pell	–	0%
Transport i manteniment de vehicles	–	0%
Formació complementària i transversal	–	0%
TOTAL ECONOMIA SOCIAL	380	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Gràfic 62. Participants en els plans d'oferta segons el sexe i l'edat. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Gràfic 63. Participants en cursos de formació segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Taula 88. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència i nivell d'instrucció. Barcelona. 2014 (total i %)

Nivells formatius	Mixta		Presencial		Total	
	Participants	%	Participants	%	Participants	%
Estudis secundaris bàsics o inferior	158	35,0%	3.867	21,7%	4.025	22,0%
Estudis secundaris - Batxillerat	25	5,5%	2.491	14,0%	2.516	13,8%
Estudis secundaris - CFGM	31	6,9%	1.850	10,4%	1.881	10,3%
Estudis superiors - CFGS	28	6,2%	2.309	12,9%	2.337	12,8%
Estudis superiors - Universitaris i doctors	210	46,5%	7.184	40,3%	7.394	40,4%
Altra titulació	–	0,0%	133	0,7%	133	0,7%
Total	452	2,5%	17.834	98%	18.286	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Per acabar l'anàlisi de la formació contínua es presenten les dades de la formació certificable. Aquesta és una novetat respecte anys anteriors que aporta dades força interessants. Abans, però, cal comentar que la formació contínua que s'oferta pot ser certificable o no. La formació certificable és aquella que està homologada per l'administració o per un fabricant de marca mentre. Les certificacions són les següents:

— CER: Carnet professional / formació certificable o acreditable per una administració competent i/o pels convenis col·lectius dels sectors professionals corresponents.

— CdP: Acció formativa que pertany a un Certificat de Professionalitat (acreditable en el sistema de Qualificacions Professionals).

— IDI: Formació en idiomes, certificable segons els nivells del Marc Comú Europeu de Referència per les Llengües (en endavant MCER). A més del MCER, aquesta formació és preparatòria per a proves d'entitats certificadores de prestigi pels nivells de les Escoles Oficials d'Idiomes, Cambridge (anglès), Goethe Institut (alemany), Alliance Française (francès), Institut Pushkin (rus).

— TIC: Accions formatives de TIC amb certificació de fabricant (MICROSOFT, ORACLE, CISCO, etc.) o preparatòries per a les proves de certificació ACTIC.

De la formació contínua d'oferta, el 43% és formació certificable, el 16% permet l'obtenció d'un carnet o d'una certificació per part de l'administració, el 13% és certificable en idiomes i la resta amb un 7% aproximadament permet obtenir un certificat de professionalitat i una certificació de fabricant TIC o la certificació ACTIC. Aquestes dades són rellevants ja que gairebé un de cada dos cursos de formació està vinculat a una certificació (taula 89).

Al gràfic 59 es presenta la tipologia dels cursos segons els nivells d'estudis dels participants i com és d'esperar les persones amb estudis bàsics o inferiors opten majoritàriament per cursos que els donen una certificació de l'administració o un carnet professional que acredita la competència tècnica de cara a poder accedir al mercat de treball. En canvi, les persones amb estudis universitaris són els que més opten a la resta de modalitats; certificacions de professionalitat, idiomes o marques de certificacions vinculades a les TIC. Si realitzem l'anàlisi des de l'òptica de la formació professional apreciem que les persones amb estudis de grau superior també cursen més cursos certificables que les que han cursat graus mitjos. Per tant, a major nivell d'estudis més es formen en cursos certificables, especialment en competències transversals (gràfic 64).

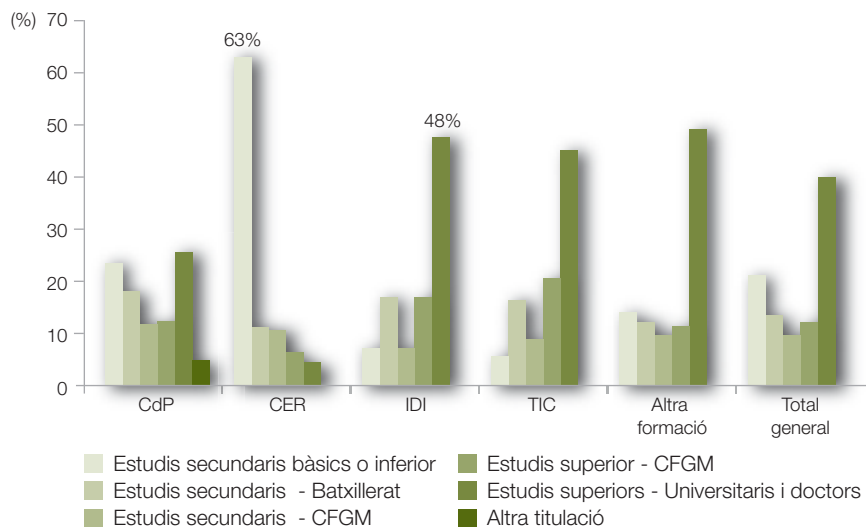
Tot i que no disposem de la formació a demanda, la formació d'oferta per família professional també ens dona una visió de quin és el nivell de reciclatge per cada una de les branques professionals. En termes de competències transversal veiem que la formació complementària, centrada en llengües estrangeres, presenta un epígraf popi i per tant, no podem conèixer

Taula 89. Tipologia de cursos segons els plans de formació d'oferta. Barcelona. 2014 (%)

Tipus pla	CdP	CER	IDI	TIC	Altres formacions	Total general
Economia Social	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%
Intersectorial	53,3%	22,3%	30,5%	95,7%	84,1%	54,6%
Sectorial	43,1%	77,7%	69,5%	4,3%	15,9%	43,4%
Total general	7,8%	15,9%	12,8%	6,1%	57,4%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Gràfic 64. Tipologia de cursos segons els nivells d'estudis dels participants. Barcelona. 2014 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

quina és la família professional que en l'any 2014 ha realitzat aquesta formació. Un altre aspecte rellevant són la família *Serveis socioculturals i a la comunitat* que concentra el 47% d'aquesta formació. Cal comentar que és un sector que s'està començant a regularitzar fruit de la directiva europea 2020⁸: els treballadors que no acreditin les seves competències hauran d'obtenir un certificat de professionalitat. Aquest és el cas molts treballadors familiars i de geriatria i formadors per a l'ocupació que fins fa uns anys no es requeria demostrar cap nivell de qualificació fins que el propi sector ha demandat regularitzar-se.

Si observem les dades referent a la formació certificable a través de fabricants *Seguretat i medi ambient* és la família que més participants presenta amb un 59% dels quals la majoria han realitzat cursos en seguretat privada.

Cal esmentar que en la majoria de famílies professionals es requereix d'una formació contínua i en canvi els treballadors no cursen aquest tipus de formació. Aquesta xifra ens fa pensar en diversos motius; el primer, per una limitació pressupostària, el segon per una manca d'informació o coneixement per part dels treballadors dels programes de formació d'oferta, els quals poden donar resposta als canvis del sector i millorar així la seva versatilitat, adaptació als canvis, flexibilitat, etc. En tercer, per la identificació d'aquesta formació a persones en situació d'atur, i per últim, per una manca de prioritats fruit de les limitacions horàries i temporals (taula 90).

⁸Marc europeu de les qualificacions professionals: *RECOMENDACIÓN DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO de 23 de abril de 2008 relativa a la creación del Marco Europeo de Cualificaciones para el aprendizaje permanente.*

Taula 90. Tipologia de cursos segons la família professional

Família professional	CdP	CER	IDI	TIC	Altra formació	Total general
Activitats físicoesportives	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Administració i gestió	16%	0%	0%	74%	57%	38%
Agrària	0%	1%	0%	0%	0%	0%
Arts gràfiques	3%	0%	0%	0%	0%	0%
Arts i artesanía	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Comerç	16%	5%	0%	0%	9%	7%
Edificació i obra civil	0%	3%	0%	0%	1%	1%
Electricitat i electrònica	0%	0%	0%	0%	1%	1%
Energia i aigua	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Fabricació mecànica	0%	0%	0%	0%	1%	1%
Formació complementària (idiomes)	0%	0%	97%	0%	0%	12%
Hostaleria i Turisme	2%	0%	3%	0%	1%	1%
Imatge i so	2%	0%	0%	0%	1%	1%
Imatge personal	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Indústries alimentàries	1%	13%	0%	0%	0%	2%
Informàtica i comunicacions	4%	0%	0%	26%	3%	3%
Instal·lació i manteniment	1%	2%	0%	0%	0%	0%
Sanitat	0%	0%	0%	0%	6%	3%
Seguretat i mediambient	0%	59%	0%	0%	5%	12%
Serveis socioculturals i a la comunitat	47%	0%	0%	0%	14%	11%
Transport i manteniment de vehicles	0%	18%	0%	0%	0%	3%
Neteja	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Total general	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per CFCC.

Finalment, és rellevant destacar, en clau positiva, la participació del treballadors en formació de llengües estrangeres certificables i en continguts TI; dues competències claus que el mercat de treball està requerint i que contribueixen a millorar la qualificació de la població ocupada.

2.2 Formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats

El Servei d'Ocupació de Catalunya (d'ara endavant el SOC) és un organisme autònom adscrit al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya que té entre altres, la funció d'oferir o donar servei a totes les persones que busquen feina, independentment que la seva situació laboral sigui en actiu o en atur, i a les empreses.

Per dur a terme aquest objectiu, el SOC fomenta accions formatives adreçades prioritàriament a treballadors en situació d'atur, que comprenen diferents iniciatives, diferenciades pels continguts, objectius o beneficiaris i que tenen com a finalitat comuna la millora de la qualificació professional de les persones. El seu principal objectiu és incrementar els seus nivells d'ocupabilitat.

En qualsevol cas, aquestes accions s'entenen en el marc dels *Programes Treball i Formació*⁹ desplegats l'any 2013, concretament s'han dut a terme quatre programes de formació d'oferta que són els següents:

- Accions de formació d'oferta adreçades prioritàriament a persones treballadores desocupades (en endavant FOAP): La formació d'oferta té com a finalitat oferir a les persones treballadores, prioritàriament desocupades, una formació ajustada a les necessitats del mercat laboral i afavorir així la productivitat i la competitivitat de les empreses, així com també la qualificació i la promoció de les persones treballadores. Es tracta de subvencions destinades a impulsar accions formatives en àrees professionals prioritàries incloses al Fitxer català d'especialitats formatives del SOC.

- Centres d'innovació i formació ocupacional (en endavant CIFO): són centres emmarcats dins d'una xarxa de vuit centres de referència en la formació professional ocupacional que respon a l'objectiu de fomentar la formació i la qualificació professional. El tret diferencial respecte de les altres accions de formació per a l'ocupació consisteix en duu a terme una formació molt vinculada a les necessitats del territori.

- Programa Forma i Insereix: Es tracta d'accions formatives amb compromís de contractació o inserció. En funció de les entitats beneficiàries, es distingeixen dues línies d'actuació: la línia 1 està dirigida a empreses amb establiment operatiu a Catalunya, a les seves associacions, gremis i altres entitats que es comprometen a contractar com a mínim el 60% de l'alumnat atorgat. La línia 2 es dirigeix a centres o entitats de formació públics o privats, inscrits al Registre de centres i entitats de formació del SOC, que es comprometen a inserir en empreses, com a mínim, el 60% de l'alumnat atorgat.

Finalment, i per començar a analitzar les dades, cal comentar que l'any 2013 no s'ha desenvolupat el programa E-Formació i per tant, no hi ha dades al respecte. Aquest fet trenca la sèrie dels darrers anys destacant l'any 2012 amb el seu màxim desplegament obtenint una cobertura d'unes 40.000 persones.

⁹Memòria del Departament d'Empresa i Ocupació 2013 <https://www.oficinadetreball.gencat.cat/>

L'any 2013 la formació adreçada a persones desocupades (en endavant FOAP) ha estat la formació que ha concentrat més participant, concretament 26.665 persones a la ciutat de Barcelona, és a dir, el 88% de la formació total en el marc del *Programa Formació i Treball* del SOC. Un altre aspecte a comentar és l'increment de participants en els centres CIFO, aquest any 2013 s'han format gairebé unes 3.000 persones; xifra que notablement superior a la d'anys anteriors. El mateix succeeix en menor mesura en els programes de Forma i insereix. Per tant, s'ha incrementat la participació d'aquests tres programes en detriment del d'E-formació (taula 91 i gràfic 65).

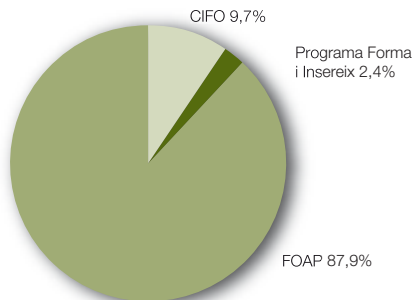
La modalitat de la formació pot determinar l'edat dels participants i per aquest motiu observem que ens els programes e Forma i insereix hi hagi més persones d'entre 20 i 29 anys que

Taula 91. Evolució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2008-2012 (total)

Any	Formació persones desocupades (FOQ/FOAP)	Centres Innovació i Formació Ocupacional	Programa Forma i Insereix	Programa E-Formació	Total
2008	7.730	596	310	6.788	15.424
2009	28.026	1.252	202	6.480	35.960
2010	29.273	1.742	139	9.013	40.167
2011	18.619	1.033	560	5.915	26.127
2012	27.881	753	230	41.297	70.161
2013	26.665	2.933	734	–	30.332

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Gràfic 65. Distribució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

en la resta de programes i, alhora, explica que en es programes del CIFO hi hagi més persones major de 50 anys. Ara bé, el perfil majoritari és el d'un persona d'entre 30 i 39 anys (gràfic 66).

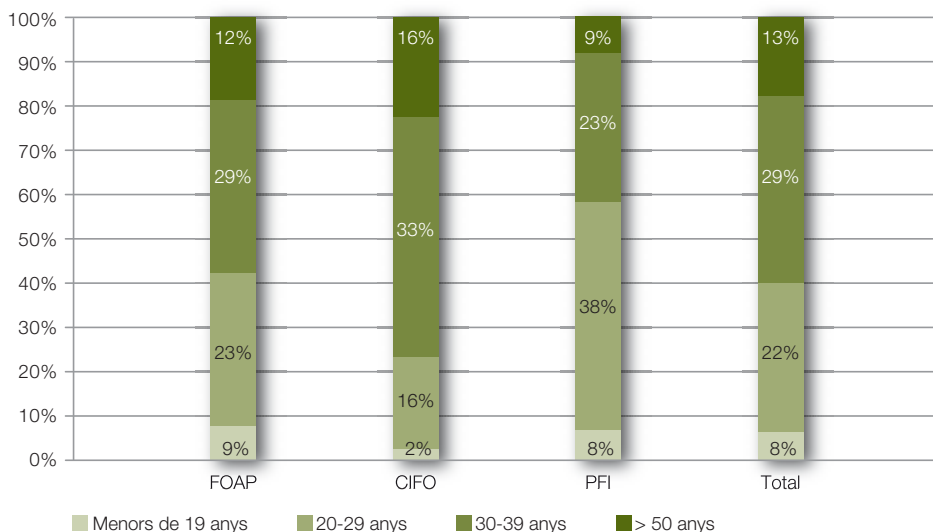
Per sexe veiem que en termes globals no hi ha grans diferències tot i que en termes absoluts hi ha més dones que homes. Si observem les dades segons el programa apreciem diferències interessants; en els programes de formació portats a terme des dels CIFOs hi ha més homes que dones –tres de cada quatre són homes- així com també en els programes de forma i inserireix on tres de cada cinc són homes (gràfic 67).

En quant als nivells formatius apreciem que el 42% dels participants han cursat estudis secundaris bàsics o inferiors, pel que fa a la resta de nivells formatius s'observa un pes relatiu semblant en tots ells i per tant, no s'observen diferències notables (taula 92).

Per acabar aquesta secció de formació per a l'ocupació adreçada a les persones desocupades es presenten les dades pel contingut del curs: la formació més demandada per les persones desocupades és *Activitats de gestió administrativa* amb 1.489 participants, seguida de la d'atenció a persones en situació de dependència amb 933 i de la formació de llengua catalana amb 635 persones. És interessant apreciar que per primera vegada entre els 15 cursos amb més participants s'hi troben dos d'anglès; una competència transversal cada cop més requerida en el mercat de treball i, per tant, millora els nivells d'ocupabilitat.

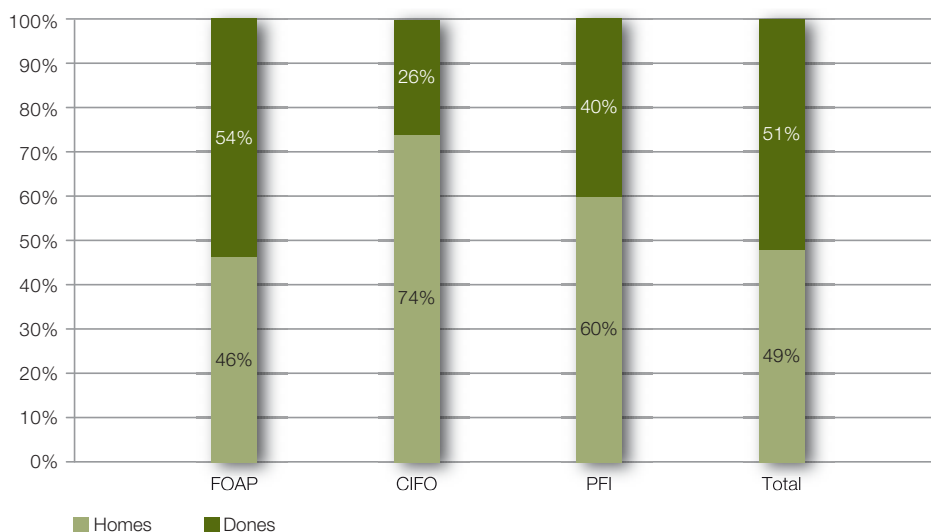
Si observem la tipologia del curs apreciem que el 18% de l'oferta formativa respon a la família professional de l'*Administració i gestió* seguida amb el 10% a la de *Serveis socioculturals i a la comunitat* i en tercer lloc, amb un 8% idiomes estrangers (taula 93).

Gràfic 66. Participants en formació a treballadors en atur segons edat. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Gràfic 67. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe.
Barcelona 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Taula 92. Participants en formació a treballadors en atur segons els nivells d'instrucció. Barcelona. 2013 (total)

Nivells educatius	Formació persones desocupades (FOAP)	Centres Innovació i Formació Ocupacional	Programa Forma i Insereix	Programa E-Formació	Total
Estudis secundaris bàsics o inferior	11.604	790	351	–	12.745
Estudis secundaris - Batxillerat	4.035	402	92	–	4.529
Estudis secundaris - CFGM	3.473	334	238	–	4.045
Estudis superiors - CFGS	3.918	658	53	–	4.629
Estudis superiors - Universitaris i doctors	3.617	749	–	–	4.366
Altra titulació	18	–	–	–	18
Total	26.665	2.933	734	–	30.332

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Taula 93. Formació a treballadors en atur més demandades. Barcelona. 2013 (total)

Rànquing	Curs	Participants
1	Activitats de gestió administrativa	1.489
2	Atenció sociosanitària a persones dependents en institucions socials	933
3	Nivell bàsic 1 del consorci per a la normalització lingüística	635
4	Anglès: atenció al públic	589
5	Atenció sociosanitària a persones al domicili	418
6	Anglès: gestió comercial	376
7	Nivell bàsic 2 del consorci per a la normalització lingüística	221
8	Socorrisme en instal·lacions aquàtiques	217
9	Activitats de venda	215
10	Auxiliar en activitats d'oficina i en serveis administratius generals	215
11	Creació i gestió de microempreses	212
12	Dinamització d'activitats de lleure educatiu infantil i juvenil	212
13	Cuina	207
14	Docència de la formació professional per a l'ocupació	201
15	Confecció i publicació de pàgines web	186

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

2.3 Formació professional per a l'ocupació. Idees clau

Treballadors en actiu

- L'any 2014 **18.286 persones** van participar en formació contínua. Xifra que s'ha reduït en 1.301 participants respecte l'any passat.
- La FC a **Barcelona representa el 30%** de la formació de tota **Catalunya**.
- La **formació intersectorial** és la que més participants concentra (9.979 persones), un de cada dos es forma en el marc d'aquesta acció. La majoria cursa formació d'**ofimàtica (administració i gestió) o de llengües estrangeres**.
- El perfil del participant és majoritàriament **dona**, d'entre **35 i 44 anys** i disposar d'**estudis universitaris**.
- El **42,6%** de la formació contínua és **formació certificable**.

Treballadors en atur

- L'any 2013 **30.332 persones aturades** van participar **en formació**. Xifra significativa-ment inferior a l'any anterior, 39.829 persones menys.
- El **88%** dels participants van cursar formació adreçada a persones desocupades (**FOQ/FOAP**).
- Per sexes **no hi ha diferències notables** i l'edat varia segons la tipologia de programa. I el **42% només** disposa d'**estudis secundaris bàsics**.
- La formació més demandada és l'**Activitats de gestió administrativa** amb **1.489 persones**.

PART 3

Conclusions

El següent apartat recull les principals conclusions del present Anuari, tant de l'apartat del *background* de la població graduada en formació professional i el mercat de treball com del sistema de formació professional inicial i per l'ocupació.

En termes globals podem dir que la qualificació de la població és un element clau que determina en sentit positiu o negatiu la inserció, la permanència o l'exclusió de la població de Barcelona. No és nou observar com les persones amb uns nivells de qualificació alts presenten uns nivells d'inserció i permanència més òptims que la resta de nivells formatius i competencials. Entre aquest col·lectiu hi trobem, a més de les persones amb formació universitària i unes competències transversals i bàsiques d'alt nivell, les persones graduades amb estudis de formació professional de grau superior, les quals presenten unes condicions cada cop més pròximes a les de la població amb estudis universitaris o postuniversitaris.

En contraposició trobem les persones sense estudis i amb uns nivells de qualificació professional baix que presenten uns nivells d'atur de llarga durada força preocupants, així com les condicions de permanència entre aquells que estan dintre del mercat laboral. Ara bé, en termes de formació professional cal esmentar que les persones graduades en estudis professionals de grau mig presenten uns nivells no tant favorables com els de grau superior, ja que si bé en anys anteriors presentaven una taxa d'atur inferior a les persones amb estudis de batxillerat, en aquesta edició s'ha observat un canvi de tendència, en aquest cas en sentit negatiu.

En termes d'activitat econòmica apreciem que les activitats de serveis d'informació, hotel·leria i turisme, comerç, sanitat i educació són els principals sectors que agrupen més població ocupada a la ciutat de Barcelona i les que, alhora, presenten un important volum de matriculació en les famílies professionals que li són associades.

De forma paral·lela, i en termes de sistema de formació professional inicial apreciem un increment sostingut de la matrícula dels estudis d'FP i, per tant, aquests estudis són una aposta clara i atractiva no només pels joves que finalitzen els seus estudis obligatoris sinó per persones de major edat situant-se com una clara opció de formació al llarg de la vida, per a l'acreditació o per a la requalificació. Per cicles apreciem que hi ha una aposta clara pels estudis de CFGS força positiva, evidenciada per un increment de l'oferta de cicles en aquest nivell formatiu; al curs 2013-2014 es van matricular 20.154 persones, fet que suposa un increment del 49% en els darrers 10 anys. En canvi, entre els CFGM la matriculació en aquest mateix curs va ser de 11.797 persones, un 37% més que en el curs 2004-2005 (punt de partida de l'anàlisi evolutiu). En termes de perfil de l'alumnat s'observen diferències importants; mentre que

l'alumnat d'un CFGM és el d'un home d'entre 18 i 20 anys amb estudis d'ESO i amb una representació de població estrangera del 20% entre els centres públics (7 punts percentuals als de cicle superior), entre l'alumnat de CFGS aquesta distribució de sexe és més homogènia i l'edat és de 20 o més anys i amb una menor presència de població estrangera. També cal esmentar que aquests segons presenten uns nivells de mobilitat internacional gairebé el doble que els primers.

Així doncs, si integrem l'anàlisi del mercat de treball i del sistema d'FP inicial apreciem una doble dinàmica i força diferenciades; la dels FP-CFGM i la dels FP-CFGS. Els primers presenten més dificultats d'inserció i condicions pitjors en el mercat de treball i alhora, una menor oferta de cicles formatius i, en canvi, els segons uns millors indicadors de mercat de treball i una major oferta formativa. Si comparem les dades del present Anuari amb la d'edicions anteriors podríem pensar que s'està produint una fractura entre els cicles professionals de grau mig i grau superior de tal forma que els segons s'estan aproximant a les condicions dels titulats universitaris i els primers a les condicions de perfils professionals de menor qualificació. Podríem pensar que aquesta tendència és conseqüència d'un mercat de treball cada cop més polaritzat i exigent en termes competencials i de demanda de qualificació professional, però també a la precarització del mercat de treball a casa nostra els darrers anys.

Una altra tendència observada, ja comentada en edicions anteriors, és l'existència d'un relatiu desajust entre la demanda formativa i les activitats econòmiques. Les opcions preferides sol·licitades en les preinscripcions ens evidencien la preferència de l'alumnat pels centres de titularitat pública. Ara bé, ens famílies professionals on hi ha una major demanda per part de l'alumnat o on l'activitat econòmica és estratègica per la ciutat de Barcelona, l'oferta privada és la que equilibra aquest desajust de la demanda formativa, tal és el cas de la família professional de Sanitat o Informàtica i comunicació.

Finalment, cal esmentar la formació professional per l'ocupació. En aquest sentit, s'ha observat l'ús de passarel·les dintre del sistema educatiu, però en menor mesura, l'ús de les passarel·les entre els dos subsistemes; l'acadèmic i el professional i viceversa. En la formació contínua, al marge de la davallada del nombre de matriculats, hi ha dos aspectes que són importants de comentar: el primer és el fet que el 43% de la formació contínua és formació certificable. Aquesta dada és força positiva, però si focalitzem, apreciem que només el 7% d'aquestes corresponen a certificacions de professionalitat. Un segon aspecte a destacar és el fet que són les persones amb més nivells formatius les que més han realitzat formació contínua. En quant a la formació adreçada a persones a l'atur apreciem una reducció força notable respecte anys anteriors, aquest fet és fruit de la reducció pressupostària en formació del tipus e-formació la qual s'ha deixat d'oferir durant l'ant 2014.

PART 4

Reptes i recomanacions

De les conclusions aportades en l'anàlisi de les dades de l'Anuari se'n desprenen un seguit de reptes que la ciutat de Barcelona haurà d'afrontar en els propers anys.

Abans però cal fer esment de dos informes claus que permeten complementar les tendències observades; en primer lloc l'informe que defineix les previsions del mercat de treball de CEDEFOP¹⁰ per Espanya¹¹ on preveu que l'ocupació creixerà especialment en el sector serveis i vendes i la que es generarà serà majoritàriament per reemplaçament però, en tot cas, no es superaran els nivells de precrisi. A més, les previsions ens diuen que no es generarà ocupació d'alta qualificació als mateixos nivells de la mitja dels països europeus. Aquest és un escenari poc prometedor per la ciutat, malgrat que Barcelona presenta uns indicadors més positius que la resta de l'Estat espanyol.

El segon document a destacar, també elaborat pel CEDEFOP, és l'estudi *Stranger VET for better lives* que avalua l'impacte que ha generat en les polítiques i estratègies dels països membres les estratègies definides per la Unió Europea entre 2010 i el 2014. La principal conclusió se centra en el fet que els països amb tradició en formació professional han tingut un menor impacte de les estratègies impulsades per la UE i, en conseqüència han provocat menys canvis a nivell sistèmic, aquest és el cas de l'Estat espanyol. No obstant, l'estudi també esmenta que les estratègies europees han tingut un impacte positiu en menor o major mesura. Aquestes han incidit en la millora de la cooperació entre els diferents agents i ha posat en l'agenda política la importància de la formació professional per fer front als nivells de desocupació i a la millora de la qualificació de la població al llarg de la vida. La recent *Llei de formació i qualificació professional*¹² impulsada per la Generalitat de Catalunya és un bon exemple.

Davant d'aquestes perspectives de futur definides pel CEDEFOP, Barcelona ciutat té el doble repte d'incentivar la creació de llocs de treball d'alta qualificació i, alhora, el de promoure la formació professional integrada i de qualitat perquè pugui esdevenir una ciutat europea competitiva i qualificada per fer front als reptes dels propers anys. El mercat de treball presenta, com ja ho ha fet en els darrers anys, una dinàmica regressiva caracteritzada per un augment de l'atur que afecta transversalment a tots els nivells formatius, també als graduats en formació professional, però especialment a aquelles persones amb menys especialització i qualificació. Al mateix temps els baixos nivells de creació de llocs de treball i la baixa contractació que genera un increment notable de la competitivitat entre aquells que cerquen incorporar-se al

¹⁰ European Centre for the Development of Vocational Training.

¹¹ Spain. Skill supply and demand up to 2025 edition.

¹² Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professional.

mercat laboral. Ambdues realitats, relacionades estretament, marquen un full de ruta clar pel que fa a la necessitat de formar-se i qualificar-se i de fer-ho continuadament i al llarg de la vida.

El segon repte és el de continuar treballant per fer de l'FP inicial una opció atractiva i de valor afegit a la ciutat que doni resposta a la desocupació i a la millora de la formació formal de les persones. Al mateix temps la formació professional per l'ocupació ha de poder garantir l'acreditació de totes les persones amb una trajectòria laboral consolidada i sense certificació.

No obstant, cal esmentar que Barcelona disposa de dos punts forts que cal valor; el primer és l'actual oferta formativa i els recursos en formació professional inicial desplegats a la ciutat i el segon és aquesta nova llei de la formació professional que ha de permetre la integració encara més dels dos sistemes de la formació professional i que és una aposta clara per l'FP.

De forma específica es plantegen els següents reptes de futur per tal d'aproximar-nos al màxim a l'escenari òptim europeu:

- Optimitzar la formació professional per tal de reduir al màxim el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur, així com combatre l'atur juvenil i per últim requalificar població tant ocupada com desocupada, independentment de la seva edat i la seva situació laboral.
- Millorar l'orientació per tal de posar en valor els estudis d'FP i donar a conèixer el seu caràcter professionalitzador enfront a altres opcions formatives, així com informar de les passes educatives que ofereix el sistema.
- Millorar la informació sobre l'FP al món de l'empresa, per tal que aquesta conegui en profunditat aquests estudis i tot el que poden aportar-li en matèria de recursos humans en les diferents famílies professionals. Així com fer visible les bones pràctiques en l'FP.
- Estendre l'FP dual entre centres i empreses, posant-la en valor com una opció avantatjosa per uns i altres i sobretot per la formació dels estudiants.
- Construir entre tots els agents implicats, un model propi d'aquest tipus d'alternança que respongui a la realitat econòmica i social del nostre país.
- Continuar treballant de forma col·laborativa i coordinada entre diferents àmbits de l'Administració, així com entre els centres i les empreses per tal d'optimitzar la xarxa d'agents existent.
- Convertir els marcs de referència europeus, tant de qualificacions (EQF) com de qualitat (EQARF), en referències compartides efectives, tant des del propi sistema educatiu com des del mercat de treball.
- Seguir apostant pels sectors estratègics a la ciutat, buscant els encaixos que aquests poden tenir amb els estudis d'FP.
- Potenciar totes les vies d'accés al mercat de treball per part dels graduats en FP, especialment aquelles que tenen a veure amb el propi centre i les empreses: cal apostar per un model d'alternança que s'ajusti a les característiques del Sistema Català d'FP, i per fer-ho cal explorar altres modalitats d'aprenentatge.

-
- Incrementar la internacionalització de l'FP via participació en projectes i programes europeus de mobilitat d'estudiants de la Unió Europea, però també amb la implicació d'empreses privades que puguin possibilitar llocs de pràctiques i d'especialització a l'estranger.
 - Revaloritzar la formació professional de grau mig establint aliances estratègiques que aportin excel·lència i qualitat en la formació de l'alumnat.
 - Dissenyar actuacions que redueixin l'abandonament en la formació professional, especialment entre l'alumnat dels cicles formatius de grau mig.
 - Dissenyar itineraris curriculars davant l'àmplia oferta formativa d'FP amb perfils professionals emergents que actualment requereix el mercat de treball.
 - Incentivar als agents públics i privats a posar a disposició de tothom les dades de caràcter públic amb l'objectiu d'aportar dades estadístiques per a l'anàlisi de polítiques públiques.
 - Potenciar les famílies professionals vinculades al sector de la indústria. El sector de la indústria s'està reformulant i emergent. Arrel de les transformacions tecnològiques i socials estan sorgint noves activitats econòmiques (la biomecànica, la robòtica, la nanotecnologia, o el moviment maker en són un bon exemple) directament vinculades als estudis d'FP d'Instal·lacions i manteniment, Fabricació mecànica o Electricitat i electrònica. Famílies professionals que calen dinamitzar.
 - Establir aliances estratègiques internacionals per tal de compartir bones pràctiques en matèria d'FP.
 - Organitzar taules sectorials que ajudin a establir un diàleg més proactiu entre empreses, centres d'FP o agents de l'administració educativa.

PART 5

Metodologia i fonts d'informació

El present Anuari ha estat possible gràcies, d'una banda, a la concessió de dades per part dels organismes col·laboradors que han facilitat dades de forma directa a la Fundació i, de l'altra, a la sistematització de la informació que diferents entitats faciliten les xifres a través de les seves pàgines web. La informació facilitada respon tant a registres administratius propis de l'administració pública com a bases de dades del sector privat o enquestes específiques realitzades a la població.

Des del punt de vista de la territorialitat aquesta publicació abasta Barcelona ciutat com a eix central de l'anàlisi i de vegades per integració a la província de Barcelona, Catalunya o l'Estat espanyol. Així mateix, per poder-la comparar amb Catalunya o l'Estat espanyol s'ha utilitzat la base de dades d'*Eurostat* referent a les regions europees NUTS2.

Aquesta diversitat de fonts d'informació planteja el repte de l'homogeneïtzació, especialment entre els nivells formatius, tal com ja s'ha anat indicant al llarg de l'*Anuari*. Ara bé, l'accessibilitat de la informació de forma desagregada i per registres és el que ha facilitat l'estandardització i, per tant, és el que ha permès poder fer la comparativa tant territorial com categòrica.

Durant la realització de l'*Anuari* s'han utilitzat dues metodologies clarament diferenciades; la primera és el tractament de microdades a partir dels programaris *SPSS* i *Excel* segons el format de les dades. Aquestes s'han agrupat i tractat d'acord els estàndard europeus per tal de facilitar la comparabilitat amb altres unitats territorials. Aquesta metodologia s'ha utilitzat per calcular indicadors normalitzats (taxa d'atur, taxa d'ocupació, etc.) basats en l'Enquesta de Població Activa (EPA) que elabora l'INE de forma trimestral, i els incorporats en els capítols de formació per l'ocupació entre altres indicadors. La segona metodologia no comporta complexitat ja que es recullen les dades que són directament de les pàgines web de les entitats que faciliten la informació i es presenten directament com a tals i s'elaboren indicadors de tendències, d'evolució, etc.

Si bé és cert que des de la primera edició de l'*Anuari* ha millorat de forma significativa la recollida de dades, el seu tractament i la seva accessibilitat fruit en bona part de la introducció de la filosofia de l'*Open data* a la societat, encara hi ha un llarg camí a recórrer en aquest sentit. A data d'avui hi ha força dificultats per poder disposar de les dades dels matriculats en formació professional a la ciutat de Barcelona de forma actualitzada i sistematitzada, el mateix succeeix en els nivells de les qualificacions professionals de la població de Barcelona o les dades sobre el mercat de treball sota l'òptica de l'FP.

Per tal de poder conèixer la realitat social i econòmica de la ciutat és imprescindible recollir informació el màxim actual possible. Sense aquest coneixement sobre la situació de Barcelona no es poden dissenyar amb garanties estratègies i polítiques públiques que donin resposta als reptes presents i futurs a assolir, ja siguin establerts per la Comissió europea com els propis de la ciutat. Així mateix, l'anàlisi de la informació ha de permetre anticipar escenaris de futur; promoure'ls en el cas dels desitjats i prevenir-los en el cas de ser contraproductius per la ciutat de Barcelona.

Finalment, cal comentar que respecte a la font d'informació que s'especifica en cada una de les taules la base de dades d'on s'ha aconseguit la informació i s'especifica, en els casos que es requereixi una nota metodològica que complementa la interpretació de la dada o de la taula en general.

PART 6

Glossari

Acreditació de la competència

Procés pel qual s'atorga un reconeixement de competències a una persona per desenvolupar una professió. Les vies d'acreditació més usuals, en el sistema de formació professional al nostre país, són els títols de formació professional, els certificats de professionalitat, els certificats de formació ocupacional i/o contínua, i també els certificats de les accions formatives dels programes de qualificacions professionals inicials (PQPI).

Aprenentatge

Procés de millora del comportament, la informació, els coneixements, la comprensió, les actituds, els valors o les capacitats / competències.

Aprenentatge al llarg de la vida

Inclou totes aquelles accions educatives que afavoreixen i potencien el desenvolupament personal, social i professional de les persones.

Àrea Metropolitana de Barcelona

Delimitació territorial que integra quatre comarques (Baix Llobregat, el Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès occidental) i 36 municipis limítrofs a Barcelona i agrupats principalment per motius de mobilitat i accessibilitat a la ciutat de Barcelona.

Atur registrat

Recull les demandes d'ocupació registrades en les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) que estan actives l'últim dia laborable de cada mes i que no es corresponen amb cap de les següents situacions: pluriocupació, millora d'ocupació, col·laboració social, jubilats, persones de més de 65 anys, en recerca d'ocupació conjuntural o de jornada inferior a 20 hores, estudiants, demandes suspeses, compatibilitat de prestacions, treballadors eventuais agrícoles subsidiats, rebuig d'accions d'inserció laboral, i altres causes com no tenir disponibilitat immediata o estar en situació d'incapacitat laboral transitòria o de baixa mèdica.

Catàleg de qualificacions professionals

Conjunt de qualificacions professionals, ordenades segons les diferents famílies professionals i nivells de competència.

Catàleg integrat modular

Conjunt de mòduls formatius o crèdits de caràcter transversal i específic, associats a les unitats de competències i a la qualificació en conjunt. És el referent bàsic per al disseny i actualització del catàleg de títols i certificats de professionalitat de formació professional.

Certificació de competències

Procés administratiu pel qual es formalitza el reconeixement dels aprenentatges adquirits mitjançant la formació o l'experiència professional.

Certificat de professionalitat

Document acreditatiu de la competència adquirida per la via de la formació professional, gestionada per l'Administració laboral.

Cicles Formatius d'Ensenyaments Artístics de Grau Mitjà (CFAM)

Són els ensenyaments que comprenen els Cicles Formatius de Grau Mitjà d'arts plàstiques, d'oficis artístics i de disseny.

Cicles Formatius d'Ensenyaments Artístics de Grau Superior (CFAS)

Són els ensenyaments que comprenen els Cicles Formatius de Grau Mitjà d'arts plàstiques, d'oficis artístics i de disseny. Tenen la funció de facilitar una formació professional específica, que capacita per a l'exercici d'una professió concreta amb la qualificació necessària per a fer treballs tècnics, assumir responsabilitats de programació i coordinació, i per a la incorporació al mercat laboral de l'àmbit de les arts plàstiques, els oficis artístics i el disseny.

Cicles Formatius de Grau Mitjà (CFGM)

Són els estudis, pertanyents a la Formació Professional Reglada, que segueixen a l'ESO. Són estudis post-obligatoris i l'alumnat ha de tenir 16 anys com a mínim per a cursar-los. És una formació específica de tècnic mig en un sector professional, que dota d'un perfil de tècnic amb nivell d'autonomia propi sota la supervisió d'un responsable superior. La titulació que s'obté correspon a una qualificació de nivell 2.

Cicles Formatius de Grau Superior (CFGS)

És una formació específica de tècnic superior en un sector professional, que dota d'un perfil de tècnic superior amb nivell d'autonomia i responsabilitat elevats, i que possibilita la conducció d'equips de treball. La titulació que s'obté correspon a una qualificació de nivell 3.

Centres d'Innovació i Formació Ocupacional (CIFO)

Centres del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) que programen de manera contínua accions formatives dirigides a persones treballadores en situació d'atur, porten a terme accions formatives d'experimentació en noves qualificacions, desenvolupen accions d'innovació metodològica per a la consecució de competències i capacitats professionals.

Competències

Capacitat de dur a terme activitats en una professió o en un lloc de treball, segons les normes exigides pel sector.

Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)

Organisme públic amb representació del Departament d'Educació (60%) i de l'Ajuntament de Barcelona (40%), que porta a terme la gestió educativa de la ciutat. La seva existència ha suposat la desaparició de la Delegació Territorial de Barcelona-Ciutat. Es va constituir legalment pel Decret 84/2002 del Govern de la Generalitat del 5 de febrer de 2002.

Consorti per a la Formació Contínua de Catalunya (CONFORCAT)

Creat l'any 2004 en el marc del Servei d'Ocupació de Catalunya, està integrat per la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Empresa i Ocupació, i per les organitzacions sindicals i empresarials que tenen la consideració de més representatives a l'àmbit de Catalunya. Té encomanada la gestió i execució dels programes de la formació professional contínua, així com el seguiment i control de les accions formatives que es duiguin a terme en l'àmbit de Catalunya.

Contractació laboral registrada

Contractes registrats a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i comunicacions de contractació que realitzen els empresaris, amb lloc de treball a Catalunya.

Convalidació

Procés administratiu pel qual una formació adquirida i acreditada té una afinitat que permet el reconeixement dels mateixos efectes acadèmics i professionals que una altra que s'està cursant o que es vol cursar.

Cursos d'accés a cicles de grau mitjà (CAM)

Formació de 600 hores que permet a les persones que el superen l'accés directe als cicles de grau mitjà de formació professional inicial; en el cas dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny permet l'exempció de la part comuna de la prova d'accés i en el cas dels ensenyaments esportius, l'exempció de la prova d'accés de caràcter general.

Cursos d'accés a cicles de grau superior (CAS)

Formació de 700 hores que permet a les persones que el superen l'accés directe als cicles de grau superior de formació professional inicial; en el cas dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny permet l'exempció de la part comuna de la prova d'accés i en el cas dels ensenyaments esportius, l'exempció de la prova d'accés de caràcter general.

Demandant d'ocupació

Persona que cerca ocupació i que s'ha inscrit en una Oficina de Treball per a sol·licitar-la. Pot ser que estigui treballant o aturat.

Dinamisme productiu

Es defineixen com a activitats més dinàmiques aquelles activitats econòmiques a 2 dígit de la CCAE que presenten un augment de població assalariada i autònoma més elevat entre dos períodes. Les activitats menys dinàmiques són les que presenten un augment més petit o una disminució més elevada entre dos períodes. Per realitzar aquest càlcul, en primer lloc es suma la població assalariada i autònoma corresponent a cada activitat, i després es realitza l'ordenació en funció de les variacions percentuals, tenint en compte només aquelles activitats econòmiques que representen més d'un 1% del total de població assalariada i autònoma d'un territori.

Educació Secundària Obligatòria (ESO)

Etape del sistema educatiu de l'Estat espanyol que es correspon amb l'educació secundària obligatòria. Comprèn 4 cursos, que abasten des dels dotze als setze anys si no hi ha repeticions. És la continuació de l'educació primària i l'última de les etapes d'educació obligatòria.

El títol de l'ESO permet accedir al Batxillerat i als cicles formatius de grau mitjà. Per als alumnes que no la superen existeixen els Programes de Qualificació Professional Inicial.

Entorn professional

Element de la qualificació professional on s'indica, amb caràcter orientador, l'àmbit professional, els sectors productius i les ocupacions o llocs de treball que s'hi relacionen.

Família Professional

Conjunt d'ensenyaments que s'imparteixen a la Formació Professional i que capaciten a l'alumne per a exercir qualificadament una activitat en el camp professional, donant-li també instruments que li permetin inserir-se en el mercat de treball i adaptar-se als canvis en la seva vida laboral. Cada Família Professional està integrada per Cicles Formatius de Grau Mitjà (CFGM) i de Grau Superior (CFGS).

Formació

Sistema de capacitació de les persones a través del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Formació a distància

Conjunt d'accions formatives on l'alumne pot estudiar des del seu domicili i compaginar la seva formació amb altres estudis o amb la seva feina. La formació a distància inclou la teleformació, que és el conjunt d'accions formatives que es poden realitzar a través d'Internet.

Formació presencial

És el conjunt d'accions formatives que es realitzen en un espai físic determinat amb la presència dels participants.

Formació professional contínua

Conjunt d'accions formatives desenvolupades per les empreses, els treballadors o les organitzacions representatives, adreçades a la millora de les competències professionals i de la qualificació dels treballadors i treballadores en actiu. Aquesta formació actualment s'anomena "formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats" i ha passat a integrar la formació d'oferta del subsistema de formació professional per a l'ocupació.

Formació professional inicial

Conjunt d'accions de formació professional específica (també anomenada formació professional reglada) que s'imparteixen en el sistema educatiu.

Formació professional dual

Nova modalitat d'oferta formativa dintre de la formació professional. Es desenvolupa sota el règim d'alternança entre el centre educatiu i l'empresa, amb un nombre d'hores o dies d'estada en aquesta i en el centre formatiu de durada variable, mitjançant un conveni de col·laboració entre ambdues institucions i amb un compromís de contractació de l'alumnat amb un format contractual establert per l'autoritat educativa i de treball.

Formació professional ocupacional

Conjunt d'accions de formació professional que tenen per objectiu proporcionar a les persones en situació d'atur les competències professionals requerides pel sistema productiu. Aquesta

formació actualment s'anomena "formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats" i ha passat a integrar la formació d'oferta del subsistema de formació professional per a l'ocupació.

Grau d'ocupabilitat

Segons el SOC, el grau d'ocupabilitat d'un individu el determina el temps que porti a l'atur (a més temps, menor probabilitat d'ocupar-se), l'àmbit geogràfic de recerca de feina (municipal o supramunicipal) i el nombre de demandes d'ocupació i el tipus de prestació per desocupació que es percep.

Itinerari Formatiu

Trajectòria d'aprenentatge mitjançant un procés formatiu ordenat segons la progressiva dificultat, necessari per al desenvolupament d'una ocupació.

Mercat laboral

Àmbit en el qual es relacionen les necessitats de les empreses i dels demandants d'ocupació. Estadísticament indica l'evolució dels sectors econòmics i les tendències socials en matèria laboral.

Mòdul Formatiu

Bloc coherent de formació associat a cadascuna de les unitats de competència que figuren en la qualificació i que constitueix la unitat mínima de formació professional acreditable per establir els ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols de formació professional i als certificats de professionalitat.

Nivells de classificació

Nivells 1, 2 o 3 de les unitats de competència i de les qualificacions que, segons criteris d'aptitud i d'actitud, requereix el desenvolupament de l'activitat laboral: coneixements, iniciativa, autonomia, responsabilitat, complexitat, etc.

Plans de formació adreçats a entitats d'economia social

Formació contínua adreçada a qualsevol persona que treballi en el territori català i que sigui soci/a o treballador/a de cooperatives, societats laborals i entitats d'economia social.

Plans de formació intersectorial

Accions formatives que tenen com a objectiu l'adquisició de coneixements i/o habilitats aplicables en qualsevol sector productiu, com idiomes, recursos humans, aplicacions informàtiques, etc. Pot accedir qualsevol persona que treballi en el territori català, tant per compte propi com aliè.

Plans de formació sectorial

Formació especialitzada en sectors concrets. Pot accedir qualsevol persona que treballi en el territori català, en el sector productiu en qüestió, ja sigui per compte propi o aliè.

Població activa

Quantitat de persones que s'han integrat al mercat de treball, és a dir, que tenen una feina o que estan en recerca activa de feina. La població activa es compon de totes les persones en

edat laboral que, o bé treballen en una feina remunerada (població ocupada) o bé estan en recerca activa de feina (població a l'atur). Així, la població activa es subdivideix en dos grups: els ocupats i els desocupats. La fracció de població activa que busca feina però no la troba determina la taxa d'atur.

Població assalariada

Població ocupada en els centres de cotització que du a terme una activitat remunerada per compte d'altri.

Població autònoma

Població ocupada que du a terme una activitat remunerada per compte pròpia sense treballadors assalariats a càrrec.

Població en edat de treballar

També anomenada "població en edat activa", que segons la legislació té la capacitat legal per incorporar-se al mercat de treball i que se situa entre els 16 i els 64 anys.

Població estrangera

Població amb una nacionalitat diferent a l'espanyola.

Programa de Qualificació Professional Inicial (PQPI)

Alternativa formativa amb la finalitat d'evitar l'abandonament escolar prematur, obrir expectatives de formació i qualificació posterior i facilitar l'accés a la vida laboral. L'objectiu d'aquest tipus de formació és que tots els alumnes assoleixin competències professionals pròpies d'una qualificació de nivell 1 de l'estructura actual del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, com també que tinguin la possibilitat d'una inserció sociolaboral satisfactòria i amplïin les seves competències bàsiques per prosseguir estudis en els diferents ensenyaments. Poden cursar un PQPI aquells joves que han acabat l'ESO i no n'han obtingut la titulació. L'edat mínima per participar-hi és de 16 anys complerts o bé complir-los abans del 31 de desembre de l'any d'inici del programa, i, si bé no s'estableix una edat màxima, la normativa recomana l'accés als menors de 21 anys, atès que la metodologia didàctica adreçada a joves és diferent de la metodologia didàctica adequada per a les persones adultes.

Proves d'accés a estudis universitaris (PAU)

Conjunt d'exàmens que tenen per objectiu comprovar i valorar la maduresa acadèmica dels estudiants i avaluar-ne els coneixements adquirits en el batxillerat. Antigament s'anomenaven també proves d'aptitud per a l'accés a la universitat (PAAU) i són majoritàriament conegudes pel nom de Selectivitat.

Qualificació professional

És l'especificació oficial de competència, apropiada per a la producció i l'ocupació, que acredita la competència als posseïdors.

Reconeixement de competències

Determinació dels coneixements i capacitats adquirits mitjançant una formació o experiència professional i, en el cas adient, la seva validació formal per part de les institucions facultades.

Regió Metropolitana de Barcelona (RMB)

Context territorial que inclou les comarques de l'Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental. També anomenat Àmbit metropolità.

Sense ocupació anterior

Persones que s'incorporen al mercat de treball i que abans no havien tingut altra feina o restaven inactives

Servei d'Ocupació Català (SOC)

Organisme autònom de caràcter administratiu, adscrit al Departament d'Empresa i Ocupació, que té com a funcions principals oferir i donar servei a totes les persones que busquen feina, independentment que la seva situació laboral sigui en actiu o en atur i a les empreses; oferir un marc d'igualtat d'oportunitats laborals per a tothom; fomentar l'esperit emprenedor i donar suport a la petita i mitjana empresa; aconseguir que el diàleg i el compromís entre els actors públics i privats siguin el motor de les polítiques d'ocupació, així com també aconseguir un nivell d'ocupació alt, mitjançant una acció activa juntament amb la promoció i creació de treball.

Sistema de qualificacions i formació professional

Procés pel qual s'estableix la identificació, adquisició, reconeixement i certificació de les competències requerides per a aconseguir els objectius de la producció i ocupació.

Taxa d'activitat

Relació de persones entre 16 i 64 anys que estan treballant o registrades a l'atur.

Taxa d'atur

Relació expressada en % entre el nombre de persones aturades i la població activa de 16 a 64 anys.

Taxa de graduació

Percentatge d'estudiants que finalitzen els estudis corresponents en el temps previst al pla d'estudis o en un curs acadèmic més, en relació amb la seva cohort d'entrada.

Taxa de temporalitat contractual

Relació entre el nombre de contractes temporals i el nombre total de contractes registrats, expressada en tant per cent.

Teleformació

Conjunt d'accions formatives que es poden realitzar a través d'Internet.

Títol de Formació Professional

Document acreditatiu de la competència adquirida mitjançant la formació professional específica, gestionada per l'Administració educativa.

Unitats de competències

Agrupament de competències amb valor i significat en el treball.

PART 7

Bibliografia

ALBAIGÉS B., MARTÍNEZ, M. (2013). *Educació avui. Indicadors i propostes de l'Anuari 2013*. Barcelona. Fundació Jaume Bofill.

ALBAIGÉS, B. [DIR.]; MARTÍNEZ, M. (2013). *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2013*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

BLANES, M. [Coor.]; PLA, R.; CASTILLO, J. (2013) *Anuari de la formació professional a Barcelona, 2013. Mercat de treball i Formació Professional a Barcelona*. Barcelona: Fundació BCN Formació Professional.

CAPSADA, Q. [cor.], HOECKEL, K., ORTIZ, L. (2013). *Educació, competències i mercat de treball. Els reptes de Catalunya a partir de l'estratègia de l'OCDE*. Barcelona.

CEDEFOP (2015). *Stronger VET for better lives: Cedefop's monitoring report on vocational education and training policies 2011-2014..* Luxembourg. Unió Europea.

COMISSIÓ EUROPEA (2010). *Europa 2020. Una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible e integrador*. Brussel·les. Comissió Europea

COMISSIÓ EUROPEA, EACEA, EURYDICE (2013). *Education and training in Europe 2020: responses from the EU member states*. Brussel·les: Eurydice.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT I CONSELL DE CAMBRES DE CATALUNYA (2014). *Inserció laboral dels ensenyaments professionals 2013*. Barcelona: Generalitat de Catalunya / Consell General de Cambres de Catalunya.

ESTAPÉ, S.; FERNÁNDEZ, T. (2012). "L'estratègia Catalunya 2020". *Nota d'economia*, núm. 100, p. 27-56.

HOMS, O. [cor.] (2014). *Prospectiva de necessitats d'ocupació i formació a la RMB 2015 i 2020*. Quadern 9 del Pacte Industrial. Barcelona. Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona.

INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA (2013). *Bases per a una nova estratègia metropolitana econòmica i social. Anuari Metropolità de Barcelona 2012*. Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona.

LA FUENTE, E., BLANES, M. [dir.]; (2013). *L'Activitat emprenedoria de les persones amb estudis d'FP: Característiques i evolució. Una mirada a partir de les dades del GEM Catalunya*. Fundació BCN Formació Professional.

OCDE (2013). *Education at a glance 2014: OECD indicators*. Servicio de publicaciones de la OCDE.

OCDE (2013). *Skills Outlook 2013. First Results from the Survey of Adult Skills*. OCDE.

UNIÓ EUROPEA (2010). *Comunicado de Brujas sobre una cooperación europea reforzada en materia de educación y formación profesional para el período 2011- 2020*. Brussel·les: Unió Europea.

VALIENTE, O. [cor.]; ZANCAJO, A.; TARRIÑO, A. (2014). *La formació professional i l'ocupació a Catalunya. Una ullada als indicadors des d'una perspectiva comparada*. Barcelona. Fundació Jaume Bofill.

Llocs web consultats per recerca de dades

Ajuntament de Barcelona. www.bcn.cat

Diputació de Barcelona. www.diba.cat

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. www.ensenyament.gencat.cat

Observatori d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya. www.observatoriempresaiocupacio.gencat.cat/ca/

Institut d'estadística de Catalunya. www.idescat.cat

Instituto Nacional d'Estadística. www.ine.es

Eurostat. www.ec.europa.eu/eurostat

OCDE. www.oecd.org/

Organismes que han aportat dades

Agència Catalana de la Joventut. Generalitat de Catalunya

Secretaria tècnica. Generalitat de Catalunya.

Servei d'Ocupació de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

Consell Interuniversitari de Catalunya. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (ConForCat). Generalitat de Catalunya.

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

Consell d'Educació de Barcelona

Fundació BCN Formació Professional

Infojobs

Escola Tècnica i Professional del Clot

Centre d'Estudis Prat

Institut Lluïsa Cura

EMAV. Escola de Mitjans Audiovisuals

CETT. Escola d'Hoteleria i Turisme

Jesuïtes Sarrià-Sant Ignasi

Altres publicacions de l'Observatori:

- Cicle de Tribunes FP:
Tribuna FP. Document de síntesi, objectius i propostes, 2011.

Un espai per la professionalització, 2010.
 - La Formació Professional davant els reptes del segle XXI.
 - La Formació Professional i l'educació superior. Tendències internacionals.
 - Formació Professional i competitivitat.
 - Cultura de centre, lideratge i planificació estratègica.
- **Treball pel Canvi. Innovació sistèmica en Formació Professional**. OCDE, 2010. Traducció de l'estudi de l'OCDE *Working out change. Systemic Innovation in Vocational Education and Training*.
- **Aprenent per treballar. Una anàlisi comparada de les polítiques en formació professional en els països de l'OCDE**. Traducció de l'estudi de l'OCDE *Learning for Jobs*. OCDE Policy Review of Vocational Education and Training, 2011.
- **Anuari de la formació professional a Barcelona. Mercat de treball i Formació Professional a Barcelona** (Edicions 2010, 2011).
- **Els sectors econòmics emergents i la Formació Professional a la Regió Metropolitana de Barcelona**. Logística, Medi Ambient, Mèdia, Biotecnologia. (2011)
Indústries Alimentàries (2012).
- **FCT on Plus. Avaluació de l'eficiència de la Formació en Centres de Treball**, 2012.
- Els sectors econòmics emergents i la Formació Professional a la Regió Metropolitana de Barcelona.
 - Logística (2011).
 - Medi Ambient (2011).
 - Mèdia (2011).
 - Biotecnologia (2011).
 - Indústries Alimentàries (2012).
 - Energia (2013).
- L'activitat emprenedora de les persones amb estudis d'FP: característiques i evolució. Una mirada a partir de les dades del GEM Catalunya. Fundació BCN Formació Professional (2014).
- La Mobilitat dels estudiants de Formació Professional de Barcelona (2011-2013). Una inversió de futur (2015).

La Fundació BCN Formació Professional és un instrument al servei dels centres de formació professional de la ciutat i les entitats, empreses i representants dels sectors econòmics i socials de Barcelona i la seva àrea metropolitana. Una eina pel desenvolupament de projectes compartits entre centres, teixit empresarial i la resta d'operadors que participen en l'FP de la ciutat.

En aquest marc, l'Observatori de l'FP, amb la finalitat de proporcionar informació sistemàtica i permanent sobre la situació de la formació professional des de la perspectiva de les necessitats del teixit productiu i les empreses de la ciutat de Barcelona, elabora "l'Anuari de l'FP: Mercat de Treball i Formació Professional a Barcelona".

Amb aquesta publicació, que es desenvolupa amb caràcter anual, es vol posar a l'abast de planificadors, gestors i operadors de la formació professional un únic document que reculli tota la informació relativa al sistema d'FP, inicial i per a l'ocupació, i tots aquells indicadors derivats de la interacció de l'FP amb el mercat laboral i el sistema productiu.

Les dades que conté no només fan referència a la ciutat de Barcelona, sinó que també s'inclouen d'altres contextos territorials com la Unió Europea, els països de l'OCDE, la Regió Metropolitana de Barcelona o el conjunt de Catalunya.

**Fundació BCN
Formació Professional**

Plaça Espanya, 5 1a Planta
08014 Barcelona
Telèfon 93 413 21 01
www.fundaciobcnfp.cat

Amb la col·laboració

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Empresa
i Ocupació**

Generalitat de Catalunya
**Consorci per a la Formació Contínua
de Catalunya**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Coneixement
Secretaria d'Universitats i Recerca

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Direcció General de Joventut

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Consell General de Cambres
de Catalunya

InfoJobs

Amb el patrocini

